

ଆମ୍ଭ ଫେରିଯାଏ ବାରବାର...
 ଦେଖ ମେକ ସୁପର ରିନ୍ ର !

Anil Kumar Panigrahy

ଅନିଲ୍ କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ

ସୁପର ରିନ୍ ର ଗୁଣ୍ଡାମାନ ମେକ ଅନେକ ଦେଖା
 ଫଳା ଯେ ଦୌଣି ଡିଜେଲ୍ ସେବେଇ ଚିମ୍ବା ବାଲ୍ ଦୁଇନରେ ଅଧିକ ସୁର !

ଜହ୍ନ ମାୟା

ଜୁଲାଇ ୧୯୮୭

ବିଷୟ-ସୂଚୀ

ସପାଦକମାନଙ୍କୁ	...	୭	ବିଦ୍ୟାମୁଖରମ	...
ଜହ୍ନମାୟା ସମ୍ବାଦ-ବିବରଣୀ	...	୯	"ଅଭିପ୍ତ"	...
ଦୁର୍ମତ	...	୧୦	ଶିବଲୀଳା	...
କରୁଣାର ପ୍ରମାଣ	...	୧୧	ସବୋଇ ନ୍ୟାୟାଳୟ	...
ଅଧିକ	...	୧୮	ଦାତା ଓ ମିତ୍ର	...
କହି ଦୂର	...	୧୯	ଯେସାବୁ ତେସା	...
ଅସନ୍ତୋଷର ରହସ୍ୟ	...	୨୭	ପଶୁ-ପକ୍ଷୀ	...
ଗୁରୁ ପ୍ରଶ୍ନ	...	୩୨	ପଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା...	...

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା : ୨-୫୦

ଦାଖିଲ ମୂଲ୍ୟ : ୩୦-୦୦

Anil Kumar Panigrahy

ବେଶ୍ୟମନ ହାସ୍ତ, ଶୋଳେ ସାଙ୍ଗ ଦିଅନ୍ତୁ ଠେଇ
ଶୋଳୁଆଆନ୍ତୁ ଅନ୍ୟମାନେ ପିତ୍ର ବସେ ପାଦି ।

ଭାଳି ଭାଳି ସ୍ଥିର କଲା ମୁଁ ତ ହେବୁଁ ଶୋଳି
ମଲାଲଆ ଶୋଳ ଶୋଳିବ ଘରେ ବସିବି ॥

ଏଲେ ସେନ ସେଟ୍ ଆଉ କାଗଜ କାଢ଼ିଲୁ ।
ହୁସୁସୁ ଏକପିଆ ଚର୍ଚ୍ଚ ଚର୍ଚ୍ଚ ଆସିଲା ।
ହୁମ୍ପା-ତମ୍ପା, ଶୋଳଣା-କୁଣ୍ଡେଇ, ବାଘମାମୁଁ ଉଠିଲୁ
ହୁଟହମଟ ବିଦ୍ୟା ଭାଳି ନାନା ବିଦ୍ରୁ ରଜେଇଲା ॥

ପଲେ ଅତି ଭୟୋଗୀ, ପାଗୁଆ, ଚେଳିଆ
ଗାମ୍ପୀ, ହଳଦି ସୁଣି ପାଟଳ, ମାଲିଆ ।

ଭାଢ଼େଇଟ, ବାଢ଼େଇ ଆଉ ମରଜି, କାଳିଆ
ତମ ଲାଗି ପ୍ରତି ସେଟ୍ ସେ ଦଶ ରଜିଆ ॥

ମାଗଣାରେ
କଳାକାର
ମୋଡ଼ିବ

କେ
ଟି ସେନ

ବାଇଶରେ ପମେ ହୁଅରଜା-ରଜେଇ, ବିଷୁବ ମିଳେ କେତେ ମଜା !

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶନ: ୧୯୮୫, ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ: ୧୯୮୫, ଦ୍ଵିତୀୟ ମୁଦ୍ରଣ: ୧୯୮୫

ଅଧିକରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଖଟଣି, ପିଲାମାନଙ୍କର ଖେଳନୁହ,
ଆଉ ମୋର ଦୁନିଆଁ ଯାକର ଘରକାମ କରିବା ପାଇଁ-ଆମ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗ୍ୟ ହୁଅନ୍ତିକି । ପରିବାରରେ
ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭଲ ରହିବା ଲାଗି ମୁଁ ପ୍ରତିଦିନ
ସେମାନଙ୍କୁ ହୁଅନ୍ତିକି ଖାଇବାକୁ ଦେଉଛି ।

ହର୍ଲିକ୍ସ ହେଉଛି ଏକ ଦ୍ରବ୍ୟର ପାକ ।
ଏଥିରେ କାମଗୁଡ଼ିକ ଦୃଢ଼, ମାଂସକୁ ବାଣ୍ଟି ଏବଂ
ପୁରୁଷ ଚକ୍ରର ଗନ୍ତବ୍ୟ ପୋଷଣକାରୀ ପୁରୁଷ ଲାଗି
ହୁଏ । ଏହି ପାକା ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଆମେ ଘର ଘର ପରିବାର
୧୦୦ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକକାର ଯେବା, ହର୍ଲିକ୍ସ ଲାଗି
ଭରବା କରି ଆସିଛନ୍ତି । ଏହା ପୁରୁଷ ପାକର ଗନ୍ତବ୍ୟ
ଅଧାର ହୁଏ ଯଦିଓ ଗନ୍ତବ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବ ।

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚକ୍ରପାଣୀ'

ସମ୍ପାଳକ : ନାଶି ରେଡ଼ିଓ

ଆଜି 'ଜହ୍ନମାୟା' ବର୍ଷ ବର୍ଷରେ ପଦାର୍ପଣ କରୁଛି ।
ପାଠକ ପଠିକାମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ଏ ପତ୍ରିକା ଯେପରି
ସ୍ୱେଦ ଶୁଭେଚ୍ଛା ପାଇଛି, ତାହା ଅମୂଲ୍ୟ । ନିଜ ଜୀବନରେ
ନୂତନ ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭରେ 'ଜହ୍ନମାୟା' ସମସ୍ତଙ୍କର ଶୁଭ
ଜାମନା କରୁଛି ।

ଅମରବାଣୀ

ସଦ୍‌ବିଦ୍ୟା ଶକ୍ୟତେ ଲବ୍ଧୁମ୍ ଶୁରୁଶାନ୍ତପଦେଶତଃ ।
ଶୀଳଂ ସ୍ୱାସ୍ଥବିକଂ ତଦ୍ମୁ ଲଭ୍ୟତେ ନୋପଦେଶତଃ ॥
[ଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶରୁ ସଦ୍‌ବିଦ୍ୟା ଲବ୍ଧ ହୋଇ ପାରେ । କିନ୍ତୁ
ଶୀଳ ଆଚରଣ ଭଳି ଗୁଣ ସ୍ୱାସ୍ଥବିକ, ତାହା ଉପଦେଶରୁ ଆସେ
ନାହିଁ ।]

ବର୍ଷ : ୨୦

ଜୁଲାଇ ୧୯୮୭

ଅଙ୍କ : ୧

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୨-୫୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୩୦-୦୦

“ମୁଁ ଇଣ୍ଡୋ, ଦାନ୍ତର ଗ୍ରେଟ ଗ୍ରେଟ
ଅବର୍ଜିଆ ଦାନବସବୁ ମୋ ଦାନ୍ତ କଣା
କରି ଦେଇ ପାରିବେ!

କାରଣ ମୋ ମା'ମୋତେ ବୁଝେଇ
ଦେଇଥିଲେ ଏକୃତିକ ପ୍ରକୃତରେ
ହେଉଛି ଜୀବାଣୁ ('ବ୍ୟାକଟେରିଆ')
ଯାହାକି ଖାଦ୍ୟକଣ ସହିତ ମିଶି
ଅମ୍ଳଗୁଡ଼ିକ ଓ 'ଦାନ୍ତର ଏନାମେଲ'କୁ
ଆକ୍ରମଣ କରି 'ଦାନ୍ତ କଣା'କରନ୍ତି।

ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଜାଣିଥିଲି ମୁଁ ସ୍ୱରକ୍ଷିତ କାରଣ
ମୋର ସ୍ୱରକ୍ଷାର ଅସ୍ତ୍ର ହେଉଛି

ମୋର
**ସୁସର
ଫାଲଟର!**

ଫୋରହ୍ୟାନ୍ସ ଫ୍ଲୋରାଇଡ ।
ଦାନ୍ତକଣା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଫଗ୍ରାମରେ ଏହା ମୋତେ
ବିଜୟୀ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ମୋ ସୁସରଫାଲଟରରେ ଥିବା
ଫ୍ଲୋରାଇଡ ମୋର 'ଦାନ୍ତ ଏନାମେଲ'କୁ ସୁକ୍ଷ୍ମତ
କରିଦିଏ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ 'ଦାନ୍ତକଣା'କରେଇ ଦିଏ ନାହିଁ
ମୋ ମା'ସତରେ ଭାରି ଭଲ । ମୁଁ ମୋ ମାଙ୍କଠାରୁହୁଁ
ସୁଦଭର, ଫେଣଭର ସୁସର ଫାଲଟର କଥା ସବୁ
ଶିଖି ନେଇଛି ।”

ଫୋରହ୍ୟାନ୍ସ ଫ୍ଲୋରାଇଡ
ଦାନ୍ତ କଣାର ପ୍ରତିରୋଧକ ସୁସରଫାଲଟର ।

ଫୋରହ୍ୟାନ୍ସ
ଫ୍ଲୋରାଇଡ

ଧୂମ୍ର-ରାସସ

ଧୂମ୍ର, ସାନ-ଜନ୍ମିତ କାଚଗରୁ ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରତିଦିନ ୨୯ ହଜାର ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରନ୍ତି । ଆହୁର ଅନେକେ ମାମା ରୋଗରେ ଜନ୍ମ ପାଆନ୍ତି । କରକତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ସମ୍ମିଳନ ଏହା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ।

ସେପାରିରୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ

ତୀନା ପୁରୀର ଯୁଂ କାଠକାନ ସାଇକେଲ୍ ଯୋଗେ ବରଷ ପାଲଟିପାରୁଥିବା ଗେ ଟିଏ ନଦୀ ଦେଇ ଗଲବେଳେ ସେ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଥଣ୍ଡା ନଦୀ ଗର୍ଭରେ ପଡ଼ିଗଲେ । ତାକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଗଲା, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ହୃଦୟିୟା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଅଳ୍ପ ମିନିଟ ପରେ ପୁଣି ହୃତସନ୍ତର ଗୁଲିଲା । ଏହା ଚିକିତ୍ସା ଜଗତରେ ଅସମ୍ଭବ ।

ଆଖିର ପତ୍ର

ଭାରତରେ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ଗୃହହତ୍ୟାର ଶିଶୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ହୁଏ— ବରଲ କାରଣରୁ । ପୃଥିବୀରେ ଯେତେ ଅଭି ଅଛନ୍ତି, ତାହାର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ଭାରତରେ ।

ଜାଣନ୍ତୁ କି ?

୧. ପଞ୍ଚସଖା ବୋଲି କିଏ କିଏ ? ଭଙ୍ଗମଞ୍ଚର ନାମ ?
୨. ନେପୋଲିଅନ୍ କେଉଁଠି ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ? ୪. 'କବିବର' ବୋଲି କେଉଁ କବି ସମ୍ବୋଧିତ ହେଉଥିଲେ ?
୩. ଦୀର୍ଘକାଳ ବ୍ୟାପି ନିୟମିତ ଅଭ୍ୟାସ ଗୁଲ୍ ୫. ପଣ୍ଡିତ ଗୋଦାବରୀ ମଣ୍ଡଳ ଆତ୍ମଜୀବନର ନାମ ?
୬. ରାଣିଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ଦୁଇ ପେଷାଦାର

(୨୫ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉତ୍ତର ଦେଖନ୍ତୁ)

ଦୁର୍ମଦ

ଦେବରାଜ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସଭାରେ ଥିବା ନଉଁଶା ଉବଶୀ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ଜଣେ ରାଜା ପୁରୁରବଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ବନ୍ଧୁ ହେବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ ।

ଗନ୍ଧବମାନଙ୍କ ରାଜା ଦୁର୍ମଦଙ୍କର ଖୁବ୍ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଥିଲା ଯେ ସେ ଉବଶୀଙ୍କୁ ବିବାହ ହେବେ । ତାଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବସନ୍ତ ହେବାକୁ ପାଉଛନ୍ତି ଦେଖି ସେ କ୍ରୁର ହେଲେ । ଦିନେ ରାତିରେ ଉବଶୀ ନନ୍ଦନକାନରେ ପୁରୁରବଙ୍କୁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରୁଥାନ୍ତି । ଦୁର୍ମଦ ଗନ୍ଧବ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ନାନା ରୂପ ଧାରଣ କରି ପାରୁଥିଲେ । ସେ ପୁରୁରବଙ୍କ ରୂପ ଧରି ପ୍ରଥମେ ପାଇ ନନ୍ଦନକାନରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ଉବଶୀ ତାଙ୍କୁ ଫୁଲମାଳ ଦେଇ ସ୍ବାଗତ କଲେ ଓ ତାଙ୍କ ସହ ମଧୁର ବାତ୍ସଲ୍ୟ କଲେ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ଅସଲ ପୁରୁରବ । ଉବଶୀ ଦୁର୍ମଦଙ୍କ ଛଳନା ବୁଝି-ପାଇ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ—ସେ ରାକ୍ଷସ ହେବେ । ଦୁର୍ମଦ ଅନୁତାପ କରନ୍ତେ ଉବଶୀ କହିଲେ ଯେ ରାକ୍ଷସ ନ ହୋଇ ଦୁର୍ମଦ ମଣିଷ ଭାବରେ ଜନ୍ମ ନେବେ ଓ ଯୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରାଣ ଦେବେ । ତାହାହିଁ ହେଲା ।

ଏହା ପରେ ଉବଶୀ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଆସି ରାଜା ପୁରୁରବଙ୍କୁ ବିବାହ ହୋଇ ଅନେକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଣିଷ ଭଳି ଜୀବନଯାପନ କରିଥିଲେ ।

କରୁଣାର ପ୍ରମାଣ

କୌମୁଦୀ ବନ୍ଧ୍ୟାର ପରିସର ଭିତରେ ବ୍ୟାପକ ଅଞ୍ଚଳ ବ୍ୟାପି ଗୋଟିଏ ବଣ ଥିଲା । ତାହାର ନାମ ଶାନ୍ତିବନ । ସେ ବଣର ଗୋଟିଏ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଜୀବାନନ୍ଦ ନାମକ ଜଣେ ରୁଷି ରହୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଜଣେ ଶିଷ୍ୟ ଥିଲେ । ନାମ ପ୍ରବୋଧ ।

ପ୍ରବୋଧ ବେଦ ବେଦାନ୍ତ ଅଧ୍ୟୟନରେ ଶୁରୁ ପରୀକ୍ଷା ଦେଖାଇଲେ । ଥରେ ଗୁରୁ ଜୀବାନନ୍ଦ କହିଲେ, “ବାପା ପ୍ରବୋଧ, ଶାସ୍ତ୍ର ଜ୍ଞାନ ସାଜକୁ ଭିତରେ ଭକ୍ତିଭାବ ଉଦ୍ରେକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଦିଅଁ ଦର୍ଶନରେ ଭକ୍ତିଭାବର ଉଦୟ ହୁଏ । ମୋ କଥା ମାନି ତମେ ଥରେ କାଶୀ ବିଶ୍ଵନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଆସ ।”

“ସେଥିରେ କ’ଣ ଅଧିକା ଲଭ ହେବ ?” ପ୍ରବୋଧ ପଚାରିଲେ ।

“ହଁ ବାପା । ଦିଅଁ ଦର୍ଶନ କଲେ ନୟନ ପବନ ହେବ । ପୁଣି ଭକ୍ତିଭାବରେ ଉଦ୍ରେକ ହେଲେ ହୃଦୟ ନିର୍ମଳ ହେବ ।” ଗୁରୁ କହିଲେ । ସେ ଗୋଟିଏ ଶୁଭଦିନ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଦେଲେ ।

ଯଥା ସମୟରେ ପ୍ରବୋଧ ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ କାଶୀ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କଲେ ।

ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚଦିନ ଚାଲିବା ପରେ ଦିନେ ତାଙ୍କ ଚଢ଼ି ଜୋତା ଛୁଡ଼ିଗଲା । ଘାଣ୍ଟିକୁ ସେ ଗୋଟିଏ ବରଗଛ ମୂଳରେ ଜଣେ ମୋଟ ବସିଥିବାର ଦେଖି ତାକୁ ଜୋତା ମରାମତ କରିବାକୁ ଦେଲେ । ତା’ ସହ କଥା କହି ବୁଝିଲେ, ଆଶପାଶରେ ଗାଁ ଗଣ୍ଡା ନାହିଁ । ସେ ନିଜେ ଗୋଟିଏ କୁଡ଼ିଆ ବନାଇ ସେଠି ରହିବାର ଚାରଣ, ସେ ବାଟ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ସହର ଓ ଜାଣିହେଉ ସହର ସମୂହ

“ସହ ଏକା ପିନା ମହତ୍ତ ପଣିଆ ! ଆଉ ସବୁ କଥା ଅଡ଼େଇ ଦିନିଆ ।”

ଅମଳ କନ୍ୟା

ମୋଟ ପଶୁରଲ, “ବାବୁ, ଆପଣ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛନ୍ତି ?” ପ୍ରବୋଧ ଯେତେବେଳେ କହିଲେ କି ସେ କାଶୀ ବିଶ୍ଵନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ମୋଟ ଭକ୍ତ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ କଣ୍ଠରେ କହିଲା, “ବାବୁ, ତିନେ ମୁଁ ପାଇଁ କାଶୀ ବିଶ୍ଵନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବି, ସେ ଆଶା ନାହିଁ । ଆପଣ ଭାଗ୍ୟବାନ । ଦୟାକରି ଏ ମୁଦ୍ରାଟି ନେଇଯା’ନ୍ତୁ । ମୋ ଚରପରୁ ଦିଅଁଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମୀ ଦେବେ ।”

ମୋଟର ଭକ୍ତରେ ପ୍ରବୋଧ ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ । ସେ ମୁଦ୍ରାଟି ନିଜ ଚଦର କାନିରେ ବାନ୍ଧିଲେ ।

ପ୍ରବୋଧ ଦୁଇଦିନ ବାଟ ଚାଲିବା ପରେ ଦେଖିଲେ, ଶାଁ ଗଣ୍ଡା ଦେଇ ଗଲେ ତାଙ୍କୁ କାଶୀରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଅନେକ ଦିନ ଲାଗିଯିବ । ସେ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ବୁଝିଲେ, ବଣ ଭିତର ଦେଇ ଗଲେ ବାଟ ପ୍ରାୟ ଅଧା ପଡ଼ିବ । ସେ ବଣ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଚଟିଘରେ ଦିନଟିଏ ଅପେକ୍ଷା କଲେ । କୌଣସି ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବଣ ଭିତର ଦେଇ ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ତାଙ୍କ ସହ ସେ ଯିବେ, ଏଇଆ ଥିଲା ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ସେପରି କୌଣସି ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସେ ଦେଖିଲେ ନାହିଁ । ସେ ଏକାକୀ ବଣ ଭିତର ଦେଇ ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ଓ ବଣରେ ପଶିଲେ ।

ପ୍ରଥମେ ଅଳ୍ପ ଘନ ବଣ ପଡ଼ିଲା ।

ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ବାଟରେ ଅନେକ ବାଟୋଇ ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି । ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ତାଙ୍କୁ ଜୋତା ପିଲେଇ କରିବା କାମ ମିଳେ । ସେଥିରେ ସେ କୌଣସି ମତେ ଚଳିଯାଏ । ପ୍ରବୋଧଙ୍କ ଜୋତା ସେ ମରାମତ କରିଦେଲା । ପ୍ରବୋଧ ତାଙ୍କୁ ଖୁସି ହୋଇ ଗୋଟିଏ ମୁଦ୍ରା ଦେଲେ ।

ମୋଟ ଦୋଦୋପାଞ୍ଚ କରି କହିଲା, “ବାବୁ ! ମୋଠାରେ ତ ରେଜା ପଇସା ନାହିଁ !”

ପ୍ରବୋଧ କହିଲେ, “ରେଜା ଲେଡ଼ା ନାହିଁ । ତମେ ମୁଦ୍ରାଟି ରଖ ।”

ମୋଟ ଖୁସି ହେଲା ଓ ତାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କଲା । ପ୍ରବୋଧ ତା’ର ମଙ୍ଗଳ କାମନା କଲେ ।

ଏହାପରେ ପଡ଼ିଲ ପାତାଡ଼ିଆ ନିଜିନ
 ରସ୍ତା । ପ୍ରବୋଧ ଏକାକୀ ମନରେ ବାଟ
 ଚାଲୁଥିଲା, ହଠାତ୍ ଘୋଡ଼ା ଚାପିଲ ତାଙ୍କ
 ପାଖରେ ଆସି ପଡ଼ିଥିଲା ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଦିଶୁଥିବା
 ଜଣେ ଲୋକ । “ପଥକ ! ଅଗ୍ନି ଶିଖ ତାକୁର
 ନାମ ଶୁଣିଛ ? ତା’ ନାମରେ ରକ୍ତା ପ୍ରଜା
 ସମସ୍ତେ ଅରହର । ମୁଁ ସେହି ତାକୁ ।
 ପାଖରେ ଯାହା ଅଛି ଦେଇଦିଅ । ନହେଲେ
 ପ୍ରାଣ ଯିବ ।”

ପ୍ରବୋଧ ନିଜ ଟଙ୍କା ଥଳଟି ତାକୁ ହାତକୁ
 ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ । ତାକୁ ପ୍ରଶର ଦୃଷ୍ଟିରେ
 ତାଙ୍କୁ ଆତ୍ମାଦମସ୍ତକ ଦେଖୁଥାଏ । ସେ
 ପଚାରି ଦେଲା, “ତଦର କାନିରେ କ’ଣ
 ବାନ୍ଧିଛ ? ଜଳଦି ପିଟାଅ ।”

ପ୍ରବୋଧ କାନି ପିଟାଇ ମୁଦ୍ରାଟି ବାହାର
 କଲେ । କିନ୍ତୁ କହିଲେ, “ଭାଇ, ମୋର
 ଯାହା ଥିଲା, ତମକୁ ଦେଇ ଦେଇଛି ।
 ଏ ମୁଦ୍ରାଟି କାଣୀ ବିଶ୍ଵନାଥଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ
 ପକାଇବା ନିମନ୍ତେ ମୋତେ ଜଣେ ଗଣକ
 ମୋର ଦେଇଛି । ତମେ ଏହାକୁ ମୋଠାରୁ
 ନିଅ ନାହିଁ ।”

ତାକୁ ପ୍ରବ୍ୟ ହୋଇ ରହିଲା । “ଜଣେ
 ଗଣକ ମୋର ତମ ହାତରେ ବିଶ୍ଵନାଥଙ୍କୁ
 ପ୍ରଣାମୀ ପଠାଇଛି ? ଆଜ୍ଞା ! ତେବେ ତମେ
 ଏ ଥଳ ବି ନେଇଯାଅ । ମୋ ଚରପରୁ
 ଦିଅଁଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମୀ ଦେବ ।” ଏହା କହି

ତାକୁ ପ୍ରବୋଧଙ୍କ ଟଙ୍କା ଥଳ ତାଙ୍କୁ
 ଫେରାଇ ଦେଲା ।

ଏହାପରେ ଆଦୁର ଦୀର୍ଘପଥ ବାକି ଥାଏ ।
 ବାଟରେ ପଡ଼ିଲ ଭାଷଣ ଘନ ଜଙ୍ଗଲ । ପ୍ରବୋଧ
 ଜଙ୍ଗଲ ଭିତର ଦେଇ ଯାଉଛନ୍ତି, ପ୍ରବଳ
 ଦୁଃଖର ଗୁଡ଼ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଲାଞ୍ଜଦେଇ
 ଆସିଲା ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ୁଣେଷ । ସେ ପ୍ରବୋଧଙ୍କୁ
 ଗୋଟାଏ ହାତରେ କାବୁ କରିନେଇ ଶାଢ଼ୀକୁ
 ଉଦ୍ଧୃତ ଦେଲା ।

ପ୍ରବୋଧ ଭାଷଣ ଶୁଣି ଯିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କହିଲେ,
 “ଭଣ୍ଡ ! ମୋର ଅନୁରୋଧ ଶୁଣ । ମୁଁ
 କାଣୀ ବିଶ୍ଵନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଯାଉଛି ।
 ଜଣେ ଗଣକ ମୋର ମୁଁ ତାକୁ ଦେଇଥିବା

ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଓ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ମୋଠୁଁ ଲୁଣ୍ଠନ
କଲେନେଇଥିବା ଅର୍ଥ ପୁଣି ମୋତେ ଦେଇ
ଦିଅଁଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେବାକୁ
କହିଛନ୍ତି ଓ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ତାହା କରିବି
ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛି । ତୁମେ ମୋତେ
ବର୍ତ୍ତମାନ ଗ୍ରାସ କଲେ ମୋ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ରକ୍ଷା
କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଫଳରେ ପାପୀ ହେବି ।
ମୁଁ କଥା ଦେଉଛି, ଏଇ ବାଟରେ ଲେଉଟି
ଆସିବି । ସେତେବେଳେ ତମେ ମୋତେ
ଖାଇବ । ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ କର ।”

ପ୍ରବୋଧଙ୍କ କଥାରେ ରକ୍ଷସର ବିଶ୍ୱାସ
ହେଲା । ସେ ତାକୁ ଛାଡି ଦେଲା ।

ବଣରୁ ବାହାରିବା ମାତ୍ରେ ଦଳେ ଯାତ୍ରୀଙ୍କ
ସହ ପ୍ରବୋଧଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ୍ ହେଲା । ସେ

ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦଳରେ ଜଣେ ବଣିଷ୍ଠ ବଣିବ
ଥିଲେ । ଗୁରୁ ଜୀବାନନ୍ଦଙ୍କ ପ୍ରତି ଚାକର
ଗଢ଼ାର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଥିଲା । ସେ ଜୀବାନନ୍ଦଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ
ପ୍ରବୋଧଙ୍କୁ ଭେଟି ବହୁତ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ।
ତେଣିକି ପ୍ରବୋଧଙ୍କ ଶିଆପିଆ ଶରୀର
ସେ ବହନ କଲେ । ଜାଣିରେ ପହଞ୍ଚିବା
ପରେ ସେ ଯାତ୍ରୀଦଳ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା
ଭବନରେ ରହିଲେ, ପ୍ରବୋଧ ମଧ୍ୟ ସେହିଠାରେ
ରହିଲେ ।

ସ୍ୱପ୍ନାରେ ଯାତ୍ରା ଯାତ୍ରା ଘଟିଥିଲା, ପ୍ରବୋଧ
ସେସବୁ ବଣିକଙ୍କୁ କହିଲେ । ବଣିକ ଯେତେବେଳେ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ, ସେତେକି ଆଚକିତ
ହେଲେ । ସେ ପ୍ରବୋଧଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଯାତ୍ରା
ହେବାର ହେଲାଣି । ଆପଣ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ

ନୌଯୁଗ ଦଳୀକୁ ଲେଉଟେ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ
ନେଇ କଟାକଟକ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇ
ଦେବ । ବଣ ବୃକ୍ଷରେ ଆସିବା ଉଚିତ୍
ହୋଇନାହିଁ ।”

ପ୍ରବୋଧ ବଣିକଙ୍କ କଥାରେ ରାଜ ହେଲେ ।
କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଦିନ ସେମାନେ କାଶୀ ଛାଡ଼ିବା
କଥା, ସେଦିନ ସେ କହିଲେ, “ମହାଶୟ,
ମୋର ଏଠାରେ ଆଉ ଦେଇ ଦୁଇଦାନ
ରହୁବାକୁ ଇଚ୍ଛା ।”

ବଣିକ କାଶୀ ଛାଡ଼ିବା ପରଦିନ ପ୍ରବୋଧ
କିନ୍ତୁ ବଣରେହିଁ ପଶିଲେ ଓ ବୃକ୍ଷରାଶିକୁ
ଖୋଜିଲେ । ତା’ ନାମ ରୂପୀରବର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି
ସେ ମନେ ରଖିଥିଲେ । ସେ ସେହି ନାମରେ
ପାଠି କରି ତାରୁ ଡାକିଲେ ।

ହଠାତ୍ ବଣୁଆ ଶୀକାରୀ ଭଲ ଦଶୁଥିବା
ଜଣେ ଲୋକ ଆସି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲ ଓ
କହିଲା, “ମହାଶୟ, ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି ମୁଁ ବଂଶ
କହୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବି ? ଆପଣ ଇଶ୍ଵରଙ୍କ
ଆଶୀର୍ବାଦ ରୂପେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲେ ।
ଜଣେ ଇନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାଣ ମୁଁ ନେଲି ନାହିଁ । ସେହି
ପୁଣ୍ୟରୁ ମୁଁ ମଣିଷ ହେଇ ଯାଇଛି ।”

ପ୍ରବୋଧ ରାକ୍ଷସ ରୂପୀରବର୍ଣ୍ଣକୁ ମଣିଷ
ରୂପରେ ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ । ସେ
ହସି ହସି କହିଲେ, “ମୁଁ କେବେ
ଯାଇପାରୁଁ ?”

“ଆଜ୍ଞା, ଯଦି କେବେ ମୋ ଦ୍ଵାରା କିଛି
ସେବା ପାଇବା ଦରକାର ହେବ, କହୁବେ ।”
ରୂପୀରବର୍ଣ୍ଣ କହିଲା ।

ପ୍ରବୋଧ ତାକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇ
ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୂର ଯିବା ପରେ
ସେ ଦେଖିଲେ ବଣ ଭିତରେ ଧୁମ୍‌ଧାମ୍
ଉତ୍ସବ ଲାଗିଛି । ଭାଲ୍ ମାନେ ନାଚଣୀତରେ
ମାଡ଼ିଛନ୍ତି । ପ୍ରବୋଧ ଜଣକୁ ପଚାରିଲେ,
“ଆଜ୍ଞା, ଅଶୁଣିଣ ତାକୁ କେଉଁଠି
ଥାଇପାରେ ?” ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ଭାଲ୍
ପ୍ରବୋଧଙ୍କୁ ସସମ୍ମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଗଜା ପାଖକୁ
ନେଇଗଲା । ଗଜା ପ୍ରବୋଧଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି
କହିଲା, “ମହାଶୟ, ମୁଁ ସେହି ତାକୁ ।
ଭାଲମାନଙ୍କ ଗଜା ମରଯିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ
ଗତି ଅନୁସାରେ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ କପୋତ
ଉଡ଼ାଇ ଦେଲେ । କପୋତ ଆସି ମୋ

ମୁଣ୍ଡରେ ବସିବାରୁ ମୁଁ ଗଜା ହେଲି । ଏସବୁ
ଜାଣି ବଣ୍ଟନାଥଙ୍କ କରୁଣା ଓ ଆପଣଙ୍କ
ଆଶୀର୍ବାଦ ।”

ପ୍ରବୋଧ ବିସ୍ମିତ ଓ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ।
ଭାଲ୍ ଗଜା ତାଙ୍କୁ ତା’ ଅତିଥି ରୂପେ
କିଛିଦିନ ରହିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲା । କିନ୍ତୁ
ସେ ରହିଲେ ନାହିଁ । “ମୋତେ ବହୁ
ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ ।” ଭାଲ୍ ଗଜା କହିଲା ।
“ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ସଦୟ ହେବ ।” ପ୍ରବୋଧ
କହିଲେ ।

“ମୁଁ ଏହା ମନେ ରଖିବି ।” ଭାଲ୍ ଗଜା
କହିଲା ।

ପ୍ରବୋଧ ଶୁଣି ହୋଇ ଭାଲ୍ ଗଜାଠୁ
ବିଦାୟ ନେଇ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ବଣରୁ
ବାହାର ହେବା ପରେ ସେ ମୋରୁ
ଖୋଜିଲେ, କିନ୍ତୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ
ଛୋଟ ସହର ବାଟରେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ସେ ନୂଆ
ଦୋକାନଟିଏ ଦେଖିଲେ । ଦୋକାନୀ ଦୌଡ଼ି
ଆସି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲା । ଦେଖିବା ବେଳକୁ
ସେ ସେହି ମୋର । ସେ କହିଲା, “ମହାଶୟ,
କେଇଦିନ ତଳେ ଗଜା ଏ ବାଟରେ
ଯାଉଥିଲେ । ମୋ କାରିଗରୀ ଦେଖି ମୁଗ୍ଧ
ହୋଇ ମୋତେ ଏ ଘର ଦେଲେ ଓ
ଦୋକାନ ପାଇଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେଲେ । ଏସବୁ
ଜାଣି ବଣ୍ଟନାଥଙ୍କ କରୁଣା ଓ ଆପଣଙ୍କ
ଆଶୀର୍ବାଦ ।”

ପ୍ରବୋଧ ଶାନ୍ତିବନକୁ ଖୋଜି ଯାଇ ପହଞ୍ଚି
ଗୁରୁ ଜୀବାନନ୍ଦଙ୍କୁ ମନୁ କଥା କହିଲେ । ସେ
ନିଜେ ଯେତେକ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତୁ ବୁଝି ବ
ସେତେକ ଶୂନ୍ୟ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଜୀବାନନ୍ଦ
ପଚାରିଲେ, “ଗୁରୁଦେବ ! ବ୍ରହ୍ମସାଧନ, ତାକୁ
ଓ ମୋତି ସମସ୍ତେ ତୁରନ୍ତ ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କ କୃପା
ଲାଭ କଲେ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ କିଛି ପାଇଲି ନାହିଁ
କିପରି ?”

ଜୀବାନନ୍ଦ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ତମେ
ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଭଲ କରି ଚିନ୍ତା କର ।”

ପ୍ରବୋଧ ନୀରବ ରହିଲେ ।

ଜୀବାନନ୍ଦ ବୁଝାଇ ଦେଲେ : “ସେ ତନି
ଜଣକ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଆବଶ୍ୟକତା ଯାହା,
ତମର ହାତୀ ନୁହେଁ । ବ୍ରହ୍ମସାଧନ ତୁରନ୍ତ
ମଣିଷ ହୋଇଯିବାର କାରଣ ସାଧନ ରୂପେ
ସେ ଆହୁରି କେତେ ଅନ୍ୟାୟ କରଥାନ୍ତା ।
ତାକୁ ବସୟରେ ବ ଏକା କଥା ପ୍ରୟତ୍ନ ।
ମୋତି ଦାରିଦ୍ର୍ୟରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଗଲା, କାରଣ

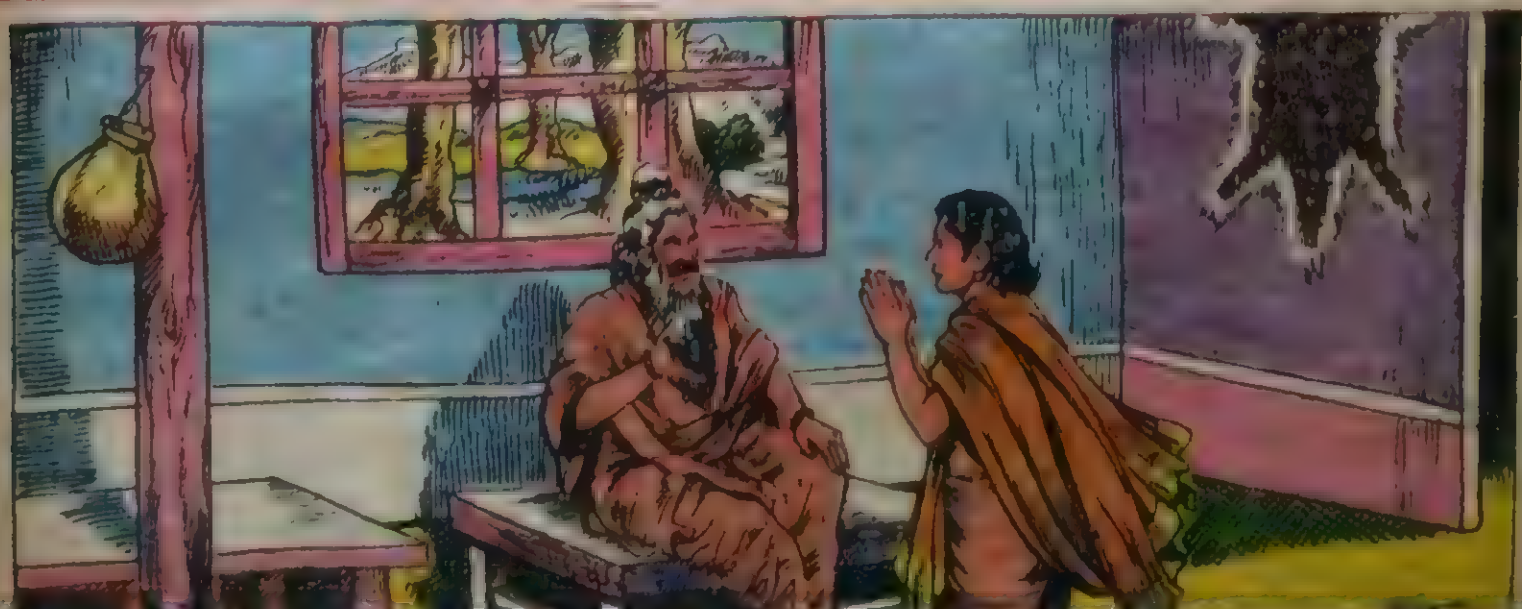
ତାହାଙ୍କ ଥଲା ତାଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା । ତମେ
ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇଥିଲୁ କୋଣସି ପୁର
ଲଳ ଆଶାରେ ନୁହେଁ, ତମ ଚେତନାର
ବିକାଶ ପାଇଁ । ତାହା ହୋଇ ନାହିଁ ହୋଇ
କିପରି ?”

ପ୍ରବୋଧ ନୀରବ ରହିଲେ ।

ଜୀବାନନ୍ଦ କହିଲେ, “ତମେ ପ୍ରଥମେ
କଣିକା ମନ୍ତ୍ର ଅଲଗା ଦାଫରେ ଆସିବାକୁ
ବାହାରିଥିଲୁ । ପୁଣି କିପରି ବଣ ଦେଇ
ଆସିଲୁ ? ମେ ମାହମ, ମତ୍ୟ ପ୍ରତି ନିୟା
କେଉଁଠୁ ଆସିଲୁ ? ତାହାହିଁ ତମ ପ୍ରତି
ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କ କରୁଣା । ତାହାହିଁ ତମ
ଚେତନାର ବିକାଶର ପ୍ରମାଣ । ସତ୍ୟ ପ୍ରତି
ନିୟା ଯୋଗୁଁ ବ୍ରହ୍ମସାଧନର ଅନ୍ତର ହେବା
ପାଇଁ ଜାଣି ଜାଣି ଆସିବା ସାଧାରଣ ମଣିଷ
ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।”

ପ୍ରବୋଧଙ୍କ ଆଖିରେ ଅଶ୍ରୁ ଦେଖା ଦେଲା ।

ସେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ ।

ଅଧିକ !

ରାମସୁର ଗ୍ରାମରେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ମନ୍ଦିର ଥିଲା । କାଳକ୍ରମେ ସେ ମନ୍ଦିର ଜାଣି ହୋଇ ପାରିଥାଏ । ତାକୁ ମରାମତ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ହେଲା । ଗ୍ରାମର ନେତା ଗୋବିନ୍ଦ ଦାସ କହିଲେ, “ଆମ ଗାଁରେ ଦୁଇଜଣ ବଢ଼ିଷ ଗାୟକ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗୀତ ସଭାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା । ଆଖପାଖର ସବୁ ବଢ଼ିଷ ଲୋକଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବି । ସେମାନେ ଗୀତ ଶୁଣିବା ଉପଲକ୍ଷରେ ମନ୍ଦିର ପାଇଁ ଗୃହା ଦେବେ ।”

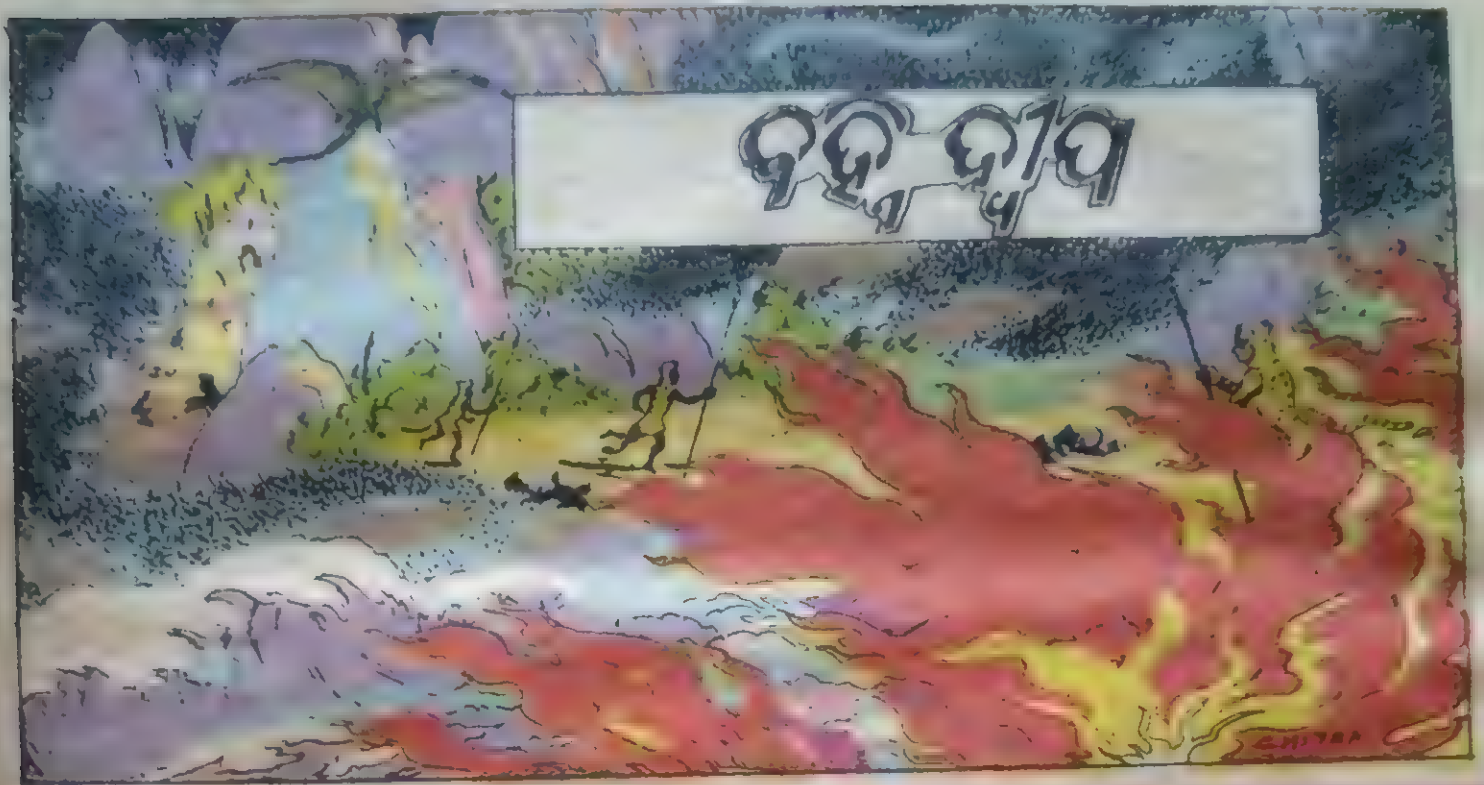
ସେହି ଅନୁସାରେ ଆୟୋଜନ ହେଲା । ଗାୟକ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ଗୋବିନ୍ଦବାବୁ ପଚାରିଲେ, “ଗୋଟାଏ ଭଲ କାମ ପାଇଁ ତମରୁ ଗୀତ ବୋଲିବାକୁ ହେଲେ ତମେ କେତେ ଟଙ୍କା ନେବ ?”

“ଶହେଟଙ୍କା ଦେଲେ ଚଳିବ ।” ପ୍ରଭୃତି କହିଲେ । ଗୋବିନ୍ଦବାବୁ ଅନ୍ୟ ଗାୟକ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କୁ କହିଲେ କି ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗୀତ ସଭା ହେବ ଓ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରଭୃତି ଶହେଟଙ୍କା ନେଇ ଗୀତ ବୋଲିବେ । ତାଙ୍କୁ ବ ସେଇଆ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଶ୍ରେକଠୋକ୍ କହିଲେ, “ପ୍ରଭୃତି ପଦ ଶହେଟଙ୍କା ନେବ, ତେବେ ମୋତେ ତାଠୁଁ ଅନ୍ତତଃ ଟଙ୍କାଟିଏ ଅଧିକ ମିଳିବା ଆବଶ୍ୟକ !”

ଗୋବିନ୍ଦବାବୁ ରାଜି ହେଲେ । ସଭା ଶେଷରେ ସେ ଘୋଷଣା କଲେ, “ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କ କଥା ଅନୁସାରେ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ଯାହା ଦିଆହେବ, ତାଙ୍କୁ ତା’ଠାରୁ ଟଙ୍କାଟିଏ ଅଧିକ ଦେବା ଦରକାର । ପ୍ରଭୃତି ଏ ଆସରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜାଣିବା ପରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ୟ ଶହେଟଙ୍କା ନେଇ ନାହାନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ଶୂନ୍ୟ ନେଲେ । ଶୂନ୍ୟଠୁଁ ଅଧିକ ଟଙ୍କାଏ ଅର୍ଥ ଟଙ୍କାଏ । ତାହାହିଁ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କୁ ଦେଲୁ !”

ନମିତା ନଦୀ ଡାହାଣେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା
 ଧବଳଗିରି ଗଙ୍ଗା । ସେ ଅନେକ ପୁରୀ
 ଗାମର କଥା । ସେତେବେଳେ ସେ ଗଙ୍ଗା
 ଗାମର କରୁଥିଲେ ଗଙ୍ଗା ତାରକେଶ୍ବର ।
 ତାଙ୍କର ଥିଲେ ଦୁଇ ପୁଅ—ଶୂରସେନ ଓ
 ଚନ୍ଦ୍ରସେନ । ବଡ଼ ଶୂରସେନଙ୍କ ବୟସ ପଚାଶ;
 ସାନ ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ବୟସ ଅଠର ।

ଦିନେ ସକାଳେ ଦୁଇ ଗଙ୍ଗାପୁତ୍ର ବଣ
 ଭିତରକୁ ଶୀତାର ପାଇଁ ବାହାରିଗଲେ । ବଣ
 ଭିତରେ ପଲେ ହରିଣ ସେମାନଙ୍କ ଆଖିରେ
 ପଡ଼ିଲେ । ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ସବାର୍
 ହୋଇ ଦୁଇ ଗଙ୍ଗାପୁତ୍ର ସେ ହରିଣ ଦଳର
 ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ । ସେମାନେ ଡାକ
 ଗତରେ ଏତେ ଆଶକୁ ଗୁଲିଗଲେ ଯେ

ସେମାନଙ୍କ ଅନୁଚରମାନେ ଅନେକ ପଛରେ
 ପଡ଼ି ରହିଲେ ।

ହଠାତ୍ ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ଶୁଣି
 ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲେ । ଧନୁଜୀର ଯୋଗେ ସେମାନେ
 ଆମ୍ବରଷା ତଥା ଆକ୍ରମଣ ସକାଶେ ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ହୋଇଗଲେ । ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ଦୁଇ ସିଂହ
 ବୁଦ୍ଧା ଭିତରୁ ବାହାରି ପଡ଼ି ସେମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ
 କଲେ । ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଚର୍କି ଯାଇ ବୁଲି
 ପଡ଼ି ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ
 ଅକ୍ରିଆରେ ରଖିବା ସହଜ ନଥିଲା ।

ବେଶ୍ବ କହି ଦୂର ସେମିତି ଯିବା ପରେ
 ଗଙ୍ଗାପୁତ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ନିଜ ଘୋଡ଼ାର ଲଗାମ୍
 ଟାଣିଲେ । କିନ୍ତୁ ଘୋଡ଼ା ଅଟକିଲା ନାହିଁ ।
 ଡାହାଣ ଗତରେ ଛୁଟିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କରୁଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ର ଶର ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ କଲରବ
ଶୁଣୁଥାଏ । ବଡ଼ ବଡ଼ ସାପ ତ ଏଣେ
ତେଣେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଥିଲେ ।

ରହସ୍ୟେନ ଉପୁଷ୍ପତ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇ
ରହିଥାନ୍ତି । ଖାଲି ସେ ନିଜ ଲେକକଠୁଁ ସେ
ଦୂରେଇ ଆସିଥିଲେ, ସେତକି ନୁହେଁ, ଆଖି
ପାଖରେ କୌଣସି ଗାଁ ଗଣ୍ଡା ନାହିଁ ବୋଲି
ମଧ୍ୟ ସେ ବୁଝି ପାରିଲେ ।

ଘୋଡ଼ା ତ ମରି ଯାଇଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ
ନିଜ ନଗରକୁ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ
ଉପାୟ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନଗର କେଉଁ ଦିଗରେ,
ତାହା ସେ ଠଉରାଇ ପାରୁ ନଥାନ୍ତି ।

ସେ ଅଳ୍ପଦୂର ଯାଇ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼
ଦେଖିଲେ । ପାହାଡ଼ ଉପରୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ପେଷ
ପ୍ରସାଦ ତଳେ ଆସି ଶବ୍ଦ କରି ପଡ଼ୁଥାଏ ।
ଝରଣାର ସ୍ବଚ୍ଛ ଜଳ ଦେଖି ସେ ଦୌଡ଼ିଗଲେ
ଓ ସେ ଶୀତଳ ପାଣି ପିଇ ତୃଷ୍ଣା ମେଣ୍ଟାଇଲେ ।

ପାଣି ପିଇସାର ସେ ବିଶ୍ରାମ କଲେ ଓ
ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ'ଣ, ସେ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା
କଲେ । ସେ ଆଶା କରୁଥିଲେ କି ତାଙ୍କ ବଡ଼
ଭାଇ ମଧ୍ୟ ସିଂହ କବଳରୁ ଖସିଯାଇଛନ୍ତି ।
ସେ ତ ହୁଏତ ଏହି ବଣ ଭିତରେ ଆସି
ବାଟ ନପାଇ ଏଣେ ତେଣେ ଦୂଲୁଥିବେ ।
ଅନ୍ତତଃ ଦୂର ଭାଇ ଏକାଠି ହେଲେ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନି
ମନୋବଳ ଫେରି ଆସିବ ଓ ଦୁହେଁ ବିଚିତ୍ର
ସମୟରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ରକ୍ଷା କରିବେ ।

ଅନେକ ଦୂର ଯାଇ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ିଆ
ସ୍ଥାନରେ ସେ ଅଟକିଲା । ସେତେବେଳେ ତା'
ମୁହଁରୁ ଫେଣ ବାହାରୁଥାଏ । ତଳେ ପଡ଼ି-
ଯାଇ ସେ ଶେଷ ନିଃଶ୍ବାସ ଜାଣ କଲା ।

ରହସ୍ୟେନ ଗ୍ରୀଷ୍ମ କାନ୍ତ ହୋଇ ତଳେ
ବସି ପଡ଼ିଲେ ଓ ଏଣେ ତେଣେ ଅନାଇଲେ ।
ବଡ଼ ଭାଇକୁ କାହିଁ କେଣେ ଦେଖିଲେ ନାହିଁ ।
ସେ ବୁଝିପାରିଲେ ସେ ଶୂରସେନ୍ ଓ
ଅନୁଚରମାନଙ୍କଠାରୁ ସେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ
ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।

ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଘନ ବଣ ଯୋଗୁଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ
କରଣ ପ୍ରାୟ ତଳେ ପଡ଼ୁ ନଥାଏ । ଶବ୍ଦ
ତାଳମାନଙ୍କରେ ମାଙ୍କଡ଼ପଲ ଡିଆଁଡେଇଁ

ଏକଥା ମନକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ସେ ଉଠି
ଠିଆ ହେଲେ ଓ ପାଟି କରି ଡାକିଲେ,
“ଭାଇ ଶୁଭସେନ ! ଭାଇ ଶୁଭସେନ !
ତୁମେ କେଉଁଠି ଅଛ ? ମୁଁ ତୁମ ସାନଭାଇ
ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ତୁମକୁ ଡାକୁଛି ।” ଏହିପରି ସେ
ବାରମ୍ବାର ସବୁ ଦିଗକୁ ମୁହଁ କରି ଚକ୍ରାର
କରି ଡାକିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଡାକ ପାହାଡ଼ ଗାହରେ
ବାରମ୍ବାର ପ୍ରତିଧ୍ବନିତ ହେଲା ସିନା ହେଲେ
ଆଉ କିଛି ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ଜଳ ପ୍ରବାହର ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ
ଗୁମ୍ଫା ଭିତରୁ କେହି କହିଲା, “କିଏ ତମେ ?
ମୁଁ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଏ ମୁଲକରେ କୌଣସି
ମଣିଷର କଣ୍ଠ ଶୁଣି ନାହିଁ । ଆଜି ପ୍ରଥମ କରି
ଶୁଣୁଛି । ମନେହୁଏ ତମ ଭାଗ୍ୟ ଭଲ । ଆସ,
ଏଆଡ଼େ ଶେର ବାରି ମୋ ନିକଟକୁ ଆସ ।”

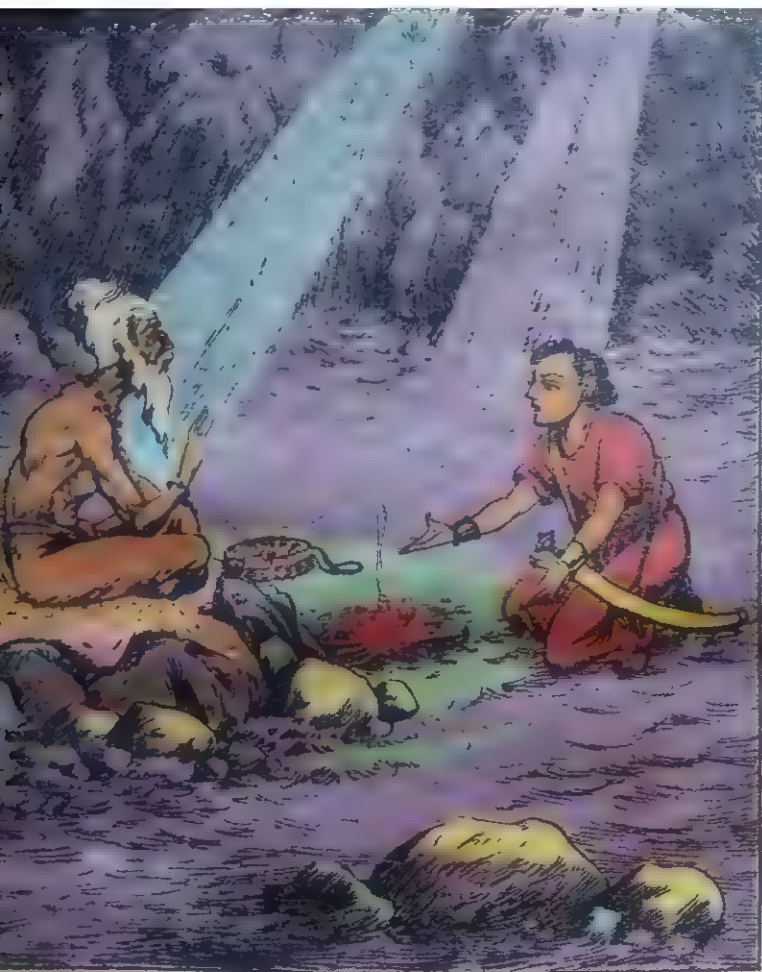
ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ତମକି ଉଠିଲେ । ସାହସ
ସଞ୍ଚୟ କରି ସେ ଉଇଁ କଣ୍ଠରେ ପହଞ୍ଚିଲେ,
“ତମେ କିଏ ? ଶାଶ୍ଵି ରାକ୍ଷସ ନା ନରମାଂସ
ଭକ୍ଷୀ କୌଣସି ହୁଅ ବଣ୍ୟ ନର-ରାକ୍ଷସ ?
ବାହାର ଆସ । ମୋ ଚରବାଣୀ ଅନେକ
ସମୟ ହେଲା କାମ କରିନାହିଁ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ କଥା ଶେଷ ନ ହେଉଣୁ
ଗୁମ୍ଫା ଭିତରୁ ବିଚିତ୍ର ମଧୁର ହସ ଶୁଭିଲା ।
ତା’ପରେ ସେ ଗୁମ୍ଫାବାସୀ ପୁଣି କହିଲା,
“ପୁଅ ! ତୁ ବେଶ୍ ସାହସୀ । ମୁଁ ତୋହର

ଭଲ ଜଣେ ଲୋକର ପ୍ରଜାତାରେ ଥିଲ । ମୁଁ
ରାକ୍ଷସ ନୁହେଁ କି ନର-ରାକ୍ଷସ ନୁହେଁ କି
କୌଣସି ସାଧାରଣ ମଣିଷ ବି ନୁହେଁ । ମୁଁ
ଜଣେ ସାଧକ ପୁରୁଷ । କଠୋର ତପସ୍ୟା
କରି କିଛି ସିଦ୍ଧି ପାଇଛି । ତୋତେ କିଛି
ମୁଲବାନ ଢିଣିଷ ଦେବ । ତୋର ସୌଭାଗ୍ୟ
ତୁ ଆସି ଏଠି ପହଞ୍ଚି ଯାଇଛ । ଆ, ମୋଠୁ
ଆସି ଏ ଜନିଷ ନେଇ ଯା’ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଭାବିଲେ, “ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଯଦି
ସତରେ ରାକ୍ଷସ ଥିବ, ତେବେ ତା’କୁ ଏଡ଼ାଏ
ପଲଙ୍କବା ସହଜ ହେବ ନାହିଁ । ଯେମିତି
ହେଲେ ବି ତା’ ସହ ଲଢ଼େଇ କରିବାକୁ
ହେବ । ଆଉ ଯଦି ସତରେ ଲୋକଟି ସିଦ୍ଧ

ପୁରୁଷ ହୋଇଥିବ, ତେବେ ତ ମୋର
ଉପକାରହୀଁ ହେବ । ଅତଏବ ବୀର ଭଳି ମୁଁ
ତାକୁ ସାମ୍ନା ନ କରିବି କାହିଁକି ?”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ତରବାଣ ବାହାର କରି
ଧରିଲେ ଓ ଧୀରେ ଧୀରେ ପାଣି ଭିତର
ଦେଇ ଯାଇ ଅନ୍ୟ ଡାହାଣରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
ସେ ପଟେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଗୁଂପା । ସେ
ଗୋଟାଏ ପରେ ଗୋଟାଏ ଗୁଂପା ଭିତରକୁ
ଉଠିମାର ଦେଖୁଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବେଶି ସମୟ
ଗୋଜାଗୋଜା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।
ଗୋଟାଏ ଗୁଂପା ଭିତରୁ ସେ ଡାକଣ ପାଇଲେ,
“ଭୟ ନାହିଁ ଯୁବକ ! ମୋ ପାଖକୁ ସିଧା
ଗୁଲି ଆ ।”

ସେ ଅପରିଚିତ କଣ୍ଠସ୍ବର ଆସୁଥିବା ଗୁଂପା
ପାଖରେ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଯାଇ ସଥାଶୀଘ୍ର
ପହଞ୍ଚିଗଲେ ଓ ଭିତରକୁ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲେ ।
ଦେଖିଲେ ଭିତରେ ଜଣେ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ
ବସିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଦାତୀ ଓ ଜଟା ପୁରା ଧଳା ।
ଶକ୍ତି ଏ ପଥର ଉପରେ ସେ ବସିଥିଲେ ।

ଗୁଂପା ଉପରେ କେଉଁଠି ଗୋଟିଏ ଛୁଦ୍ର
ଥିଲା । ତହିଁ ଭିତରଦେଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ଆସି
ଗୁଂପା ଭିତରର ଅନ୍ଧକାରକୁ ଦୂର କରୁଥାଏ ।

ସେ ଚେଜସ୍ବୀ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀକୁ ଦେଖି ନିଜ
ଆଚରଣ ଯୋଗୁଁ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଅନୁତାପ
କଲେ । ସେ ତରବାଣ କୋଷରେ ପୁରା
ସନ୍ଧ୍ୟାସୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ତାକୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ
ଓ ବିନୟ ପୂର୍ବକ କହିଲେ, “ମହାଶୟ,
ମୋ ଧୂଷ୍ଣତା ମାର୍ଜନା କରନ୍ତୁ ।”

“ଯୁବକ, ତୁ ଉତ୍ତମ କ୍ଷତ୍ରିୟ ବୋଲି
ମୋର ବିଶ୍ବାସ । ମୁଁ ଏଠାରେ ପାଠିଏ ବର୍ଷ
କାଳ ତପସ୍ୟା କରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର
ମୃତ୍ୟୁ ସମୟ ଆସିଗଲାଣି । ତପସ୍ୟାରୁ ଯେଉଁ
ଫଳ ପାଇଛି, ତାହାକୁ ଉପଯୋଗ କରିଭଲ
ବଳ ଆଉ ମୋର ନାହିଁ ।” ଏହା କହି
ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ନିଜ ପାଖରେ ଥିବା ବାଉଁଶ
ପେଡ଼ିଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ରସେନକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ସେ ପେଡ଼ି ଭିତରେ କ’ଣ ଅଛି
ଦେଖିବାକୁ ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ ତାହା ଖୋଲିବାକୁ
ଚେଷ୍ଟା କରିବାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ କହିଲେ, “ବାପା,

ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତା । ଏ ସ୍ଥାନରେ ଏହା ଖୋଲିବା
ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଯେଉଁଠାରେ ତୁ ତୋ'ର
ସ୍ବାସ୍ଥୀ ବାସସ୍ଥାନ ବନାଇବୁ, ସେଇଠାରେ
ଏହାକୁ ଖୋଲିବୁ । ମୋ କଥା ମନେ ରଖିବୁ ।
ଲୋକେ ଯେଉଁ ଅଭାବରୁ ଅନେକ ସମୟରେ
ଅନେକ ପ୍ରକାର ବିପଦରେ ପଡ଼ନ୍ତି ।
ସାବଧାନ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି
କହିଲେ, “ମହାତ୍ମା ! ଆପଣଙ୍କର ଏ ଦୟା
ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ବହୁତ କୃତଜ୍ଞ । ମୋ ଦ୍ଵାରା ଯଦି
କୌଣସି ସେବା ହୋଇପାରିବ, ମୋତେ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆନନ୍ଦରେ ତାହା
କରିବି ।”

“ବାପା ! ମୋର ସମୟ ଶେଷ ହୋଇ
ଆସିଲାଣି । କୌଣସି ସେବା ଆଉ ମୋର
ଲେଡ଼ା ନାହିଁ । ତେବେ ତୁ ମୋର ଗୋଟାଏ
ଉପକାର କରି ପାରିବୁ । ଏ ଗୁମ୍ଫାରୁ
ବହାର ଯିବା ପରେ ଗୁମ୍ଫା ଦ୍ଵାରର ପୁବ
ଦିଗରେ ଗୋଟିଏ ହିକୋଶାକୁଡ଼ ଶିଳାଖଣ୍ଡ
ଦେଖିବୁ । ତାହା ତଳେ ଆଦାତ କରିବୁ ।
ସେଇକି ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରତ୍ୟୁପକାର ହେବ ।”
ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ କହିଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଗୁମ୍ଫା ବାହାରକୁ ଆସିଲେ ।
ସନ୍ଧ୍ୟାସୀର ବିବରଣୀ ଅନୁସାରେ ସେ
ଗୁମ୍ଫାର ପୁବ ଦିଗରେ ଗୋଟିଏ ହିକୋଶା-
କୁଡ଼ ଶିଳାଖଣ୍ଡ ଦେଖିଲେ । ସେ ତା’

ତଳେ ଖଣ୍ଡିଏ ପଥର ବାଡ଼େଇ ଆଦାତ
ଦେଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନର ଗୁମ୍ଫା ଶବ୍ଦ ହେଲା । ସାର
ପବନ ସେଥିରେ କର୍ମ ଉଠିଲା । ସେ ଗୁମ୍ଫା
ଗୋଟାଏ ବିଷ୍ଣୋରଣରେ ଧୁଳିସାର ହୋଇଗଲା ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଅନାଇ
ଦେଖିଲେ, ଗୁମ୍ଫାର ଅସ୍ତିତ୍ଵ ନାହିଁ । ସେ
କିନ୍ତୁ ସମୟ ଠିଆ ହୋଇ ରହି ତା’ପରେ ପୁଣି
ବାଟଟିଲ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସେ ପ୍ରବାହ ପାରି
ହୋଇ ବଣ ଭିତର ଦେଇ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ।
ପଥ ଦୁର୍ଗମ । ଯେଉଁଠି ଗଛଲତା କମ୍ ସେ
ସେହି ବାଟଦେଇ ଆଗକୁ ଚାଲିଲେ । ଥରେ
ଥରେ କଣ୍ଟା ବୁଦା ଓ ସାପମାନଙ୍କୁ ଏଡ଼ାଇ

ହାତେ ଦୁଇହାତ ଆଗରୁ ଯିବାକୁ କାଠିକର
ହେଉଥାଏ ।

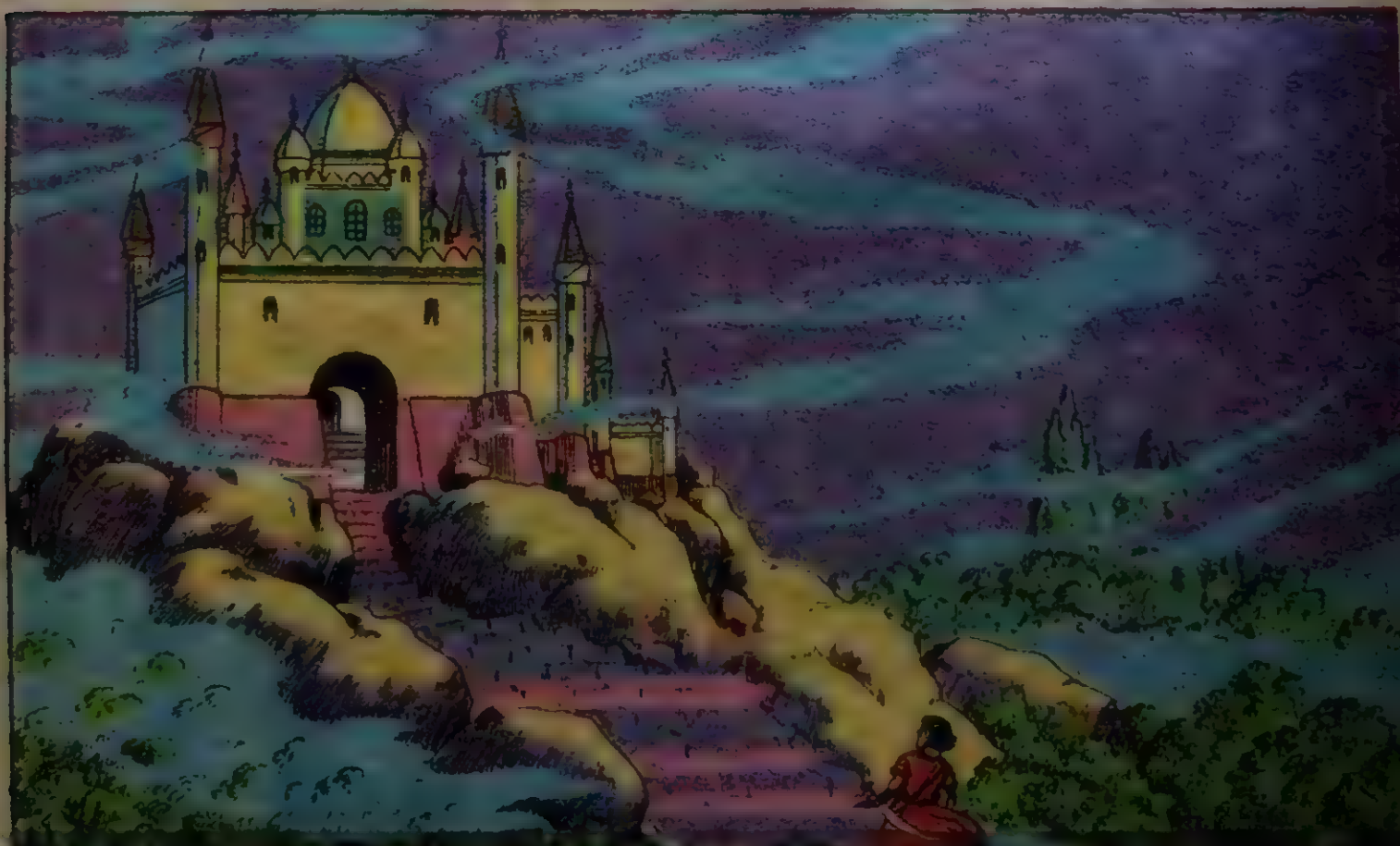
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଭୁବନରୁ ବେଶି ବଳମ୍ବ ନଥାଏ ।
ବିଷୟକୁ ଶେଷ କରି ଲାଗୁଥାଏ ।

ସେ ଆହୁର କିନ୍ତୁ ଦୂର ଅଗ୍ରସର ହୋଇ
ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ ପଡ଼ିଆ ଭଳି ସ୍ଥାନ ଅଛି ।
ସେଠି ବେଶି ଶବ୍ଦକା ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ସେ
ହାତରେ ଧରିଥିବା ସେ ପେଟି ଭିତରେ କ'ଣ
ଅଛି ତାହା ଜାଣିବାକୁ ତାଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରବଳ
ହେଲା । ସେ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀଦେଇଥିବା ସତର୍କବାଣୀ
ପୁରସ୍କରି ଭୁଲି ଯାଇଥାନ୍ତି ।

ସେ ଯେମିତି ପେଟି ଖୋଲି ଚଢ଼ି ଭିତରକୁ
ଅନାଇଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ କିଛି ଏପରି
ଭବରେ ଝଲସି ଉଠିଲା ଯେ ସେ ଆଖି ବନ୍ଦ

କଲେ । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପରେ ଆଖି ଖୋଲି ସେ
ଯାହା ଦେଖିଲେ, ସେଥିରେ ତାଙ୍କ ବସ୍ତୁର
ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ ।

ସେ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଗୋଟିଏ
ସୁରମ୍ୟ ଅଟ୍ଟାଳିକା ଠିଆ ହୋଇଛି ! ସେ
ନିର୍ନିମେଷ ନୟନରେ ଅନେକ ସମୟ ଯାଏ
ତା' ଆଡ଼େ ଅନାଇ ରହିଲେ । ତା'ପରେ
ସନ୍ଧ୍ୟାସୀଙ୍କ ଚେତାବଳୀ ବସ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମନେ
ପଡ଼ିଲା । “ବାସ୍ତବିକ, ଏ ସୁରମ୍ୟ ଅଟ୍ଟାଳିକା
ଏ ଜନସ୍ଥାନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥାଇ ଲଭ କ'ଣ ?
ମୁଁ ସିନା ଧବଳଗିରି ନଗରରେ ପହଞ୍ଚି ଏ
ପେଟି ଖୋଲିଥାନ୍ତି ! ସେଠାରେ ଏ ଅଟ୍ଟାଳିକା
କେଡ଼େ ଶୋଭା ପାଇଥାନ୍ତା ! ମୋ ଯେଉଁ
ସ୍ଥାନତା ଓ ବୋକାମି ଯୋଗୁଁ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀଙ୍କ

ପାଖରୁ ପାଇଥିବା ଅପୁର ପିନ୍ଧି ଯାହା ନଷ୍ଟ
କରିଦେଲା !”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଏହିସବୁ ଶୁଣିଲେ, ହତାତ
ହୁ ହୁ ହେ ଶୁଭଲ । ଗଛଲତା ଦୋହଲିବାକୁ
ଲାଗିଲା । ସତେ ଅବା ତୋପାନ ଆସିଛି ।
ତା’ପରେ ସେ ଦେଖିଲେ, ଗଛଲତା ଗହଳରୁ
ବାହାରି ଆସିଲା ଗୋଟାଏ ଶୁଷ୍କ । ଚନ୍ଦ୍ରସେନ
ତରବାଗ ବାହାର କରି ତାକୁ ସାମ୍ନା କରିବା
ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଲେ ।

ଶୁଷ୍କ ଅଛନ୍ତାସ୍ୟ କରୁଁ କରୁଁ ତାଙ୍କ ଆଗକୁ
ଆସି କହିଲା, “ଦୁଃସାହସ ତ କମ୍ ନୁହେଁ !
ମୋତେ ଦେଖି ଲେକେ ଗୁଟିପିଟି ହୋଇ ପଲନ୍ଦ୍ର;
ତୁ ତରବାଗ ବାହାର କରୁଛୁ ! ଆଜିଯାଏ ମୁଁ
ଏଭଳି ମଣିଷଟାଏ ଦେଖି ନଥିଲି ।”

ହୋ କହି ବନ୍ଧବ ପକେଇ ଦୁଇପଡ଼ି
ଦେଖିଲା ଓ ପଚାରିଲା, “କହ, ଏ ମହଲ୍ ତୁ
ବନାଇଛୁ ?”

“ହଁ । ମୁଁ ବନାଇଛି ।” ଅବଲୋକ

କଣ୍ଠରେ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଶୁଷ୍କ ପୁଣି ଅଛନ୍ତାସ୍ୟ କଲା । ଏଥର ତା’
ହସ ସହିତ ହୋଧ ମିଶିଥାଏ । “ହଇରେ
ଶୋକା ! ଏ ବଣ କ’ଣ ତୋ ବାପା
ଜେଜେବାପା ବସାଇଥିଲେ ସେ ତୁ ଏଠି ଘର
ତୋଳି ପକାଇଲା ? ଏ ସ୍ଥାନ ମୋର—ଶୁଷ୍କ
ଉଗ୍ରାକ୍ଷର । ମୋ ବିନା ଅନୁମତିରେ ମହଲ
ବନାଇବାକୁ ତୁ କିଏ ? ଏହିକ୍ଷଣି ତୋତେ
ଓ ତୋ ଘରକୁ ଉଠାଇ ଦେଲା ଭଲ ପାହାଡ଼
ସେପାରିକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ପାରେ ବୋଲି

କାଣିକୁ ?” ଏହା କହି ଶେଷ ଚନ୍ଦ୍ରସେନକୁ
ଉଠାଇ ନେବା ନିମନ୍ତେ ଅଗ୍ରସର ହେଲା ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପଛକୁ ହଟିଗଲେ ଓ କହିଲେ,
“ଉଗ୍ରାସ, ଏତେ ଅଧିକ ଦେଉଛ କାହିଁକି ?
ମୁଁ ମହଲ୍ ବନାଇବା ଦ୍ଵାରା ତମର କ୍ଷତି
କ’ଣ ହେଲା ? ଯଦି କହିବ, ତେବେ ମୁଁ
ମହଲ୍ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବି । ଏଥିରେ ଏଡ଼େ
ସ୍ଵାଗତ୍ୟ କ’ଣ ଅଛି ?”

“ତୁ ଟୋକା ଗୁରୁ ଧୂର୍ତ୍ତ, ନା ? ମୋ
ବଣରେ ମୋତେ ଖାତର ନକରି ଯାହା
ଲଜ୍ଜା ତାହା କରିବୁ, ଆଉ ମୁଁ ତୋତେ ନ
ମାରି ଛାଡ଼ି ଦେବି ? ଆଜ୍ଞା, ଯଦି ମୋର
ଗୋଟାଏ ସର୍ତ୍ତ ମାନିବୁ, ତେବେ ଛାଡ଼ିଦେବି ।”
ଉଗ୍ରାସ କହିଲା ।

“କି ସର୍ତ୍ତ ?” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପଚାରିଲା ।

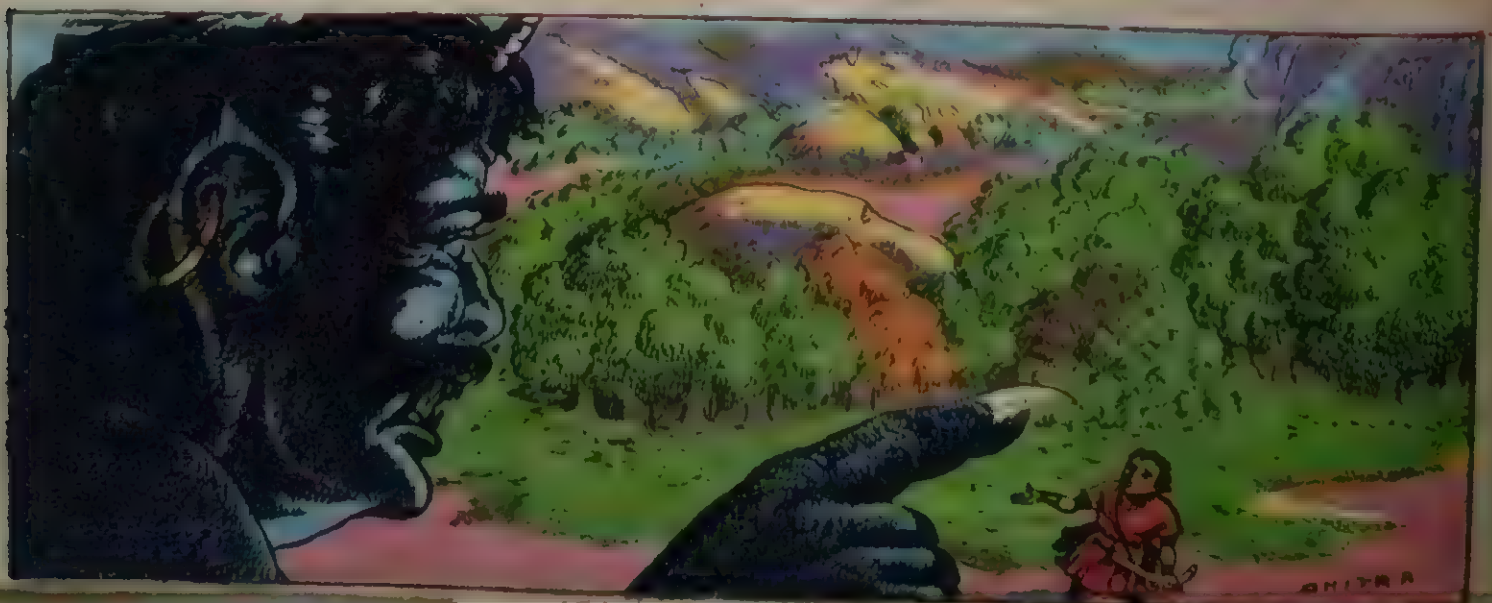
“ତୁ ଏ ମହଲରେ ସୁଖରେ ରହ । ମୁଁ
ବାଧା ଦେବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତୋ ବଡ଼ ପୁଅକୁ
ଯେତେବେଳେ ଆସି ଅଠର ବର୍ଷ ବୟସ

ହେବ, ତୁ ତାକୁ ମୋତେ ଦେଇଦେବୁ ।
ଏହାହିଁ ମୋର ସର୍ତ୍ତ । ରାଜ ?”

ଶେଷରେ ଏ ସର୍ତ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରସେନକୁ ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର
ଲାଗିଲା । ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ତାଙ୍କର ବିବାହ ହୋଇ
ନାହିଁ । ପୁଣି ପୁଅକୁ ଅଠର ବର୍ଷ ହେବା
ଯାଏ ଶେଷ ଏ ସର୍ତ୍ତ ମନେ ରଖିବ ? ସେ
ଯାହା ହେଉ, ଆପାତତଃ ବିପଦରୁ ମୁକୁଳ-
ଯିବା ସୁବିଧାଜନକ ହେବ ବୋଲି ଶେଷରେ
ସର୍ତ୍ତ ସେ ମାନିନେବାକୁ ଠିକ୍ କଲେ ।

“ଶେଷ ଉଗ୍ରାସ ! ତମ ସର୍ତ୍ତ ମୁଁ
ମାନିନେଲି । ମୋ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁଅକୁ ଅଠର ବର୍ଷ
ବୟସ ହେଲେ ତାକୁ ତମକୁ ସମର୍ପି ଦେବି ।
ତମେ ମୋତେ ବିଶ୍ଵାସ କର ।” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ
କହିଲେ ।

ଶେଷ ଖୁସି ହେଲା । “ବେଶ୍ । ତମକୁ
ପ୍ରାଣଦାନ ଦେଲି । ସାବଧାନ ! ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି
ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ !” ଶେଷ ଏହା କହି
ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲା । (ହିମଶ)

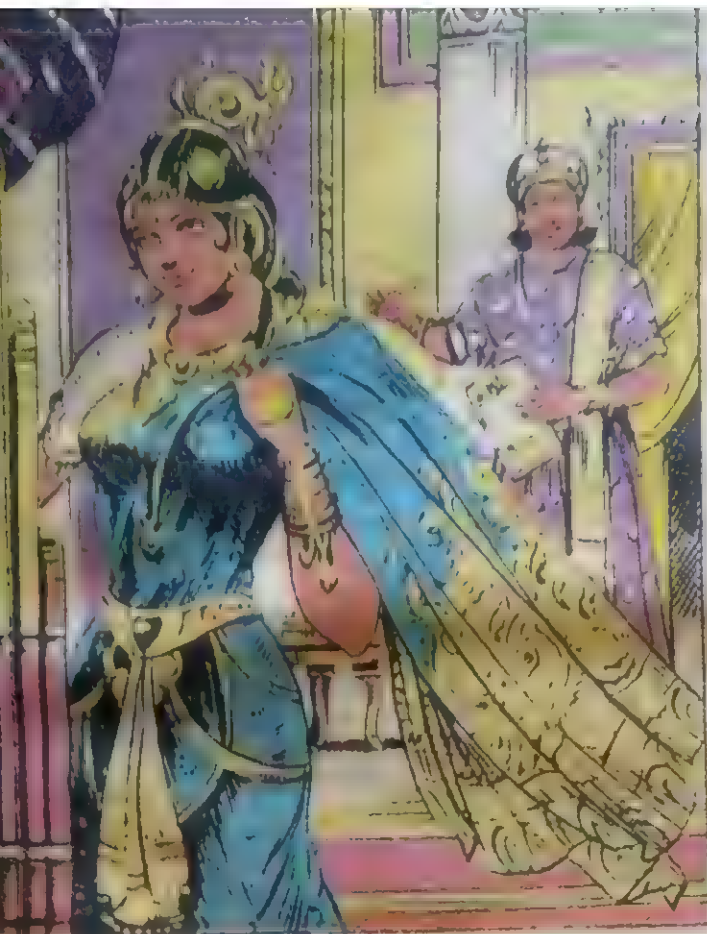

ଅସନ୍ତୋଷର ରହସ୍ୟ

ନିଶା ଗରଜୁଥାଏ । ଭୁଞ୍ଜୁ ଭୁଞ୍ଜୁ ଶୀତଳ
ପବନ ସାଙ୍ଗକୁ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ବର୍ଷା ମଧ୍ୟ
ପିନ୍ଧୁଥାଏ । ବଜ୍ରଧ୍ବଜ ଓ ଶୂନଶୂନ୍ୟର ରତି
ମଝିରେ ଶୁଭୁଥାଏ ଅବେଦନାତୀନ ଅନ୍ଧକାଶ ।
ଘନ ଘନ ବଜ୍ରଲି ଆଲୁଅରେ ଦିଶିଯାଉଥାଏ
ଭୟାବହ ମୁହଁଟିମାନ ।

ତଥାପି ତଳେମାତ୍ର ଦୃଢ଼ା ନକର ରଜା
ବନ୍ଧମାର୍ଗ ପୁନଃବାର ସେ ପ୍ରାଚୀନ ବୁଦ୍ଧି
ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ବୁଝାବେଢ଼ଣ
କରି ଶବ୍ଦକୁ ଉତ୍ତାର ଆଣିଲେ । ତେବେ
ତାକୁ କାନ୍ଧରେ ପକାଇ ସେ ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ
ଅନ୍ଧକାଶ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ମାତ୍ରେ
ଶବ୍ଦହୀନ ବେତାଳ କହିଲା, “ରଜା ! ମୁଁ
ଜାଣେନା ତମେ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ଏ ଭୟାବହ
ସ୍ଥଳରେ ଏଭଳି ବିପଦନକ କାମରେ ହାତ
ଦେଇଛ, ନା କୌଣସି ମିତ୍ରର ପ୍ରବେଶନାରେ

ବେତାଳ କଥା

ଏ କାମ ହାତକୁ ନେଇଛ । ମିତ୍ର କଥାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବାକୁ ଯାଇ ଅନେକ ସମୟରେ ଲୋକେ ନିଜ ଫିଜାନ୍ତ ବଦଳାଇବାର ଦେଖାଯାଏ । ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଉଛି, ମନଦେଇ ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ ଗ୍ରମସାର ଲଢ଼କ ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଲା : କାଞ୍ଚନପୁର ଦେଶରେ ସେତେବେଳେ ରଜୁଡ଼ି କରୁଥିଲେ ରାଜା ଶଶାଙ୍କ । ତାଙ୍କ ରାଣୀ ସୁନନ୍ଦା ଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରୂପବତୀ । ରାଜା ରାଣୀଙ୍କର ସମସ୍ତ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ଭଲ ବେଶ ପୋଷାକ ଓ ଅଳଙ୍କାର ପ୍ରତି ରାଣୀଙ୍କର ଆକର୍ଷଣ ଥିଲା । ତେଣୁ ରାଜା ଜଣେ ବୁଝାଳୀ ବୁଝାଳୀ ଓ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ବଣିଆକୁ ରାଜ-

ଦରବାରରେ ରଖିଥିଲେ । ସେ ଦୁହେଁକ ଭଲ ଶିଳ୍ପୀ କାଞ୍ଚନପୁର କାହିଁକି, ଆଖପାଖର ଅନ୍ଧ କୌଶସି ରାଜ୍ୟରେ ବି ନଥିଲେ ।

ପ୍ରତିବର୍ଷ ରାଣୀଙ୍କ ଜନ୍ମଦିନ ଟୁଙ୍ଗ ଜାକ-ଜମାକରେ ପାଳନ କରା ହେଉଥାଏ । ଉଭୟ ଶିଳ୍ପୀ ଜନ୍ମଦିନର ଯଥେଷ୍ଟ ପୂର୍ବରୁ ରାଣୀଙ୍କୁ ନୂଆ ସାଢ଼ୀ ଓ ନୂଆ ଅଳଙ୍କାରର ନକ୍ସା ଦେଖାଉଥିଲେ । ସେସବୁ ଏଡ଼େ ଭଲ ହେଉଥାଏ ଯେ ରାଣୀ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେସବୁ ମଞ୍ଜୁର କରିଦେଉଥାନ୍ତି । ଜନ୍ମଦିନ ପୂର୍ବରୁ ବୁଝାଳୀ ନୂଆ ସାଢ଼ୀ ଓ ବଣିଆ ନୂଆ ଅଳଙ୍କାରମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଦେଉଥାନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ସେସବୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଭଲ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଶଂସିତ ହେଉଥାଏ ।

ରାଜାଙ୍କର ଜଣେ ବାଲ୍ୟବନ୍ଧୁ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ନାମ ମହେନ୍ଦ୍ର । ରାଜା ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ବିଶେଷ କାମ ହାତକୁ ନେଉଥିଲେ ବା କୌଣସି ବିଶେଷ ଫିଜାନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ ମହେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ସେକଥା ଜଣାଇ ଦେଉଥିଲେ । ମଜାର କଥା ହେଲା, ମହେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟ କୌଣସି କଥାରେ ପାଟି ଫିଟାଇ ନଥାନ୍ତି । ରାଜା ଯାହା କହୁଥାନ୍ତି, ସେ ତାହା ନୀରବରେ ଶୁଣି ଯାଉଥାନ୍ତି ମାତ୍ର ।

ଦିନେ ମଲା ରାଜାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ମହାରାଜ, ମୁଁ ଗୋଟାଏ ବିଷୟରେ ଅନେକ

ସମୟରେ ଆସୁଛି ବୁଝ । ଆପଣ ସବୁ
ରୁହେଇ କଥା ମହେଇକୁ କାହିଁକି କହନ୍ତି ?
ସେ ତ କେବେ କୌଣସି ପରମ୍ପରା ଦେବାର
ମୁଁ ଦେଖି ନାହିଁ !”

ରାଜା କହିଲେ, “ମହେଇ ମୋର
ବାଇବରୁ । ତା’ ମନୋରାଜ୍ୟ ମୁଁ ତା’ ମୁହଁକୁ
ଅନାଇଦେଇ ରୁହେପାରେ । ପ୍ରୟୋଜନ ନ
ହେଲେ ସେ କେବେ କଥା କହେ ନାହିଁ ।
ମୁଁ ତାକୁ ଯାହା କହେ, ସେ ଯଦି ସେଥିରେ
କିଛି ଭୁଲ ଦେଖନ୍ତା, ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ମୁହଁ
ଖୋଲି କହନ୍ତା ।”

ଏହାର କିଛି ଦିନ ପରେ ରାଣୀଙ୍କର
ଆସନ୍ତା ଜନ୍ମଦିନ ସକାଶେ ଦୁଇ କାରିଗର
ପ୍ରସାବତ ସାତୀ ଓ ଅଳଙ୍କାରର ନକ୍ସା ତଥା

ନକଲ ନମୁନା ଆଣି ଦେଖାଇଲେ ।
ରାଜା ସେମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ପାତ୍ର ପଠାଇଦେଲେ ।
କିନ୍ତୁ ତାହା ରାଣୀଙ୍କ ମନସ୍ଥୁତ ହେଲା ନାହିଁ ।
ସେ ତାହା ରାଜାଙ୍କ ପାତ୍ରକୁ ଦେଇଥିବା
ପଠାଇଦେଲେ ।

ରାଜା ଦୁଇ କାରିଗରଙ୍କୁ ଡକାଇ ନୂଆ
ନମୁନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ଦେଲେ । କାରିଗରମାନେ ପୁଣି ଯାହା
ପଠାଇଲେ, ତାହା ମଧ୍ୟ ରାଣୀଙ୍କ ମନକୁ
ପାଇଲା ନାହିଁ । ରାଜା କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ପୁଣି
ଥରେ କୌଣସି ନୂଆ ଧରଣର ନକ୍ସା
ଅନୁସରଣ କରି ନୂଆ ସାତୀ ଓ ଅଳଙ୍କାରର
ନମୁନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ କହିଲେ ।
କାରିଗରମାନେ ଏଥର ବି ଯାହା ତଆରି

କଲେ ତାହା ବି ସବୁ ଶୁଣି ନାମସ୍ଥିର
କରିଦେଲେ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଏହା
କାରିଗରମାନଙ୍କ ବୟସର ଦୋଷ ।”

ରାଜା ଦୁଇ କାରିଗରଙ୍କୁ ଡକାଇ ବିଚକ୍ର
ହୋଇ କହିଲେ, “ତମ ଦୁହେଁଙ୍କର ବୟସ
ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶିଳ୍ପ ନିପୁଣତା ହ୍ରାସ
ମାଉଛି ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ତମମାନଙ୍କୁ
ଦରବାରରେ ରଖି ଲଭ କ’ଣ ? ତମେମାନେ
ବା କ’ଣ କରିବ ! ଏହା ବୟସର ଦୋଷ !”
ଦୁଇ କାରିଗର ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି ଚାଲିଗଲେ ।

ସେତିକିବେଳେ ମହେନ୍ଦ୍ର ରାଜାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରଣା
ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ପାଶ ଦେଇ ଯାଉଥିଲେ । ସେ

ଭିତରକୁ ପଶି ଆସି କହିଲେ, “ରାଜା !
ବୟସର ଦୋଷ ବୋଲି ଆପଣ ଯାହା କହିଲେ,
ତାହା ଠିକ୍ । କାରିଗରମାନଙ୍କର ନିପୁଣତା
ହ୍ରାସ ହୋଇ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ଧମକ
ତମକ ଦେଇ ଲଭ ନାହିଁ । ସମସ୍ୟାର ଅସଲ
କାରଣ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ଓ ଶାନ୍ତ
ରହନ୍ତୁ ।”

ରାଜା ବାଲିକରୁକ କଥା ସମ୍ପର୍କରେ
ଶୁଣିଲେ ଓ ଅନୁସୂଚକ ଯାଇ ରାଣୀଙ୍କୁ
ଅବକଳ ଭାବରେ ତାହା ଶୁଣାଇଲେ ।

ରାଣୀ ଅନେକ ସମୟ ଧରି ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ
ରହିଲେ । ତାଙ୍କ ଆଖି ସଜଳ ହୋଇଗଲା ।
ସେ କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ମୋର ଭୁଲ
ହୋଇଛି । ଆପଣ ଦୁଇ କାରିଗରଙ୍କୁ କହିନ୍ତୁ,
ସେମାନେ ପଠାଇଥିବା ନମୁନା ଫରୁ ଭିତରୁ
ଯାହା ଲଗ୍ନ ତାହା ଅନୁସରଣ କରି ସାତୀ ଓ
ଅଳଙ୍କାର ନିର୍ମାଣ କରି ଦିଅନ୍ତୁ । ଆଉ
ଗୋଟିଏ ଅନୁରୋଧ । ଏ ବର୍ଷ ମୋ ଜନ୍ମ
ଦିନରେ ଦୁଇ କାରିଗରଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ
ସମ୍ମାନ ଦିଆଯାଉ ।”

ରାଜା ରାଜି ହେଲେ । ସେହି ଅନୁସାରେ
ଦୁଇ କାରିଗରଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ସମ୍ମାନିତ
କରାଗଲା ।

ବେତାଳ ଟିକିଏ ଚୁପ୍ ରହି ତା’ପରେ
ଜୀବ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ରାଜା ! ରାଣୀଙ୍କର
ଏଭଳି ମତ ପରିବର୍ତ୍ତନର କାରଣ କ’ଣ ?

ଯେଉଁ ବୁଝାଳୀ ଓ କାରିଗରଙ୍କ ଜୀବନମାନ ସେ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଦେଉଥିଲେ, ହଠାତ୍ ସେମାନେ ଯାହା ଲଜା ତାହା ତ ଆଉ କରୁନାହାନ୍ତି । ସେ ପରିଧାନ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ଏହା କହିବା ରହସ୍ୟଜନକ ନୁହେଁ କି ? ସ୍ବାମୀଙ୍କ ମିତ୍ରଙ୍କ କଥାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବାକୁ ସେ ଏପରି କହିଲେ ନା ଆଉ କୌଣସି ଗୁଡ଼ିକ କାରଣ ଅଛି ? ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ । ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ନୀରବ ରହିବ, ତେବେ ତମ ଶୀର ହେବ ସୁନ୍ଦର ।”

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବଳମ୍ବ ନକରି ଗୁଜା ବିକ୍ରମାର୍ଜ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଗୁଣୀଙ୍କ ମତ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଗୁଡ଼ିକ ରହସ୍ୟ ଅଛି । ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଗୁଜା ଯେତେବେଳେ କାରିଗର ଦୁହିଙ୍କର ବୟସର ଦୋଷ ବୋଲି କହିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ଭାବୁଥିଲେ ଯେ ବୟସ ବଦଳିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାରିଗର ଦୁହେଁ

ଶିଳ୍ପୀପୁଣତା ହରାଇଛନ୍ତି । ମହେନ୍ଦ୍ର ଆସି କହିଲେ ଯେ ବୟସର ଦୋଷ ନିଶ୍ଚୟ, କିନ୍ତୁ କାରିଗରମାନଙ୍କ ନିପୁଣତା ହ୍ରାସ ହୋଇ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ କଥା ରହସ୍ୟମୟ ନୁହେଁ କି ? ଗୁଣୀ କିନ୍ତୁ ଏ ରହସ୍ୟ ଠିକ୍ ବୁଝି ପାରିଲେ । ସେ ବୁଝିଲେ ଯେ ସେ ନିଜେ ବୟସ ହୋଇ ଗଲେଣି । ବୟସର ଦୋଷ ଠିକ୍, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ନିଜ ବୟସର ଦୋଷ, କାରିଗରମାନଙ୍କ ବୟସର ଦୋଷ ନୁହେଁ । ପୁରୁଷ ସାଥୀ ଓ ଅଳଙ୍କାର ତାଙ୍କୁ ଯେପରି ମାନୁଥିଲା, ଏବେ ସେପରି ମାନିବ ନାହିଁ । ସେକଥା ନ ବୁଝି ସେ କାରିଗରମାନଙ୍କ ଦୋଷ ଧରୁଥିଲେ । ମହେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ କଥା ତାଙ୍କୁ ନିଜ ଚେତେବାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିଷୟରେ ଚେତାଇ ଦେଲା ।”

ଗୁଜାଙ୍କ ମୌନ ଉଜ୍ଜ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦ ବେପ୍ରସିତ ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଦୁ ଖସିଯାଇ ପୁନଃବାର ସେ ପ୍ରାଚୀନ ବୃକ୍ଷ ଡାଳରେ ଝୁଲି ପଡ଼ିଲା । (କଳ୍ପିତ)

ଚାରି ପ୍ରଶ୍ନ

ଦୁଇଗଣର ରାଜା ତାଙ୍କ ଉପଦେଷ୍ଟା ମଣ୍ଡଳରେ ଜଣେ ନୂତନ ସଦସ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । ଏଭଳି ସଦସ୍ୟ ବୋଇଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ । ସେ ନିଜ ଅମାତ୍ୟ ବର୍ଗଙ୍କ ଭିତରୁ କାହାକୁ ନ ନେଇ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣକୁ ବାଛିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲେ ।

“ଆମ ରାଜ୍ୟର ଅନେକ ଯୁବକ ବାସଣସୀ ଓ ପୁରା ଇଚ୍ଛାସି ପ୍ରାଣକୁ ଯାଇ ଶିକ୍ଷା ଓ ଜ୍ଞାନର ବିକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଭାରୁ ଆମେ ଲଭିବାନ ନହେବା କାହିଁକି ? ଖାଲି ଅମାତ୍ୟ ଓ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଲୋକେ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ, ଅନ୍ୟମାନେ ନୁହନ୍ତି, ଏପରି ଧାରଣା ଭୁଲ ।” ରାଜା ଏହା କହିଲେ । ଅମାତ୍ୟମାନେ ରାଜାଙ୍କ କଥା ଉପରେ ବା କହିବେ କ’ଣ ? ଦରବାରର ସଭାସଦ୍‌ବର୍ଗ ଚୁପ୍ ରହିଲେ ।

ସେ ପଦ ସକାଶେ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ମନୋନୟନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ଗୋଟିଏ ତନିଜଣିଆ ସମିତି ନିୟୁକ୍ତ କଲେ । ତା’ଛଡ଼ା ସେ ରାଜଗୁରୁଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ଜଣାଇ କହିଲେ, “ଯେଉଁଦିନ ତୁଚ୍ଛାନ୍ତ ମନୋନୟନ ହେବ, ସେଦିନ ଆପଣ ନିଜେ ସମିତିର ନେତୃତ୍ବ ନେବେ ।” ରାଜଗୁରୁ ରାଜି ହେଲେ ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନ ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଦରବାରର ଗୋଟିଏ ବଡ଼ କକ୍ଷ ଭିତରକୁ ଜଣ ଜଣ ଭେଡ଼ିକା ହେଲା । ଯାହାର ପରୀକ୍ଷା ଖେଳ ହେଉଥାଏ, ସେ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବାରେ ସମିତିର ବା ରାଜାଙ୍କର ଆପତ୍ତି ନଥାଏ ।

ତନିଜଣିଆ ସମିତି ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନମାଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାନ୍ତି । ସେ ପ୍ରଶ୍ନ ରୁଚିକ ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ଆଇନ୍ କାନୁନ୍ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୋଇଥାଏ । ରାଜଗୁରୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ପଦ

କହଲେ, “ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ଅଛି । କଥା ନୁହେଁ । ଆମର ଲେଡ଼ା ଏପରି ଲେବ
ପ୍ରାଣୀ ଏସବୁର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତର ଦେବା ଯାହା ପାଖରେ ଦୂର ପ୍ରକାର ବଞ୍ଚତା ଥିବ ।”
ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ ଏତିକି ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ରାଜଗୁରୁ କହଲେ ।

ଯିଏ ରାଜାଙ୍କ ଉପଦେଷ୍ଟା ହେବ, ସେ ବଞ୍ଚି
ବାବୁ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏସବୁ ପ୍ରଶ୍ନରୁ
ଜଣକର ବଦ୍ୟାର ପରିଷ୍ଟେ ମିଳି ପାରିବ,
କିନ୍ତୁ ବଞ୍ଚିତାର ପରିଷ୍ଟେ ମିଳିବ ନାହିଁ ।”

“ମହାଶୟ, ଏସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ ତ ଆମେ ଶାସ୍ତ୍ରରୁ
ଆହରଣ କରିଛୁ । ଶାସ୍ତ୍ର ରକ୍ଷିମାନେ ପ୍ରଶୟନ
କରିଛନ୍ତି । ରକ୍ଷିମାନେ କ’ଣ ବଞ୍ଚି ନଥିଲେ?”
ସମିତିର ଜଣେ ପ୍ରବୀଣ ସଭ୍ୟ ରାଜଗୁରୁଙ୍କୁ
ପଚାରିଲେ ।

“ସେମାନେ ମହାନ୍ ବଞ୍ଚି ଥିଲେ । ଶାସ୍ତ୍ରର
ବଞ୍ଚିତା ଓ ସାଧାରଣ ଜନର ବଞ୍ଚିତା ଏକା

ତେଣୁ ସମିତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ
ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ରାଜଗୁରୁ ଆଉ ଗୁରୁଗୋଷ୍ଠ
ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରାଣୀ
ସମିତିର ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ମୋଟାମୋଟ
ଦେଇ ପାରିଲେ, କିନ୍ତୁ ରାଜଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର
ଉତ୍ତର କେହି ଦେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଅବଶେଷରେ ବାବୁଶସୀରୁ ଆସିଥିବା
ସୁମନ୍ତ ନାମକ ଯୁବକଙ୍କର ପାଳି ପଡ଼ିଲା ।

“ଯେଉଁ ଧନକୁ କେହି ହରଣ କରି ପାରନ୍ତି
ନାହିଁ, ସେ ଧନକୁ ହରଣ କରିପାରେ କିଏ ?”
ହେଲା ରାଜଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନ ।

“ମହାଶୟ, ଜ୍ଞାନ ରୂପକ ଧନକୁ କେନ୍ଦ୍ର
ହରଣ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅଧିକାର
ଏହାକୁ ହରଣ କରି ପାରେ ।” ସୁମନ୍ତ
କହିଲେ ।

“କେଉଁ ଦୁଇ ପ୍ରକାର କଥା ଜଣେ ନିଜ
ସ୍ତ୍ରୀଠାରୁ କି ଗୋପନ ରଖିବା ଦରକାର ?”

“ଯେଉଁ କଥା ଜଣେ ପ୍ରକାଶ ନ କରିବା
ପାଇଁ ଭଗବାନଙ୍କ ନାମରେ ଶପଥ ନେଇଥିବ;
ଦ୍ଵିତୀୟରେ ଯାହା ରାଜ୍ୟର ଶାସନ-ରହସ୍ୟ
ହୋଇଥିବ ।”

“କେଉଁ ଚିତ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଥ ସୃଷ୍ଟି କରେ ?”

“ନିଜ ଆବଶ୍ୟକତାଠାରୁ ବଳି ଯେ କୌଣସି
ଚିତ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଥ ସୃଷ୍ଟି କରେ ।”

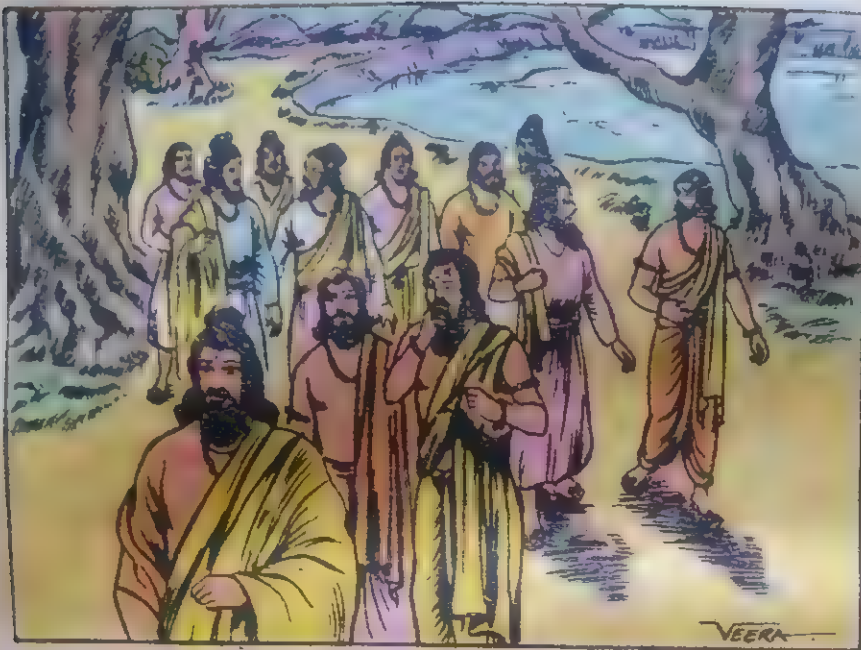
“ସାବାସ୍ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ଶେଷ
ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିଲେ ହେଲ । ଉକ୍ତ
ରାଜ ପଦବୀରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କେଉଁ
ସବୁ ଗୁଣର ଅଧିକାରୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ?”
ରାଜଗୁରୁ ପଚାରିଲେ ।

“ମହାଶୟ, ମୋ ପ୍ରଥମ ଡନୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ
ଉତ୍ତରରେ ଏ ଛୋଟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନିହିତ
ରହିଛି । ଜଣେ ନିରହଙ୍କାରୀ ଓ ନମ୍ର ହେବା
ଆବଶ୍ୟକ; ଜଣେ ରାଜ୍ୟର ଶାସନ ରହସ୍ୟ
ବା କୌଣସି ଆପଣାର ଲୋକ ପାଖରୁ କି
ଗୋପନ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଜଣେ
ଆବଶ୍ୟକ ତୁଳନାରେ ପଦେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ
କଥା କହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ କି ଆବଶ୍ୟକଠାରୁ
କେଣି ଚିତ୍ତ ପାଇଁ ଲୋଭ କରିବା ଉଚିତ
ନୁହେଁ ।” ସୁମନ୍ତ ବିନୟୀ ଭାବରେ ଉତ୍ତର
ଦେଲେ ।

ରାଜଗୁରୁଙ୍କ ମୁହଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ଦିଶିଲା ।
ରାଜା ମଧ୍ୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଖାଗଲେ । ମନୋନୟନ
ସମ୍ପିତର ସଦସ୍ୟମାନେ ସପ୍ରଶଂସ ଦୃଷ୍ଟିରେ
ସୁମନ୍ତକୁ ଅନାଇଲେ ।

ରାଜଗୁରୁଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ରାଜା ନିଜେ
ସୁମନ୍ତକୁ ତାଙ୍କ ଉପଦେଷ୍ଟା ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ
ଦେଲେ ।

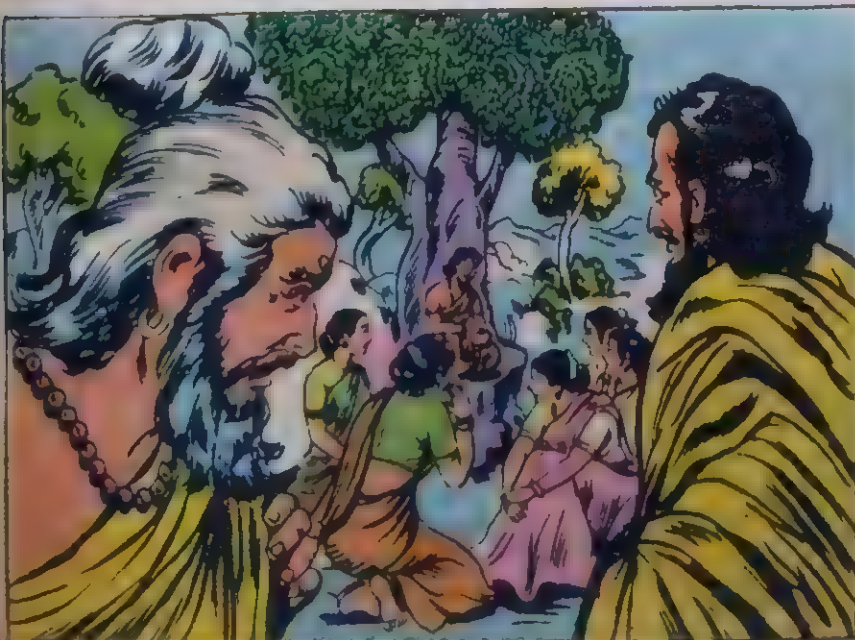

ବରତର ମନ୍ଦର

ଚିଦାମ୍ବରମ

ବହୁ ପୁରକାଳରେ ଦାରୁକାବନ ନାମକ
ସ୍ଥାନରେ ଅନେକ ପଣ୍ଡିତ ରହୁଥିଲେ ।
ସେମାନେ ଶାସ୍ତ୍ର ତଥା ମନ୍ତ୍ରତନ୍ତ୍ରରେ
ବହୁତ ବ୍ୟୁତ୍କୃଷ୍ଟ ଲଭ କରି ଗର୍ବରେ
ପାଟି ପଡ଼ୁଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ସେମାନଙ୍କୁ
ପୂଜା କରିବେ ବୋଲି ସେମାନେ
ଆଶା କରୁଥିଲେ ।

ଦିନେ ପଣ୍ଡିତମାନେ ଭୋଜି ଖାଇବାକୁ
ପାଇଥିବା ଅବସରରେ ଜଣେ ପୁରକ
ସାଧୁ ଆସି ଦାରୁକାବନରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
ସେ ଗୀତ ବୋଲିବାକୁ ଓ ଗଳ୍ପ କହି-
ବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କ
ଗୃହଣୀମାନେ ଘର କାମ ଭୁଲି ସୁଗ୍ରହ
ହୋଇ ସେ ପୁରକକୁ ବେଞ୍ଚନ କରି
ବସିଲେ ।

ପଣ୍ଡିତମାନେ ଫେରି ଆସି ସେ ବୃକ୍ଷ
ଦେଖି ଅବାକ୍ ହେଲେ । ସେମାନେ
ସେମାନଙ୍କ ଗୃହଣୀମାନଙ୍କୁ ଡାକିଲେ,
ବହୁ ଗୃହଣୀମାନେ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ ।
ସେମାନେ ଧମକ ଦମକ ଦେଲେ ।
ସେଥିରେ ବି ପଳ ହେଲା ନାହିଁ । ସାଧୁ
ବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ କେହି ସେମାନଙ୍କ
ପ୍ରତି ବୃକ୍ଷିପାତ ମଧ୍ୟ କଲେ ନାହିଁ ।

ପଣ୍ଡିତମାନେ ନିଜ ନିଜର ପାଦୁଚ
ଦେଖାଇବାକୁ ତତ୍ପର ହେଲେ ।
ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଭାଷଣାବୃତ୍ତ ବାଦ
ସୃଷ୍ଟି କରି ତାକୁ ସେ ଅତିକ୍ରାୟକ
ଆଡ଼େ ପେଶିଲେ । ବାଦ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ତ କେ
କରି ସୁବକଙ୍କ ଆଡ଼େ ଝପଟିଗଲା ।
କିନ୍ତୁ ସୁବକ ଟକିଏ ବି ଶିଳିଲେ ନାହିଁ ।

ସୁବକଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ମାତ୍ରେ ବାଦଟି
ଉତ୍ତର ଗଲା । ପଣ୍ଡିତମାନେ
ଦେଖିଲେ, ବାଦର ଚମତ୍କାର ଶକ୍ତି
ସୁବକଙ୍କ ଦେହରେ ଗୁଡ଼େଇ ହୋଇ
ଯାଇଛି । ସେମାନଙ୍କ ବସ୍ତ୍ରମୂର ସୀମା
ରହୁଛି ନାହିଁ । ସେମାନେ କ'ଣ କରନ୍ତେ
ବୁଝି ପାରୁନାହାନ୍ତି । ନିଜ ନିଜକୁ
ଅନ୍ଧାର ସେମାନେ ଭାଗରେ ଦାନ
କରିପଡ଼ି କଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଏକକରେ ଦବିବା
ଲୋକ ନୁହନ୍ତି । ସେମାନେ ଗୋଟିଏ
ବାମନାକୃତି ରାକ୍ଷସ ସୃଷ୍ଟି କଲେ !
ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଦ୍ରୋଧ ଓ ଘଣ୍ଟାକୁ
ବଳ ପାଇ ରାକ୍ଷସ ଅତିକ୍ରାୟକ ସୁବକଙ୍କ
ଉପରକୁ ଲଂଘ ଦେଲା । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍
ଦେଖାଗଲା, ସୁବକ ତାକୁ ନିଜ ପାଦ-
ତଳେ ଚାପି ରଖିଛନ୍ତି । ସେ ବୁଲୁଥିବା
ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ ।

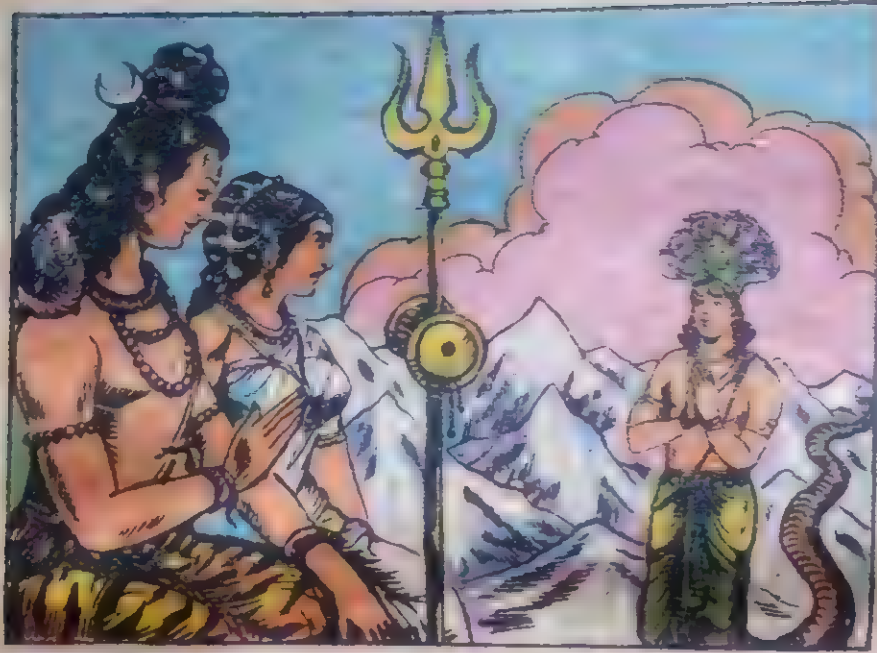
ସେତେବେଳେ ଯାଇ ପଣ୍ଡିତମାନେ
 ବୁଝିଲେନେ ସେ ଯୁବକଙ୍କ ଶକ୍ତି ଆଗରେ
 ସେମାନଙ୍କ ଶକ୍ତି କିଛି ନୁହେଁ । ସେମାନେ
 ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ପରସ୍ପର କର
 ଯୋଡ଼ିବୁ ଛୋଟ ଯାଇ ସାଧୁଙ୍କୁ
 ପଚାରିଲେ, “ଆପଣ କିଏ ?” ଯୁବକ
 ଏଥର ମୁହଁ ମୁହଁ ହସିଲେ ।

ଯୁବକ ନିଜକୁ ପ୍ରକଟ କଲେ । ସେ ସ୍ୱୟଂ
 ଶିବ । ପଣ୍ଡିତମାନେ ଶିବଭକ୍ତ ହୋଇ-
 ଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱଭାବକୁ
 ଦୃଷ୍ଟିତ କରୁଥିବା ଗର୍ବ ଭଙ୍ଗ କରିବା
 ନିମନ୍ତେ ସେ ଆସିଥିଲେ । ସେମାନେ
 ଦେଖିଲେ କି ପରସ୍ପର ଏପରି
 ହୋଇପାରେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ
 କି ସେମାନଙ୍କୁ ଚିତ୍କିତେ ନାହିଁ ।
 ସେମାନଙ୍କ ଗର୍ବ ଖଣ୍ଡ ହେଲା ।

ପଣ୍ଡିତମାନେ ଭକ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦରେ
 ଶିବଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଜାତ ଗାନ
 କଲେ । ଶିବ ପ୍ରୀତ ହୋଇ ନୃତ୍ୟ
 କଲେ । ଭକ୍ତମାନେ ନିଜ ନିଜକୁ ଭୁଲି
 ବେଳ ଆନନ୍ଦରେ ମହିଁ ରହି ସେମାନେ
 ଗୀତ ଗାଉଥାନ୍ତି । ଶିବ କେତେବେଳେ
 ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇଗଲେ ସେମାନେ ବୁଝି
 ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

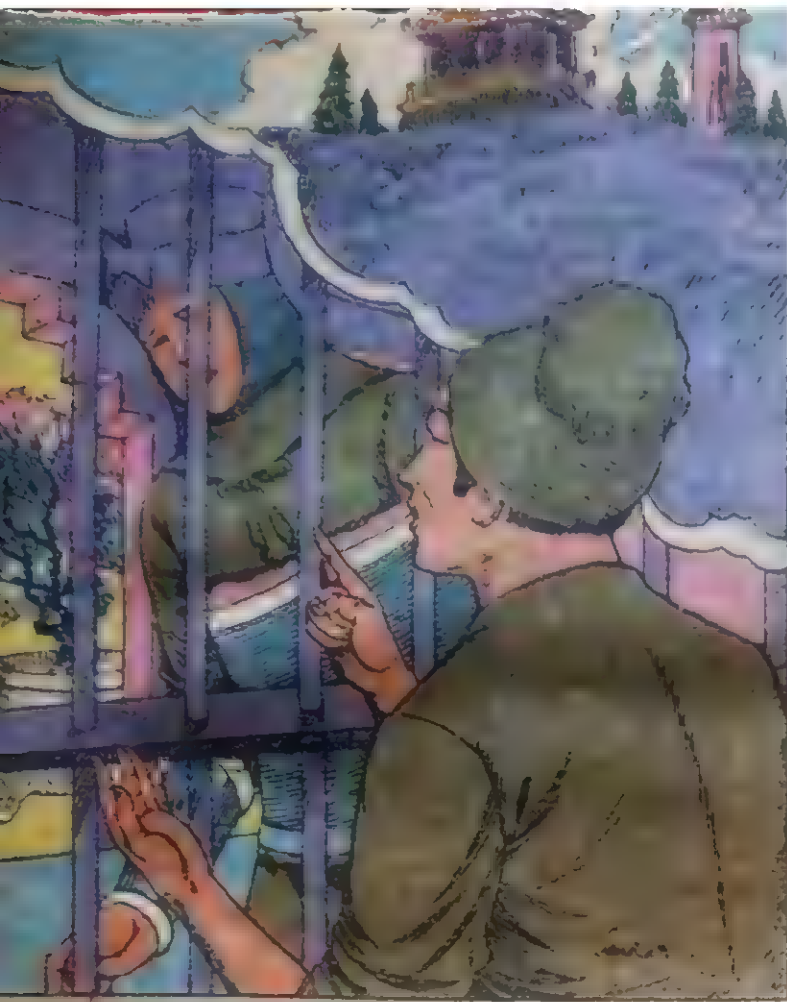

ସେ ଘଟଣା ଯାଇ ଆଦିଶେଷ (ନାରାୟଣ)ଙ୍କ
କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ତାଙ୍କ ଆଗରେ
ଥରେ ନୃତ୍ୟର ସୁନବହୃଦ୍ଧ କରବା
କମନ୍ତେ ଶିବଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ତତ୍ତ୍ୱ
ଶିବଙ୍କର ସେଇକି ନୃତ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ
ହେଉଳ ମାନବଜନ୍ମ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ
ବୋଲି ସେ ବୁଝିଲେ । ଆଦିଶେଷ
ପାତକୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟେ ଜନ୍ମ ନେଲେ ।

ଶିବଙ୍କ ନଟବଳ ମୁଣ୍ଡି ସେହି ନୃତ୍ୟର
ଏକ ରଙ୍ଗୀ । ତାଙ୍କ ପାଦ ତଳେ ଥିବା
ବାମନ ହେଉ ମଣିଷର ଅହଙ୍କାର ।
ମୁଣ୍ଡିର ଏକ ହାତରେ ଥିବା ଚନ୍ଦ୍ରମ
ସୃଷ୍ଟି ଓ ଜୀବନର ଛନ୍ଦ । ଅନ୍ୟ
ହାତରେ ଥିବା ଅଗ୍ନି ଶକ୍ତିର ସୂଚନା ।
ତୁଳସୀ ହସ୍ତ ଆଶୀର୍ଷ ଦେବା ପାଇଁ
ଏବଂ ଚତୁର୍ଥ ହସ୍ତ ରେଣୁ ଦେବା
କମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ଯେଉଁଠି ଏ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା, ସେହି
ପ୍ରାଚୀନ ଦାରୁକାବନ ଆଜିର
ଚିତ୍ରାମ୍ବରମ୍ । ଏହା ପୁରୀର ପୁରୀ
ଶିବସେତୁ ରୂପେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଆଜି ଯେଉଁ
ମନ୍ଦିର ଦେଖାଯାଏ, ତାହା ଯେ
କେବଳ ବଶାଳ, ତାହା ନୁହେଁ,
ତାହାର ଅଂଶ ଦଶେଶ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ
ହଜାର ବର୍ଷ ପୁରୁଣା । କିନ୍ତୁ ମୁଗ୍ଧ
ପଥରେ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ଅତି ସୁନ୍ଦର ।

କଟୁଆଳ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ଏହାକୁ
ନେଇ ତମେ କାଗଜାରିରେ ରଖ । ପରେ
ବିଗୁର କରିବା ।”

ଯୁବକକୁ କାଗଜାର ଭିତରେ ରଖାଗଲା ।
ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ କାଗରଷୀ ତା’
କୋଠରୀ ଆଗଦେଇ ଯିବାବେଳେ ଯୁବକ
କହିଲା, “ମହାରଣୀ ! କୌଣସି ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କୁ
ଭେଟିବା ବେଳେ କିଛି ଭେଟ ଦେବା ଦେଲା
ମୋର ଅଭ୍ୟାସ । କିନ୍ତୁ ମୋର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ
ଆପଣଙ୍କୁ କିଛି ଦେଇ ପାରିଲ ନାହିଁ । ଟଙ୍କା
ଯେ ନାହିଁ, ତାହା ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ...”

କାଗରଷୀ ଥିଲା ଲୋଭୀ ଲୋଭ । ସେ
ପଚାରିଲା, “କିନ୍ତୁ କ’ଣ ?”

“ମୁଁ ଗାଧାରଣ ଦେପାରି । ମୋର କେନ୍ଦ୍ର
ନାହିଁ । ପଲ୍ଲୀ ମଞ୍ଚକୁ ଭରି ଦିନେ ଭର
ତୋଳିବ, ବାହା ସାହା ଦେବ, ସେଥିପାଇଁ
ଏଣେ ତେଣେ କିଛି ସୁନା ଟଙ୍କା ଲଗୁଇ
ରଖିବୁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେକଥା କହିଲେ ତୁ ଆଜ
ଭାବିବେ ତାହା ଗୁରୁ ଟଙ୍କା ।” ଦୀର୍ଘନିଶ୍ଵାସ
ଛାଡ଼ି ଯୁବକ କହିଲା ।

“କେଉଁଠି ଟଙ୍କା ରଖିବ ?” କାଗରଷୀ
ପଚାରିଲା ।

“ଆଜ୍ଞା, ମନ୍ଦିର ପଛପଟେ ଖଣ୍ଡି ଏ ଜଳ
କୋଣିଆ ପଥର ତଳେ । ଆପଣ ଯଦି କିଛି
ମନେ ନ କରିବେ, ତେବେ ନିଜେ ଯାଇ
ବାହାର କରି ଆଣନ୍ତୁ । ସେଥିରେ ମୁଁ ଖୁସି
ହେବି ।” ଯୁବକ କହିଲା ।

କାଗରଷୀ ପ୍ରଥମେ ଯୁବକ କଥାରେ
ପରତେ ଗଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଥରେ ଯାଇ
ଦେଖିଲେ ବା ଯଦି କ’ଣ ? ଏହା ଭାବ ସେ
ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ମନ୍ଦିର ପଛପଟକୁ ଯାଇ
ଜନକୋଣିଆ ପଥର ଖଣ୍ଡିକ ଉଠାଇଦେଇ
ତା’ ତଳେ ଗୋଟିଏ ଥିଲା ଥିବାର ଦେଖିଲା ।
ଥଳିଭିତରେ ସୁନା ଟଙ୍କା ଥିଲା । କଟୁଆଳ ଯୁବକ
ଉପରେ ବହୁତ ଖୁସି ହେଲା । କାଗଜାର
ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତି ଯେତେ ଭଲ ବ୍ୟବହାର
କରିବା ସମ୍ଭବପରେ, ସେ ତାହା କରୁଥାଏ ।

କିଛିଦିନ ପରେ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷଦିନ
ଆସୁଥାଏ । ଯୁବକ ତହିଁ ପୁରଦିନ କହିଲା,

“କାରୁଣ୍ୟ ମହୋଦୟ ! ଆପଣ ଯଦି ପୋଲ
ତଳେ ପଡ଼ିଥିବା ପଥର ଖଣ୍ଡମାନ ଭିତରୁ ମୁଁ
ରଖିଥିବା ଦୁଇଟି ଅଳ ବାହାର କରି ଆଣନ୍ତେ,
ତେବେ ଗୋଟିଏ ଅଳ ଆପଣ ନିଜ ଘର
ପାଇଁ ରଖନ୍ତେ ଓ ଅନ୍ୟ ଅଳଟି ମୋ ବୁଢ଼ା
ବାପା ମା’ଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତେ ।
ସେମାନେ ତ ମୋ ଅବସ୍ଥା ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ।
ଟଙ୍କାତକ ପାଇଲେ ମୁଁ ଭଲ ଅଛି ବୋଲି
ବୁଝନ୍ତେ ଓ ପବ ପାଇଁ ଖଇଁବାଇଁ କରନ୍ତେ ।”

ଥରେ ଟଙ୍କା ଆବଶ୍ୟକ କରି କାରୁଣ୍ୟର
ଲେଉଟ ବଡ଼ ଯାଇଥାଏ । ସେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ
ଯାଇ ପୋଲ ତଳେ ଖୋଜାଖୋଜି କରି
ଗୋଟିଏ ଅଳ ପାଇଲା । ସେ ଫେରି ଆସି
ଯୁବକକୁ କହିଲା, “କାହିଁ, ଆଉ ଗୋଟିଏ
ଅଳ ତ ପାଇଲି ନାହିଁ । ଏଇ ଗୋଟିଏ
ପାଇଲି । କାହାକୁ ଦେଲେ ସେ ତମ ଘରେ
ଦେଇ ପାରିବ ?”

“ମହାଶୟ ! ଆପଣ ଯେତେବେଳେ ମାତ୍ର
ଗୋଟିଏ ଅଳ ପାଇଲେ, ସେ ଗୋଟିକ ଆପଣ
ରଖନ୍ତୁ । ମୋର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ, ମୋ ବାପା ମା’ଙ୍କୁ
ଖୁସି କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ତେବେ, ଆପଣ
ଯଦି ମୋତେ ଅବଶ୍ୟାସ କରୁ ନାହାନ୍ତି, ତେବେ
ମୋତେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ
କଦାପି ପଲାଇବି ନାହିଁ । ପଲାଇବି କାହିଁକି ?
ମୁଁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ଦୋଇଯିବ ।
ସସନାନେ ମୁକ୍ତି ପାଇବି । ମୁଁ ଖାଲି ଅନ୍ୟ ଅଳଟି

ବାହାର କରି ଆଣି ବାପା ମା’ଙ୍କୁ ଦେଇ
ଆସିବି । ପୁରା ଦେବା ମଧ୍ୟ ଦରକାର ହେବ
ନାହିଁ । କିଛି ଟଙ୍କା ବଢ଼ାଇ ଆଣିବି । ଆପଣ
ପବ ଦିନରେ ସପରିବାରେ ଭଲ ଖାଇବେ ।”

କାରୁଣ୍ୟ ପୁଣି କିଛି ଟଙ୍କା ପାଇବା
ଲେଉଟେ ଏଥରେ ଆପତ୍ତି କଲା ନାହିଁ ।
ଯୁବକକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ଚାଲିଯିବା
ପରେ ତା’ ମନରେ ବହୁତ ଟଙ୍କା ହେଲା ।
ଯଦି ଯୁବକ ନ ଫେରିବ ? ତେବେ ତା’
ନିଜର ମୁଣ୍ଡ କାଟି ଦୋଇପାରେ । କାରୁଣ୍ୟରୁ
ବନ୍ଦୀକୁ ଛାଡ଼ିଦେବା ଗୁରୁତର ଅଘୋର ।

ସେ ରାତି ସାରା ଖୋଇ ପାଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ
ମଝି ରାତି ବେଳକୁ ଯୁବକ ଫେରି ଆସିଲା ।

ସେ କିଛି ଟଙ୍କା ବି ଦେଲା । କାବରଣୀ
ଆନନ୍ଦରେ ତାକୁ କୁଣ୍ଡାଇ ପକାଇଲା ।

ସକାଳେ କଟୁଆଳ ଆସି ଗମ୍ଭୀର ଘରରେ
କାବରଣୀକୁ କହିଲେ, “ଅତିଥି-ଗୌର
ସନ୍ଦେହରେ ଯେଉଁ ଯୁବକ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଛି,
ସେ ବାସ୍ତବିକ ଗୌର ନୁହେଁ । ତାକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଛାଡ଼ି ଦିଅ । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷକୁ ବନ୍ଦୀ କରିବା ଠିକ୍
ହୋଇ ନାହିଁ ।”

ପ୍ରବଳ ଉତ୍ସାହରେ କାବରଣୀ କହିଲା,
“ହଜୁର୍ ! ଆପଣ ଠିକ୍ କହୁଛନ୍ତି । ଏ
ଯୁବକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭଦ୍ର ଓ ସଜୋଟ ।”

“ତମେ ସେକଥା ମୋତେ ଆଗରୁ କହିବା
ଉଚିତ୍ ଥିଲା । କାଲି ରାତିରେ ଅସଲ
‘ଅତିଥି’ ଗୌର ପୁଣି ଗୌର କରିଛି । ସେହି
ଏକା ହସ୍ତାକ୍ଷରରେ ‘ଅତିଥି’ ବୋଲି ଲେଖି
ଦେଇ ଯାଇଛି । ତେଣୁ ଏ ବନ୍ଦୀ ଯୁବକ
ଗୌର ହୋଇ ପାରେନା ।” କଟୁଆଳ କହିଲେ ।
ଗୌରକୁ ମୁକ୍ତି ଦେବା ବେଳେ କଟୁଆଳ

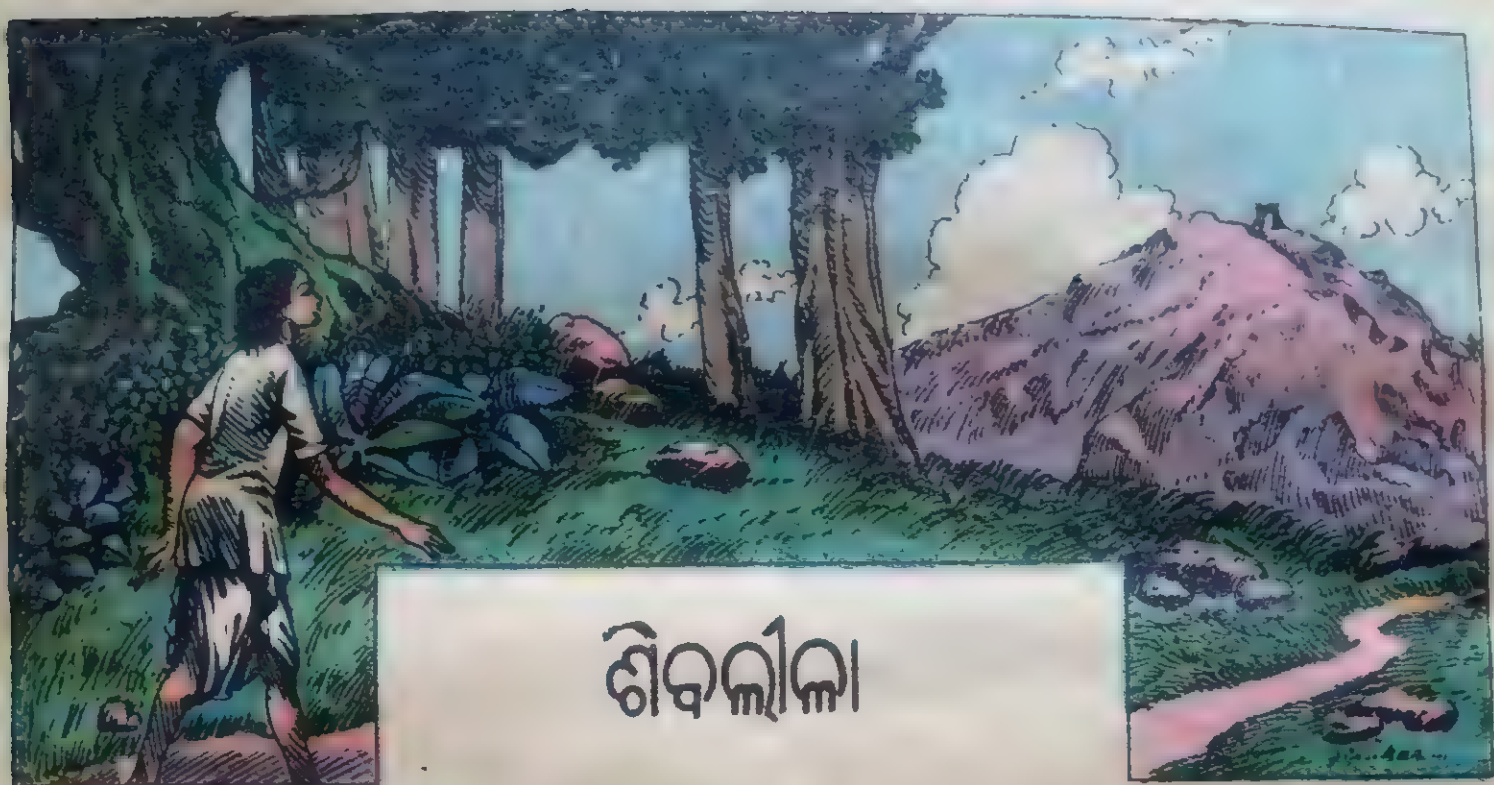
ପୁଣି କହିଲେ, “କାବରଣୀ ! ବହୁ ! ତମରୁ
ଗୋଟାଏ ଦୁଃସନ୍ତାପ ଦେବାର ଅଛି । ଗୌର
ହୋଇଛି ତମର ଘରୁ । ସକାଳେ ଜଣେ
ପ୍ରହରୀ ସେ ବସ୍ତାରେ ଆସିବା ବେଳେ ତମ
ସ୍ତ୍ରୀଠୁଁ ଖବର ପାଇ ମୋତେ ଆସି କହିଲା ।”

କାବରଣୀ ଦୁଃଖ ଓ ବିସ୍ମୟରେ କଥା
କହିପାରିଲା ନାହିଁ । ଯୁବକଟି କଟୁଆଳକୁ ଓ
କାବରଣୀକୁ ଲମ୍ବ ଅଭିବାଦନ କରି ଚାଲିଗଲା ।

କାବରଣୀ ଘରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲା,
ସିନ୍ଦୂକରେ ଥିବା ବହୁଦିନ ଧରି ସଞ୍ଚିତ ଟଙ୍କା
ସବୁ ଗୌର ହୋଇ ଯାଇଛି । ତେବେ ତା’
ସ୍ତ୍ରୀ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଥଳା ଦେଖାଇ ଚୁପ୍ ଚୁପ୍
କହିଲା, “ଗୌର ଏଥିରେ ଅଳ୍ପ କିଛି ଟଙ୍କା
ଓ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଲେଖି ରଖିଯାଇଛି । ଚିଠିରେ
ଲେଖା ଅଛି : “ତମ ସହଯୋଗ ପାଇଁ
ଧନ୍ୟବାଦ ।” ମୁଁ ଏ ଚିଠି କଥା କାହାକୁ
କହି ନାହିଁ । କିଏ ତା’ ସହ ସହଯୋଗ କଲା ?”

କାବରଣୀ ଖାଲି ମୁକ୍ତ ଭଳି ଅନାଇଥାଏ ।

ଶିବଲୀଳା

ମା'ଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ସିଦ୍ଧସମ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇଗଲା । ସେ ଉତ୍ସାହୀତ ହୋଇ କହିଲା, “ମା, ଦାପାବଳୀ ତ କିଛିଦିନ ପରେ ପଡ଼ିବ । ମୁଁ ଯାଇ ମୋର ଅପା ଓ ଭଣେଇଙ୍କୁ ନେଇ ଆସିବି । ସେମାନଙ୍କୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବେ ମଧ୍ୟ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।”

“ସିଦ୍ଧ, ତୋ ବାପାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଆମ ଘରେ ଆଉ କିଏ ଅଛି ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ ଡାକିବ ? ତୁ ତ ସାନ ପିଲା । ସେମାନଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ଜଙ୍ଗଲ ରାସ୍ତା ଦେଇ ଯିବାକୁ ହେବ । ସେ ଜଙ୍ଗଲ ପୁଣି ବାଘ, ଭଲ୍ଲ, ସିଂହ, ସାପ ଆଦି ଜନ୍ତୁ ଜାନୁଆରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ତୁ ବଡ଼ ହୋଇଗଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆଣିବୁ ।” ସିଦ୍ଧର ମା' ତାକୁ

ରୁହାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସିଦ୍ଧସମ ସବୁ ଶୁଣି ଚୁପ୍ ରହିଲା ।

ପରଦିନ ସକାଳୁ ବନ୍ଧୁଗାରୁ ଉଠିପଡ଼ି ମା'ଙ୍କୁ କିଛି ନକହି ସିଦ୍ଧ ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍ ଘରୁ ବାହାର ପଡ଼ିଲା । ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ହିଂସ୍ର ପଶୁଙ୍କର ବକଟାଳ ରଡ଼ିକୁ ଖାତର ନ କରି ସେ ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଚାଲିଲା । କିଛିବାଟ ଗଲା ପରେ ଜଙ୍ଗଲ ଶେଷ ହେଲା ଓ ଏକ ସୁନ୍ଦର ରାସ୍ତା ସେ ଦେଖି ପାରିଲା । ରାସ୍ତାରେ ଚାଲୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପଚାରି ପଚାରି ଶ୍ରୀଶୈଳମ୍ରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠାରେ ଦେଖିଲା ଅନେକ ମନ୍ଦିର ରହିଛି । ତା'ପରେ ସେ ଜଣେ ଖର୍ଯ୍ୟଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, “ମହାଦେବ, ମଞ୍ଜିକାର୍ଜୁନ କେଉଁଠି ରହନ୍ତି ?” ସେ ଯାତ୍ରୀ ଏକ ମନ୍ଦିରକୁ ସୂଚେଇ କରି

ଦେଖାଇ ଦେଲେ । ସିକ୍ଷାମୟ ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ
ଯାଇ ଦେଖିଲା ସେଠାରେ ଶିବଲିଙ୍ଗ ବ୍ୟତୀତ
ଅନ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ ।

ଏତେ ଗସ୍ତା ଚାଲି ଚାଲି ବରୁଣ ସିକ୍ଷାମୟ
ଅଙ୍କ ଯାଇଥିଲା । ସେ ଶିବଲିଙ୍ଗ ନିକଟରେ
ବସିପଡ଼ି ବଡ଼ ବିକଳ ଭାବରେ କହିଲା,
“ଭାଇ, ତୁମକୁ ଓ ଅପାକୁ ନେବାକୁ ମୁଁ
ଆସିଛି । ମୁଁ ଅନେକ କଷ୍ଟକରି ଏଠାରେ
ପହଞ୍ଚିଛି । ଏବେ ଘାପାବଳୀ ଆସୁଛି । ସବୁ
ପିଲାଙ୍କର ଭଉଣୀ ଭଣେଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ମୁଁ
ମଧ୍ୟ ତୁମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିକୁ ନେବାକୁ ଆସିଛି । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
କେହି ତୁମକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ନାହାନ୍ତି ବୋଲି
ସଚ୍ଚିତ୍ରକ? ତମେ ତ ଜାଣି ବାପା ମରି-

ଯାଇଛନ୍ତି କେବେଠାରୁ । ମୁଁ ତ ସାନ ପିଲା ।
ଆମ ଘରେ ଆଉ କିଏ ଅଛି ସେ ତୁମକୁ
ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବ? ଏବେ ମୁଁ ମା'ଠାରୁ ସବୁ
ଶୁଣିବାରୁ ଆସିଲି । ତେବେ ତମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିକୁ ନ
ନେଇ ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଫେରୁନାହିଁ ।”

କୌଣସି ଉତ୍ତର ନାହିଁ । ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ାକ
ଯେପରି ମନ୍ଦିର କାନ୍ଥରେ ବାଜି ଫେରି ଆସୁଛି ।
ପୁଣି ସେ କହିଲା, “ଅପା, ତୁ ଯେତେ
ବଡ଼ଲୋକ ହେଲେ ଆମ ଘରର ହିଅ । ତୋର
କ'ଣ ଦୟା ନାହିଁ? ମୋ ସାଙ୍ଗପିଲାଙ୍କ ଆଗରେ
ମୁଁ କହିଛି ଏଇ ଘାପାବଳୀକୁ ମୋର ଭଉଣୀ
ଭଣେଇ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବେ । ତମେମାନେ ନ
ଗଲେ ସେମାନଙ୍କ ସାମନାରେ ମୁଁ ଆଉ ମୁହଁ
ଦେଖାଇ ପାରିବି? ତା' ଅପେକ୍ଷା ବରଂ
ମରିଯିବା ଭଲ । ଏବେ ତମେ ଯଦି କଥା ମଧ୍ୟ
କହୁନାହିଁ ତେବେ ଯାଉଛି ଏହି ଶ୍ରୀଶୈଳରୁ
ଡେଇଁପଡ଼ି ମରିଯିବି । ପାପ ତୁମକୁ ଲାଗିବ ।”

ତା'ପରେ ମଧ୍ୟ କିଛି ଉତ୍ତର ନାହିଁ ।
ସିଦ୍ଧୁ ମନ ଦୁଃଖରେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ପାହାଡ଼
ତୀର୍ଥକୁ ଶଳା ସେଇଠାରୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିବ
ବୋଲି । ଠକ୍ ସେତିକିବେଳେ ସେ ଅନୁଭବ
କଲା କେହି ତା' କାନ୍ଦି ଧରି ଅଟକେଇ ଦେଲା ।
ଚାଲିପଡ଼ି ଚାଲି ଦେଖିଲା ତା'ର ଏକ ପାଖରେ
ଜଣେ ରୂପବାନ ପୁରୁଷ ଓ ଅନ୍ୟ ପଟରେ
ଜଣେ ରୂପବତୀ ସ୍ତ୍ରୀ ତା'ର ଦୁଇହାତ ଧରି
ତାକୁ ଅଟକାଇଛନ୍ତି ।

ସିଦ୍ଧ ପଚାରିଲା, “ଆପଣମାନେ କିଏସେ?”

ତା’ପରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଜଣକ ମଧୁର ସ୍ଵରରେ କହିଲେ, “ସିଦ୍ଧ, ମୁଁ ପରା ତୋର ଅପା ଭ୍ରମରାମା । ଆଉ ସିଏ ତୋର ଭଣୋଇ ମଲ୍ଲିକାର୍ଜୁନ । ତୁ ତ ଆମକୁ କେବେ ଦେଖିନାହୁଁ, ଚିହ୍ନିବୁ କିପରି? କେହି ଆମକୁ ତୋ କଥା କହିବାରୁ ଆମେ ଖୋଜି ଖୋଜି ଆସି ଏଇଠି ପହଞ୍ଚିଛୁ ।”

ସିଦ୍ଧରାମର ଆଉ ଆନନ୍ଦ ଦେଖେ କିଏ? ସେ ପ୍ରଥମେ ଭଉଣୀ ଭଣୋଇକୁ ପ୍ରଣାମ କରି ପକାଇଲା । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସିଦ୍ଧକୁ ନେଇ ତାଙ୍କ ଦୁଇ ପୁଅ ଓ ଗଣମାନଙ୍କ ସହିତ ପରିତପ୍ତ କରାଇ ଦେଲେ । ସିଦ୍ଧ ସମସ୍ତଙ୍କୁ

ଦାପାବଳୀ ଉତ୍ସବ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି, ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ମନ ଖୁସିରେ ଘରକୁ ଫେରିଲା ।

ଏଣେ ସିଦ୍ଧକୁ ନ ପାଇ ତା’ ମା’ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଭାବିଲେ, “ମୁଁ ସିନା ତାକୁ ଭଲଇବାକୁ ଏସବୁ କଥା କହିଲି । ସେ କ’ଣ ସତରେ ମୋ କଥା ବିଶ୍ଵାସ କରି ସେଠାକୁ ଆଉ ଚାଲିଗଲା କି?” କିନ୍ତୁ ବାଟରେ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁ ପୁଣି ଘୋର ଜଙ୍ଗଲ କଥା ଭାବି ସିଦ୍ଧରୁ ମା’ ଭୟରେ ଶିହରି ଉଠିଲେ ।

ସିଦ୍ଧ ଫେରି ଆସିଲା । ତା’ ମା’ଙ୍କର ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ । ସିଦ୍ଧ ନିଜର ସମସ୍ତ ଅନୁଭୂତ ମା’ଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କହିଲା । ଦାପାବଳୀ ଦିନ ଦେଖାଗଲା ସେମାନଙ୍କ କୁଟୀର ବଦଳରେ ସେଠାରେ ତଥାପି ହୋଇ ରହିଛି ପ୍ରକାଶ୍ଵ ଅଛାଳିକା । ଧନ, ଦୌଲତ, ଦାସ, ଦାସୀରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେଠାକୁ ଅତ୍ୟୁତ ହୋଇ ଆସିଲେ ନିଜେ ଶିବ, ପାବତୀ ଓ ତାଙ୍କର ଦୁଇ ପୁଅ ଓ ଗଣମାନେ । ଦାପାବଳୀ ମହା ସମାରୋହରେ ପାଳିତ ହେଲା । ଗ୍ରାମର ଲୋକମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ଦାପାବଳୀ ପରେ ଭଗବାନ ଶିବ ଓ ଦେବୀ ପାବତୀ ସିଦ୍ଧ ଓ ତା’ର ମା’ଙ୍କୁ କୈଳାସ ନେଇଗଲେ ।

ଶିବଲୀଳାର ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଶୁଣନ୍ତୁ—
ଥରେ ଗୟାସୁର କୈଳାସ ପବନ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କଲା । ଶିବ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ତାଙ୍କ

ଜବାହର ଗୋଟିଏ କେଶ ହୁଣ୍ଡାଲ ତଳେ ଲୋଲ ଦେଲେ । ସେଥିରୁ ଉଠୁଛୁ ଦେଲ ଏକ ଭୟଙ୍କର ଦୈତ୍ୟ, ସେ ଗୟାପୁରକୁ ଆକ୍ରମଣ କଲ । ଗୟାପୁର ପ୍ରାଣ ଭୟରେ ଯାଇ ଶିବଙ୍କ ପାଖରେ ଶରଣ ପଶିଲ । ଶିବ ତାଙ୍କୁ ଶରଣ ଦେଲେ ।

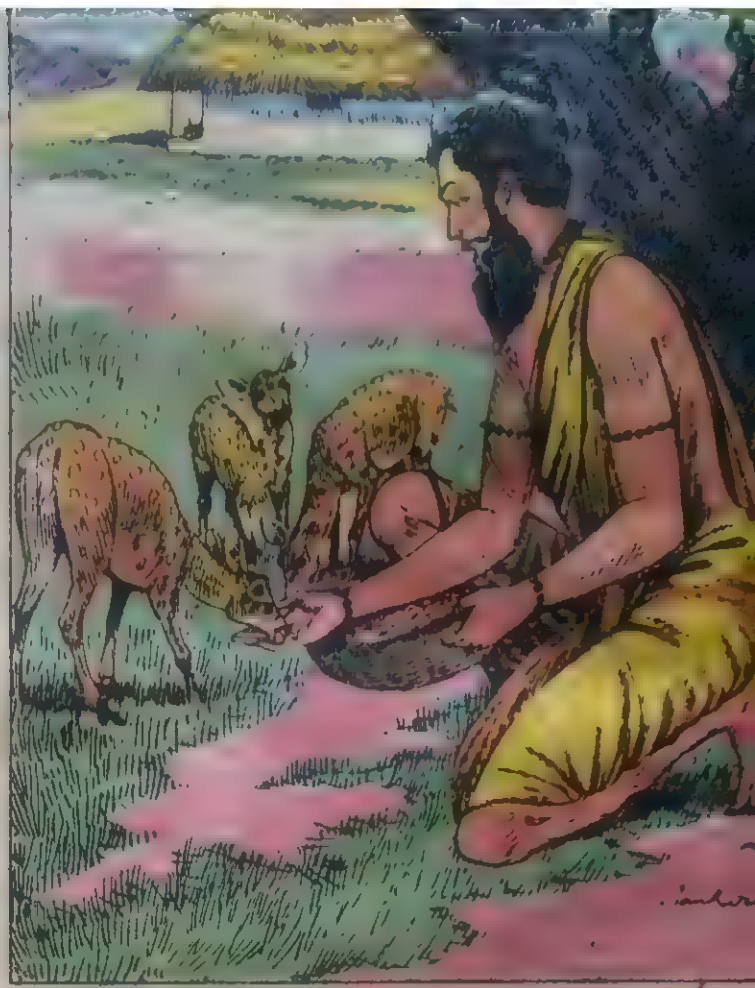
କିନ୍ତୁ ଏଣେ ଭୟଙ୍କର ମୁଖ ଦୈତ୍ୟ ଚିତ୍କାର କଲ, “ଖାଇବି, ଖାଇବି ।”

ଶିବ ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ତୁ ନିଜେ ନିଜ ଶରୀରକୁ ଖାଇ ଦେ ।”

ଶିବଙ୍କ ଆଦେଶ ମାନି ସେ ନିଜ ଶରୀରକୁ ଖାଇଲ, ଶେଷରେ ରହିଲା କେବଳ ତା’ର ମୁହଁ । ଶିବ ତାକୁ ନାମ ଦେଲେ “କାର୍ତ୍ତିମୁଖ” । ପୁଣି ତାକୁ ବର ଦେଇ କହିଲେ, “ହେ କାର୍ତ୍ତିମୁଖ, ତୁ ସମସ୍ତ ଦେବତାଙ୍କ ମସ୍ତକ ଉପରେ ରହି ସେମାନଙ୍କୁ କାର୍ତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବୁ ।”

ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଶୁଣନ୍ତୁ—

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଦୁର୍ବାସା ମୁନି ବଦ୍ରିକା-ଶ୍ରମରେ ଚପସ୍ୟା କରୁଥା’ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ହରିଷାଳରୁ କିଛି ଅଂଶ ନେଇ ହରିଶ ହୁଆ-ମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଉଥା’ନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଉଡ଼ି ଯାଉଥା’ନ୍ତି ତୁମ୍ଭର ନାମକ କିଲର ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ । ହରିଶ ହୁଆକୁ ଦେଖି ସେ ଶୁଣୁର ମାରିଲେ । ହରିଶ ହୁଆମାନେ ତମକି ପଡ଼ି ଖାଇବା ଅଧା ରଖି ବଣକୁ ପଳାଇଲେ । ଦୁର୍ବାସା ତ ଜନ୍ମରୁ

ରାଣୀ । ସେ ରାଣୀର ତୁମ୍ଭରୁ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ, “ତମେ ମାନବ ଜନ୍ମ ନାହିଁ ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ତୁମ୍ଭରୁ ହତାଶ ହୋଇ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସି କହିଲେ, “ମୁନିବର, ମୁଁ ହରିଶହୁଆକୁ ଦେଖି ଶୁଣିରେ ଶୁଣୁର ବଜାଇ ଦେଇଥିଲି । ମୋର ଶୁଣିଟାହିଁ ମୋ ପାଇଁ ଅଭିଶାପ ଦେଲା । ତେବେ ଏତକ ମାତ୍ର ଅନୁରୋଧ ଯେ ମୁଁ ଶିବଙ୍କୁ ହୋଇ ଜନ୍ମ ଦେବି ।” ତୁମ୍ଭରୁଙ୍କର ଲଜାକୁ ଦୁର୍ବାସା ସ୍ତ୍ରୀକାର କରି କହିଲେ, “ତଥାସ୍ତୁ ।”

ପରେ ସେ କାଷ୍ଠପୁରର ଏକ ବୈଦ୍ୟ ପରିବାରରେ ଚିରୁତୋଷ୍ଟ ନାମରେ ଜନ୍ମ ନେଲେ । ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଏକ

ପରିବାରରେ ଜନ୍ମ ନେଲେ । ତାଙ୍କ ନାମ
ଥିଲା ଚିତ୍ରବେଦନାଞ୍ଜି । ତାଲହମେ ଦୁର୍ଦ୍ଦିବର
ବିବାହ ହେଲା । ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ
ପୁତ୍ର ଜନ୍ମ ହେଲା । ତା'ର ନାମ ସେମାନେ
ରଖିଲେ ଶିବପ୍ପାଲ୍ ।

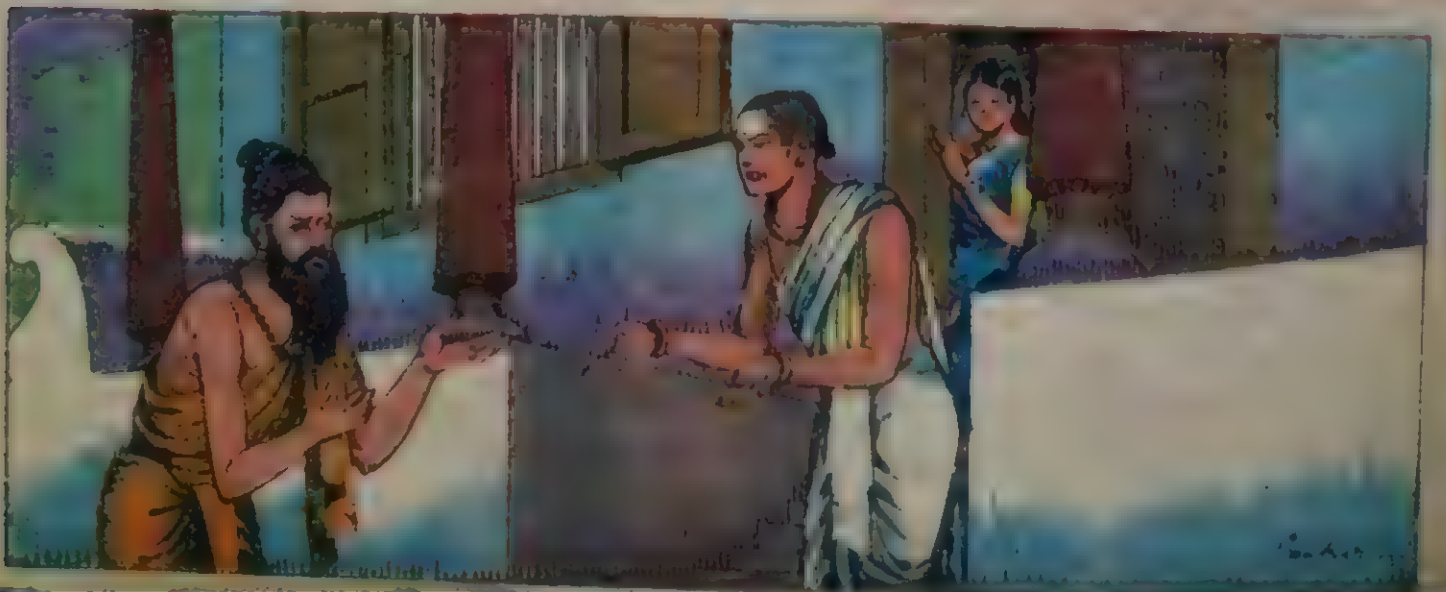
ଚିତ୍ରତୋଣ୍ଡ ଶିବଧର୍ମ ଶୁର୍ ମାନୁଥା'ନ୍ତି
ଆଉ ସବଦା ଏକାମ୍ରନାଥକୁ ପୂଜା କରୁଥା'ନ୍ତି ।
ସେ ସବଦା ଶିବଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଶୁର୍ ସହାର
କରୁଥା'ନ୍ତି ।

ଦିନେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଜଣେ ଶିବଭକ୍ତ
ଆସିଥା'ନ୍ତି । ଚିତ୍ରତୋଣ୍ଡ ଯଥାଯଥ ଭାବରେ
ସହାର କରି ତାଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରନ୍ତେ ସେ
ଚିତ୍ରତୋଣ୍ଡ ପରିବାରକୁ ଆଶିର୍ବାଦ ଦେଲେ ।
ପରେ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ମୁଁ ଶିବଙ୍କୁ ପ୍ରତି
ପୁଣ୍ୟମାରେ ଆଶୁ ରସରେ ଅଭିଷେକ କରେ ।
ଆଜି ଯଦି ତୁମେ ପାଞ୍ଚସେର ଆଶୁ ରସ ଦେଇ
ପାରନ୍ତି ତେବେ ଆନନ୍ଦର କଥା ହୁଅନ୍ତା ।”
ଚିତ୍ରତୋଣ୍ଡ ଆଶୁ ବଣିବାକୁ ଗଲେ । ପାଞ୍ଚସେର

ରସ ପାଇଁ ତ ମୁଁ ଅନେକ ବୃକ୍ଷର ଆଶୁ
ଦରଜାର । ଆଶୁ ଗୁଡ଼ିକ ଦେଖି ବାନ୍ଧୁଲେ, କେନ୍ଦୁ
ଆଣିବା କରୁ । ଜଣେ ମୁଲିଆ ଲାଡୁ ଆଣି
ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କଲା । ବାକିରକ ନିଜେ
ଆଣିଲେ । ଚିତ୍ରତୋଣ୍ଡ ମୁଲିଆକୁ ପଇସା
ଦେବା ବେଳକୁ ମୁଲିଆ ଆଉ ସେଠି ନଥିଲା ।

ତା'ପରେ ସେ ନିଜେ ଆଶୁକୁ କୋଳି-
ଆରେ ପକାଇ ରସ ବାହାର କରି ଶିବଭକ୍ତଙ୍କୁ
ଦେଲେ । ଶିବ ଅଭିଷେକ ମହା ସମାରୋହରେ
ସଫଳ ହେଲା ।

ଏଣେ କୈଳାସରେ ଶିବଙ୍କ ଦେହରେ
ଶ୍ରମହୀନ ଦେଖି ପାବଣୀ ତା'ର କାରଣ
ପଚାରିବାରୁ ଶିବ କହିଲେ, “ମୋ ଭକ୍ତକୁ
ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଯାଇ ମୁଁ ଆଶୁ ବିତା
ଆଣିଲି, ତେଣୁ ଦେହରୁ ହୀଳ ବୋହୁଛି ।”
ପାବଣୀ ଉତ୍ସାହ ସହକାରେ କହିଲେ; “କିଏ
ସେହି ମହାନ ଭକ୍ତ ମୁଁ ଟିକିଏ ତାଙ୍କୁ
ଦେଖିବି ।”

ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ

ଗୋବତ୍ସା ରାଜ୍ୟରେ ସେତେବେଳେ ରାଜୁଡ଼ି
କରୁଥିଲେ ରାଜା ଶୁଭ୍ରାଂଶୁ । ସେ
ପିଲାବେଳେ ଗୋଟିଏ ଗୁରୁକୁଳରେ ପାଠ
ପଢ଼ୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଭଲ ଥିଲା ଓ ସେ
ନ୍ୟାୟପରାୟଣ ଥିଲେ । ତେବେ ତାଙ୍କର
ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ଦୁର୍ବଳତା ଥିଲା । ସେ
ରାଣୀଙ୍କ କଥାକୁ କେବେ ଏଡ଼ାଇଦେଇ ପାରୁ
ନଥିଲେ । ରାଣୀ ରୂପବତୀ ଓ ବୁଦ୍ଧିମତୀ
ଥିଲେ ଠିକ୍, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରେ କୌଣସି
ମନ୍ତ୍ର ବା ଉଦାରତା ନଥିଲା । ତାଙ୍କ କଥା
ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଇ ରାଜା ମଧ୍ୟ ଅନେକ
ସମୟରେ ଭୁଲ୍ କାମ କରୁଥିଲେ ।

ଏଥିରେ କେହି ଏମିତି ବିଶେଷ ଆପତ୍ତି
କରନ୍ତେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କାଳ ହେଲା ରାଣୀଙ୍କ
ସାନ ଭାଇ ସୁକୁମାର । ସେ ଟୋକା ରାଜାଙ୍କ
ନଅରରେ ପଡ଼ିଥାଏ । ଗୁଡ଼ାଏ ଅକର୍ମୀ ସାମନ୍ତ

ଟୋକା ତା' ମିତ୍ର ହୋଇଥାନ୍ତି । ରାଣୀ ସେ
ଭାଇଟିକୁ ବହୁତ ସ୍ନେହ କରୁଥାନ୍ତି । ରାଜା ବି
ଶଲର ସବୁ ଆବଦାର ପୁରଣ କରୁଥାନ୍ତି ।
ଫଳରେ ସୁକୁମାର ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ହୋଇ
ଯାହା ଲଜ୍ଜା ତାହା କରୁଥାଏ । ଲୋକଙ୍କ
ଉପରେ ଜୁଲ୍ମ କରୁଥାଏ । ଜୁଆ ଖେଳବା
ପାଇଁ ପଇସା ଅଣ୍ଟା ପଡ଼ିଲେ ଦୋକାନ
ହାଟକୁ ଯାଇ ଦୋକାନୀମାନଙ୍କଠାରୁ ନୂଆ
ନୂଆ କର ଆଦାୟ କରୁଥାଏ । ସମସ୍ତେ
ଭାବୁଥିଲେ ସିଏ ଯାହା କରୁଛି ତାହା ପଛରେ
ରାଜାଙ୍କ ସମର୍ଥନ ଅଛି । ଅତଏବ ତାକୁ
କେହି କିଛି କହି ପାରୁ ନଥାନ୍ତି । ଥରେ
ଅଧେ ମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜାକୁ ତାଙ୍କ ଶଲର ଦୁଷ୍ଟାମି
ବିଷୟରେ ସଚେତନ କରାଇ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା
କଲେ । ରାଜା ଶୁଣି ବି ନ ଶୁଣିଲ ଭଲ
ରହିଲେ ।

ରାଜ୍ୟର ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଜୟମଲ୍ଲ ନାମକ
 ଜଣେ ଯୁବକ ଥାଏ । ଥରେ ସେ ତା'ର
 ଦୁଇଟି ସୁଠାମ ଘୋଡ଼ା ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ରାଜ-
 ଧାନୀର ହାତକୁ ନେଇ ଆସୁଛି, ତାକୁ ଦେଖି
 ପକାଇଲ ସୁକୁମାର । ଜୟମଲ୍ଲର ସୁନ୍ଦର
 ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଉପରେ ତା'ର ଆଖି ପଡ଼ିଲା ।
 ସେ ରୁଷି ଭାବରେ କହିଲା, “ଆରେ ଟୋକା !
 ଏ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ମୋର ଦରକାର ।”

ଜୟମଲ୍ଲ ସୁକୁମାରକୁ ଚିତ୍କି ନଥିଲା ।
 ସୁକୁମାର କଥାର ଡଙ୍ଗା ତାକୁ ଭଲ ଲାଗିଲା
 ନାହିଁ । ତେବେ ସେ ନିଜର ବିରକ୍ତ ପ୍ରକାଶ
 ନ କରି କହିଲା, “ବେଗ୍ ! ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟିର
 ମୂଲ୍ୟ ଏକ ଶହ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ମୁଦ୍ରା । ଦେଇ ନେଇ
 ପାର !”

“ଗ୍ରେସ୍ ! ତୋର ଏଡ଼େ ସାହସ ପ୍ରଥମେ
 ଘୋଡ଼ାର ଦାମ୍ ହାକ୍ଲୁଛି ? ଘୋଡ଼ା ଧରି ମୋ
 ପଛେ ପଛେ ଆ ! ଜାଣିଛୁ ତ ଏ ରାଜ୍ୟର
 ରାଣୀଙ୍କ ଭାଇ ମୁଁ ?”

“ସାବଧାନ ! ଭଦ୍ର ଭାବରେ କଥା କୁହ !”
 ଜୟମଲ୍ଲ କହିଲା । ସୁକୁମାର ଗଣିଯାଇ ତା'
 ପାଖକୁ ନିଜ ଘୋଡ଼ା ନେଇ ଯାଇ ତାକୁ
 ଚଟକଣି ପକାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲା ।
 ଜୟମଲ୍ଲ ତା' ହାତ ଧରି ପକାଇ ଘୋଡ଼ା
 ଉପରୁ ତାକୁ ଠେଲି ପକାଇ ଦେଲା ।

ସୁକୁମାର ତଳେ ପଡ଼ିଯିବାର ଲେକେ
 ଦେଖିଲେ, କିନ୍ତୁ କେହି ତା' ପାଖକୁ ଆସିଲେ
 ନାହିଁ । ସେ ଉଠି ପଡ଼ି ଦେହରୁ ବାଲି ଝାଡ଼ି
 ସିଧା ଯାଇ ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ७

କହିଲା, “ଗୋଟାଏ ଟୋକା ମୋତେ ବାଡ଼େଇଲା ।” ରାଣୀ ଉଠି ପଡ଼ି ଖାଇକୁ ଆଉଁସି ପକାଇଲେ । ରାଜା କହିଲେ, “ସାଙ୍ଗରେ ଆଠ ଦଶଜଣ ପ୍ରହରୀ ନେଇଯାଇ ତାକୁ ଚଢ଼ୁଟି କରି ଧରିଆଣ ।”

“ଶାଳ ଧରି ଆଣିଲେ କ’ଣ ହେବ ? ଶୁଳରେ ବସାଅ ।” ରାଣୀ କହିଲେ ।

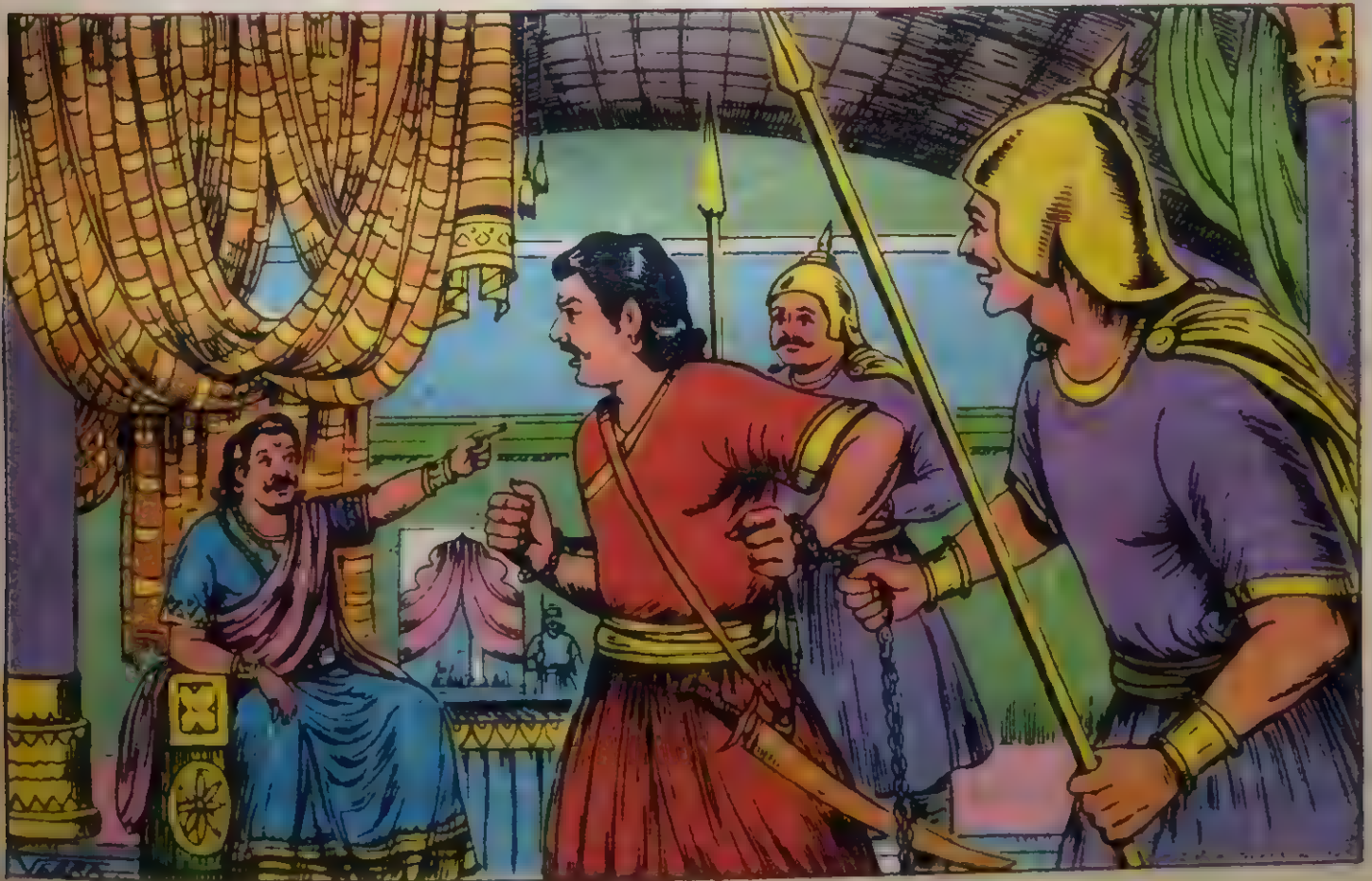
ମନ୍ତ୍ରୀ କହୁ କହିବା ପୂର୍ବରୁ ରାଜା ରାଣୀ ଉଠି ଚାଲିଗଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ଜୟମଲ୍ଲ ଧରା ହୋଇ ଆସିଲା । ପ୍ରହରୀ-ସଙ୍ଘର ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, “ବନ୍ଦୀକୁ କ’ଣ କରାଯିବ ?” ରାଜାଙ୍କୁ କହିବାକୁ ନଦେଇ ରାଣୀ କହିଲେ, “ଶୁଳୀ !” ପ୍ରହରୀ-ସଙ୍ଘର ଚାଲିଗଲା । ରାଜାଙ୍କୁ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଦେବା

ନିଷେଧ । ତେଣୁ ସକାଳ ଯାଏ ଜୟମଲ୍ଲକୁ କାଗଡ଼ାରରେ ରଖାଗଲା ।

ରାଜାଙ୍କୁ ରାଜାଙ୍କ ଅଟଳ ନିଦ ଆସିଲା ନାହିଁ । ସେ ଯାହା ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ, ସେଥିରୁ ଜୟମଲ୍ଲ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଏକଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ତଥାପି ତା’ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ବନ୍ଦ କଲେ ରାଣୀ ରାଗିଯିବେ ।

ମଝି ରାଜାଙ୍କୁ ରାଜା ଉଠି ଯାଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଡକାଇଲେ ଓ କହିଲେ, “ମନ୍ତ୍ରୀବର ! କ’ଣ କଲେ ଜୟମଲ୍ଲ ରକ୍ଷା ପାଇବ ଅଥଚ ରାଣୀଙ୍କ ମନରେ କ୍ଷୋଭ ରହିବ ନାହିଁ ?”

“ମହାରାଜ ! ଜୟମଲ୍ଲ ରାଣୀ ଓ ସୁକୁମାରଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଭକ୍ଷା କରୁ । ତା’ପରେ ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେବା ।”

ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ରାଜାଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା । ସେ
ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯାଇ କାଗଜାରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୟମଲ୍ଲକୁ କହିଲେ, “ଯୁବକ ! ଯାହା
ହେବାର ହୋଇଗଲାଣି । ତମେ କାଲି ଯାଇ
ରାଣୀ ଓ ସୁକୁମାରଙ୍କ ପାଖରେ ନିଜର ଔକ୍ତିତ୍ୟ
ଓ ଅସତ୍ତ୍ୱ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଶମା ମାଗ ।
ତମକୁ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡରୁ ଅବ୍ୟାହତ ଦେବା କଥା
ବିଚାର କରାଯିବ ।”

ଜୟମଲ୍ଲ ମୃଦୁ ହସ ହସ କହିଲା,
“ମନ୍ତ୍ରୀ ମହୋଦୟ ! ତାହାର ଆବଶ୍ୟକତା
ନାହିଁ । ମୁଁ ରାଜାଙ୍କ ବିଚାର ବିଷୟରେ
ସବୋତ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ମୋର ଯାହା
କହିବା କଥା କହିବି । ଆଉ ମାତ୍ର କେଇ
ଘଣ୍ଟା ବାକି !”

ରାଜା ହସି ପକାଇଲେ ଓ କହିଲେ,
“ଯୁବକ ! ତମେ ଭୁଲ କରୁଛ । ମୋ
ଆଦେଶ ଉପରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବ କେଉଁ
ନ୍ୟାୟାଳୟ ?”

ଜୟମଲ୍ଲ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା,
“ମହାରାଜ ! ରାଜା ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ଭବରେ
ରାଜ୍ୟ ଶାସନ କରନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।
ଆପଣ ମୋର ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଦେଉଛନ୍ତି । ମୁଁ
ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସିଧା ଯାଇ ଭଗବାନଙ୍କ
ପାଖରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବି । ବିନା ଅପରାଧରେ
ରାଣୀ ଓ ତାଙ୍କ ଭାଇ ପାଖରେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇବି
କାହିଁକି ?”

ରାଜା ତମକି ଉଠିଲେ । ବାସ୍ତବିକ,
ଗୋଟାଏ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଲୋକକୁ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଦେଇ
ସେ ଭଗବାନଙ୍କ ବିଚାରରୁ ମୁକୁଳି ଯାଇ
ପାରିବେ କି ? ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତାଙ୍କର
ଜ୍ଞାନୋଦୟ ହେଲା । ସେ ଜୟମଲ୍ଲକୁ ମୁଣ୍ଡ
ଦେଲେ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲେ, “ମନ୍ତ୍ରୀକର !
ଏଣିକି ସତ୍ୟହିଁ ହେବ ମୋର ନିଷ୍ପତ୍ତିର
ମାତ୍ରାକାଠି, ରାଣୀ ନୁହନ୍ତି କି ଶଲ ନୁହେଁ !”
“ମହାରାଜ ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି ।” ମନ୍ତ୍ରୀ
ତାକୁ ଉତ୍ସାହ ଦେଇ କହିଲେ ।

ଦାତା ଓ ମିତ୍ର

ବରେଇ ପଶୁରର ବନ୍ଧ୍ୟାତ ବ୍ୟବସାୟୀ ।

ଦିନେ ତାଙ୍କର ପିଲାଦିନର ସାଙ୍ଗ ଶେଷାଦ୍ରି ତାଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଆସିଲେ । ସେ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ମୁଁ ମୋ ଜୀବନରେ ବହୁତ ଧକ୍କା ଖାଇଛି । ସମସ୍ତେ ମତେ ଠକିଛନ୍ତି । ମୋର ଅବସ୍ଥା ଏତେ ଖରାପ ଯେ ମୋ ପରିବାର ତଳଇବାକୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଅକ୍ଷମ । ତୁମେ ଯଦି ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ମୁଁ ଏ ସକଳରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଯା’ନ୍ତି ।”

ଶେଷାଦ୍ରି ପିଲାବେଳୁ ଲଜୁଆ, ଶାନ୍ତଶିଖୁ, ମିତ୍ରଗଣୀ । କିନ୍ତୁ ବରେଇ ପିଲାବେଳୁ ଦୁଷ୍ଟ, ଆଉ ସବୁ ଦୁଷ୍ଟାମୀ କରି ଶେଷରେ ଶେଷାଦ୍ରିକୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରନ୍ତି । ଶେଷାଦ୍ରି ବନ୍ଧୁର ସମସ୍ତ ଉପଦ୍ରବ ସହ୍ୟ କରି ଯାଉଥା’ନ୍ତି, ବଡ଼ ଦେବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପରିପକ୍ୱତା ଦେଖାଦେଲା । ବରେଇ,

ଦୁଷ୍ଟାମୀ ଗୁଡ଼ିକ କ୍ରମେ ପାଠ ଓ ଘର କାମରେ ମନ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ବର୍ଷ ପରେ ବରେଇ ସହରକୁ ଯାଇ ପିଲାପିଲି ଧରି, ବ୍ୟବସାୟ କରି ରହୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଶେଷାଦ୍ରି ଗ୍ରାମରେହିଁ ପଡ଼ି ରହିଲେ ।

ଶେଷାଦ୍ରିଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ବରେଇ କହିଲେ, “ତୁମପରି ବନ୍ଧୁକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ନାହିଁ ତ ଆଉ କାହାକୁ କରିବ ? ତମେ ଘର ଜମି ସବୁ ବିକି କରି କିଛି ଧନ ଧରି ସହରକୁ ଆସିଯାଅ । ଏଇଠି ରହୁବ । ମୁଁ ତମକୁ ମୋ ବ୍ୟବସାୟର ଜଣେ ଅଂଶୀଦାର କରିନେବି ।”

ଶେଷାଦ୍ରି ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସବୁ ବିକି କରିଦେଇ ପିଲାପିଲିଙ୍କୁ ଧରି ସହର ଚାଲି ଆସିଲେ । ବରେଇ, ତା’ ପାଇଁ ଘରଟିଏ ଦେଲେ ଓ ମାସିକ ଘର ଖର୍ଚ୍ଚ ହଜାରେ ଟଙ୍କା କରି ଦେଉଥା’ନ୍ତି । ଶେଷାଦ୍ରିଙ୍କ

ପରିବାର ଲୋକେ ବରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଜଣେ ଦେବତା ଭଳି ମାନୁଥା'ନ୍ତି ।

ଦିନେ ବରେନ୍ଦ୍ର ଶେଷାଦ୍ରିଙ୍କୁ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ଭାବନାହିଁ ଯେ ତମେ ମୋ ପାଖରେ ଗୁଳିଗୁଳି କରିଛ । ତମେ ମୋ ଅଂଶୀଦାର । ଯଦି ମୋ ବ୍ୟବହାର ବା କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ କେଉଁଠି ଭୁଲ ଦେଖ ତେବେ ମୋତେ ଜଣାଇଦେବ ।”

କିନ୍ତୁ ଶେଷାଦ୍ରି କେବେ ଭୁଲରେ ମଧ୍ୟ ବରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କୌଣସି କଥାରେ ଗୁରୁ ନଥିଲେ, ବରଂ ସବୁଦିନ ବିନୀତ ବ୍ୟବହାର କରୁଥା'ନ୍ତି ।

ମଣିଷ ଜୀବନର ଭଲ ଓ ଖରାପ ଦୁଇଟି ବିଷୟରେ ଶେଷାଦ୍ରି ଥିଲେ ବହୁତ ସଚ୍ଚେତନ ।

ତେଣୁ ନଗରର ଅନେକ ଲୋକଙ୍କୁ ସେ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟା ସବୁ ସମାଧାନ ଦିଗରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥା'ନ୍ତି । ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ସେ ନିଜର ସଦ୍‌ଗୁଣ ଓ ବୁଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ଜନପ୍ରିୟ ହୋଇ ଉଠିଲେ ।

ବରେନ୍ଦ୍ର ଏସବୁ ଶୁଣି ଟିକିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଓ ଦିନେ କହିଲେ, “ମିତ୍ର, ମୁଁ ଜାଣି ନଥିଲି କି ତୁମ ଭିତରେ ଏତେ ଗୁଣ ଥିଲା ! ତମେ ମୋର ଭୁଟି ସବୁକୁ ସୁଧାରିବା ପାଇଁ କାହିଁ କେବେ ତ କିଛି କହୁନାହିଁ ?”

“ତୁମ ଭିତରେ ସେମିତି କିଛି ଭୁଟି ଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ କହନ୍ତି ।” ଶେଷାଦ୍ରି କହିଲେ ।

ଶେଷାଦ୍ରିର କଥା ଶୁଣି ବରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ମନ ଶବ୍ଦରେ ଫୁଲି ଉଠିଲା ।

ଥରେ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ଘଟିଲା । ବରେନ୍ଦ୍ରର ବଡ଼ ପୁଅ ଶେଖର ଜଣେ ଗରିବ ଘରର ଝିଅକୁ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ ମନ କଲା । କିନ୍ତୁ ବରେନ୍ଦ୍ର, ସେ ବିବାହରେ ଅନୁକୁଳ ମତ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଶେଖର ଘର ଛାଡ଼ି ଗୁଲିପିବାର ଧମକ ଦେଲା ।

ଏଇ କଥା ଉପରେ ଦିନେ ବରେନ୍ଦ୍ର ଶେଷାଦ୍ରିଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଶେଖର ଘର ଛାଡ଼ି ଗୁଲିପିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ତ ତୁଳସୀଈ । ଥରେ ବାହାରେ ଯାଇ କିଛି ପାଇଲେ ବୁଝିବ, ବାପା ମଇସାରେ ବାହାଦୁରୀ ଦେଖାଇବାର ଅର୍ଥ ।” କିନ୍ତୁ ଶେଷାଦ୍ରି ନୀରବ ରହିଲେ ।

ସେହି ସମୟରେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି
ଧନୀ ବ୍ୟବସାୟୀ ଥା'ନ୍ତି । ତାଙ୍କ ନାମ
ଧନଶୁଣ୍ଠ । ତାଙ୍କ ଘରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଏକହିଁ
ସମସ୍ୟା । କିନ୍ତୁ ଧନଶୁଣ୍ଠ ଗଣ୍ଡବ ଝିଅଟିକୁ
ବୋହୂ ଭରି ଘରକୁ ନେଇ ଆସିଲେ । ସେ
ଏପରି କାହିଁକି କଲେ ବୁଝିବା ପାଇଁ ବରେନ୍ଦ୍ର
ଧନଶୁଣ୍ଠଙ୍କ ଘରେ ଯାଇ ପଚାରିଲେ ।

ଧନଶୁଣ୍ଠ କହିଲେ, “ଦେଶ ଭଲ, ଥରେ
ମନ ପାଟିଗଲେ ତାକୁ ଯୋଡ଼ିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟ ।
ତମେ ଯଦି ପୁଅ ବୋହୂଙ୍କୁ ସ୍ୱୀକାର କରିନେବ ତ
ସେମାନେ ଲବନ ସାରା କୃତଜ୍ଞ ହୋଇ ରହିବେ ।
ତୁମର ସେବା କରିବେ । କିନ୍ତୁ ଏବେ ଧର
ତୁମ ପୁଅ ଘରଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବ; ତମେ ସିନା
ତମ ଜିଦ୍ରେ ଅଟଳ ରହିବ, ହେଲେ ତା’
ମା’ର ମନ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବ । ଏଣେ ପୁଅର ମନ
ଭାଙ୍ଗିବ । ଯଦି ସୁଖଶାନ୍ତି ନ ମିଳିଲା ତେବେ
ଏତେ ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ଥାଇ କ’ଣ ଲଭ ?”

ଧନଶୁଣ୍ଠଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ବରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ମନ
ହଲାଇ ହୋଇଗଲା । ସେ କହିଲେ, “ଭଲ
ଧନଶୁଣ୍ଠ, ତମେ ଶୁଭ୍ ବିଚାରବନ୍ତ ଲୋକ ।
ବରୁର ପରାମର୍ଶ ଯୋଗୁ ଜନପ୍ରିୟ ହୋଇଥିବା
ମୋର ବନ୍ଧୁ ଶେଷାଦ୍ରି ମଧ୍ୟ ଏଭଳି କଥା
ଦିନେହେଲେ ମୋତେ କହିନାହିଁ ।”

ଧନଶୁଣ୍ଠ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲେ, “କିଏ
କ’ଣ କହୁଛ ? ଏ ବିଚାର ତ ମୋର ନୁହେଁ ।
ଏହା ତ ଶେଷାଦ୍ରିଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ।”

ଧନଶୁଣ୍ଠଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ବରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ମଥା
ଘୁରିଗଲା । ସେ ତୁରନ୍ତ ଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ।
ସେ ଚାହିଁଥିଲେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶେଷାଦ୍ରିଙ୍କୁ
ଡାକି ପଚାରିବେ । ପୁଣି ଭାବିଲେ, “ଶେଷାଦ୍ରି
ଅତି ଶରୀର ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ
ଆସିଥିଲା । ତା’ ମନରେ ଆଉ ଇର୍ଷ୍ୟା ଭାବ
ହୋଇନାହିଁ ତ ? ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସବୁ ପରାମର୍ଶ
ଦେଉଛି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର କିଛି ପରାମର୍ଶ ଦରକାର
ହେଲେ ନାହିଁ ରହିଯାଏ କାହିଁକି ?”
ଏହାରୁ ଭାବି ତାଙ୍କ ମନ ବହୁତ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଏ ।
ଦୁଇଦିନ ପରେ ତାଙ୍କର କୁଳଶୁର ସ୍ୱାମୀ
ସଦାନନ୍ଦ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଯେତେଦିନ
ରହିଲା ବରେନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଧୁ ମନଦେଇ ତାଙ୍କର

ସେବା ସକାର କରନ୍ତି ଓ ନିଜର ସମସ୍ୟା ମନୁ
ଉପସ୍ଥାପିତ କରନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ସେ ପୁଅ କଥା
ଓ ଶୋଷିତଙ୍କର ଆହ୍ୱାନ ବ୍ୟବହାର କଥା
କହିଲେ ।

ସଦାନନ୍ଦ କହିଲେ, “ତମେ ଯାହା ଭାବୁଛ
ତାହା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଶୋଷିତଙ୍କୁ ମୋ ପାଖକୁ
ଶବ୍ଦର ପଠାଇଥିଲୁ ଆଜି ଏଠାକୁ ଆସିବାକୁ ।
କାରଣ ତମେ କୌଣସି ସମସ୍ୟାରେ ପଡ଼ିଛ ।”

ବରେନ୍ଦ୍ର ଶୁଣି ଓ ଦୁଃଖରେ କହିଲେ,
“ସ୍ୱାମୀଜୀ, ଯେଉଁ ସମସ୍ୟା ସେ ନିଜେ ସମାଧାନ
କରି ପାରିଥା’ନ୍ତା, ସେଥିପାଇଁ ସେ ଆପଣଙ୍କୁ
କାହିଁକି ଡାକି ପଠାଇଲା ?”

ସଦାନନ୍ଦ ହସି ହସି କହିଲେ, “ତମେ
ଯେତେବେଳେ କହୁ ଧନୀ ସେତେବେଳେ ସେ
ଗର୍ବ ହୋଇ ତୁମ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲା । ତମେ
ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରି ତା’ର ଅବସ୍ଥାର
ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଦେଇଛ । ସେଥିପାଇଁ ସେ
ସକୋତ କରି କହୁ କହେନାହିଁ ।”

ବରେନ୍ଦ୍ର ଶୁଣି ଯାଇ କହିଲେ, “ସାହାଯ୍ୟ
ନେବାବେଳେ ତ ସକୋତ କଲେନାହିଁ
ଆଉ ପରମର୍ଶ ଦେବାବେଳେ ସକୋତ
କରୁଛ ?”

“ତୁମେ ତାହାର ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ହୁଅ
ବା ଦାତା ହୁଅ କିନ୍ତୁ ସେ ଯଦି କିଛି ଭବରେ
ତୁମକୁ ପରମର୍ଶ ଦେଇ ନ ପାରିଲା ସେଇଆ
ତା’ର ନୁହେଁ, ତୁମର ଦୋଷ । ତୁମେ ଫେଲ
ପୁର ସ୍ୱପର୍କ ରଖି ପାରିନାହିଁ ବୋଲି ସେ
ସକୋତ କରୁଛ ।” ସଦାନନ୍ଦ କହିଲେ ।

ତମେ ବରେନ୍ଦ୍ର ବୁଝିଲେ କି ସେ
ଶୋଷିତ ସହିତ ଦାତା ବା ସାହାଯ୍ୟକାରୀ
ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି, ବରୁ ଭାବରେ
ନୁହେଁ । ସେ ନିଜର ଭୁଲ୍ ବୁଝିପାରୁ ଶୁଭୁ
ପ୍ରଣାମ କରି କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ଦୟାରୁ
ଆଜି ମୋର ଆଖି ଖୋଲିଗଲା ।”

ତା’ ପରଠାରୁ ଦୁହେଁ ପିଲାବେଳେ ପରି
ମିତ ଭାବରେ ଚଳିଲେ ।

ମିତବ୍ୟୟୀ

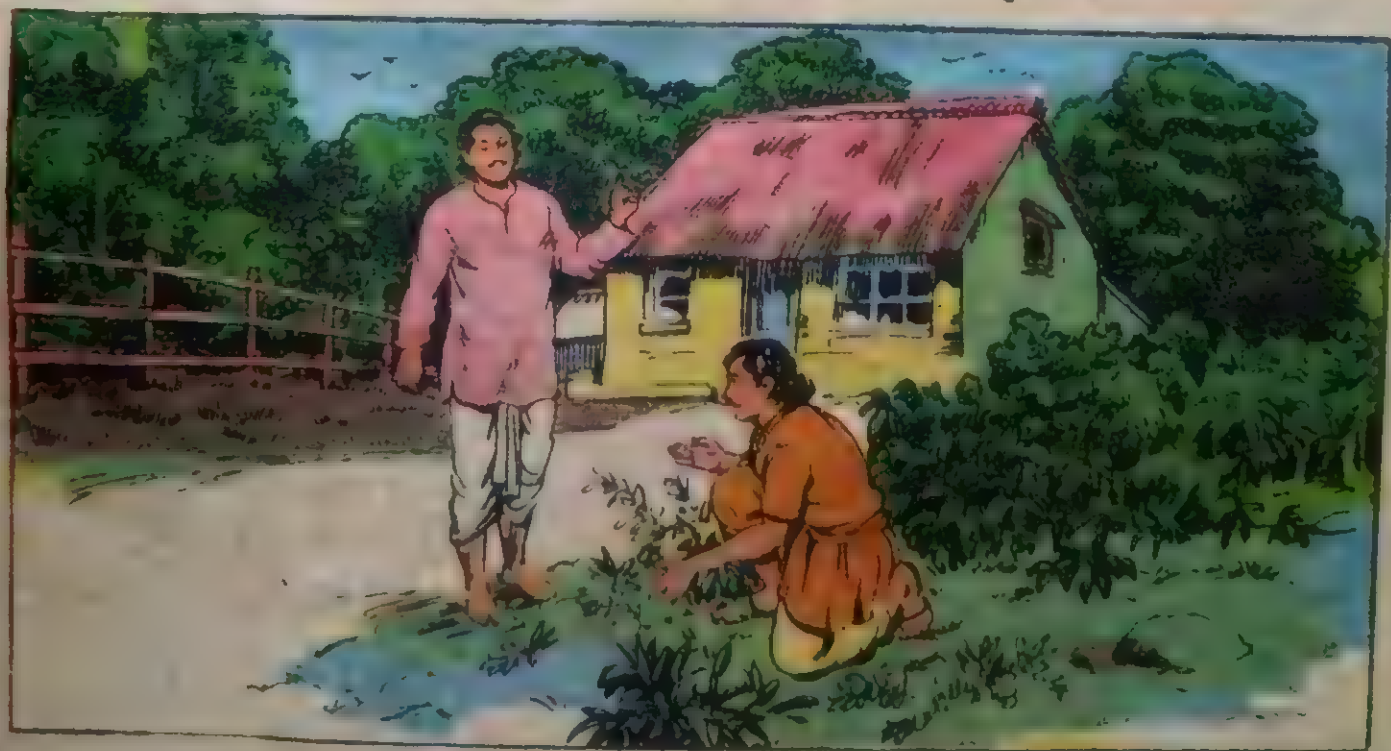
ଧୀରଜ ହେଉ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟୟୀ । ହାତରେ ପଲ୍ଲୀଟିଏ ରହେନାହିଁ । ଦିନେ ସେ ଭବିଷ୍ୟ
ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ଉପାୟ କରିବା ଦରକାର । ସେ ତା'ର ବନ୍ଧୁ ଶ୍ରୀନାଥକୁ ଏକଥା କହିଲା ।
ଶ୍ରୀନାଥ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଶ୍ଵେତ ମୁଞ୍ଚିରୁଆ ଘଡ଼ ଦେଇ କହିଲା, “ଏଇଘରେ ସବୁଦିନେ କିଛି
କରି ପରସା ପକା ।”

ଧୀରଜ ପରସା ପକାଉଥାଏ । ଦିନେ କିଛି ଦରକାର ହେବାରୁ ମାଟି ଘଡ଼ଟାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇ
ପରସା ନେଇ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଦେଲା । କିଛିଦିନ ପରେ ଶ୍ରୀନାଥ ଆସିଲା ମାଟିଘଡ଼ ଦେଖିବାକୁ । କିଛି
ଘଡ଼ର ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ । ଧୀରଜ କହିଲା, “ଭାଇ, ଜରୁରୀ ଦରକାର ପୋଗୁଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରି
ଦେଲି ।” ତା'ପରେ ଶ୍ରୀନାଥ ଗୋଟିଏ ଲୁହାର ଶ୍ଵେତ ବାକ୍ସ ଆଣି ସେଥିରେ ଟଙ୍କା
ପକାଇବାକୁ କହିଲା ଓ ବାକ୍ସର ଗୃହଟି ଘର ପାଖ ବଗିଚାରେ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲା ।

ଶ୍ରୀନାଥ କିଛିଦିନ ପରେ ଆସି ଦେଖିଲା ଧୀରଜ ବଗିଚା ପାକ ଖୋଜି ଚାଲିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀନାଥକୁ
ଦେଖି କହିଲା, “ଭାଇ, ଟଙ୍କା ଜରୁରୀ ଦରକାର । ଗୃହ ଖୋଜୁଛି ।”

ଶ୍ରୀନାଥ କହିଲା, “ଟଙ୍କେ ଲଜ୍ଜା ନାହିଁ ? ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବି ତୋର ଅଭ୍ୟାସର
ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉନାହିଁ । ଗୃହ ସେଠାରେ ନାହିଁ, ମୋ ପାଖରେ ଅଛି । ଆଉ ମୁଁ ଦେବନାହିଁ । ତୁ
ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଘର ଚଳାଇ ନେ ।”

ଅଳ୍ପ ଦୂର ଧୀରଜ କହିଲା, “ଭାଇ, ମୋ ହାତରେ ପଡ଼ି ମୋତେ ଦିନେ ନା ଦିନେ
ମିତବ୍ୟୟୀ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଆଉ କିଛି ଉପାୟ ନାହିଁ ।”

ଯେହାକୁ ଦେହା

ଆଦିବାସୀ ଗ୍ରାମରେ ସୁଦାମ ନାମକ ଗୁଣୀଟିଏ
ଥାଏ । ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀ ମରିଯାଇଥାଏ ।
ଲଟୁ ନାମରେ ପୁଅଟିଏ ଥାଏ । ପୁଅଟି ଏତେ
ବୁଦ୍ଧିଆ ନୁହେଁ । ପୁଅଟି ବଡ଼ ହୋଇ ବାହା
ହେଲା । ବୋହୂଟି କିନ୍ତୁ ଭାରି ବୁଦ୍ଧିଆ, ତା'
ନାମ ଶୀଳା ।

ଦିନେ ଲଟୁ ବାଡ଼ିରେ ବସି କାଠ କାଟୁଛି,
ତନିଜଣ ଭୟଙ୍କର ମୋଟା ମୋଟା ଲେକ ଆସି
ତାକୁ କହିଲେ, “ଭାଇ, ତୁମକୁ ଆମ ରାଜା
ଡକେଇ ପଠେଇଛନ୍ତି । ସେ ସାଗ ସମୁଦ୍ରର
ରାଜା । ତୁମକୁ ଆମ ସହିତ ଯିବାକୁ ହେବ ।”

ଲଟୁ ଟିକିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା,
“ତୁମ ରାଜାଙ୍କର ମୋ ପାଖରେ କ'ଣ
କାମ ଅଛି ?”

ସେମାନେ କହିଲେ, “ରାଜା ଶୁଣିଛନ୍ତି
ତମେ ଏ ରାଜ୍ୟରେ ସବୁଠାରୁ ବୁଦ୍ଧିମାନ

ଲୋକ । ତେଣୁ ବୋଧହୁଏ ସେ ତୁମକୁ ତାଙ୍କ
ଦରବାରରେ ରଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।”

“ଦେଖ ଭାଇ, ବୁଦ୍ଧି ଯୋଗୁ ତ ମୋ
ବାପା ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ସେ ଟିକିଏ କ୍ଷେତରୁ ଆସିଯା'ନ୍ତୁ
ତମେମାନେ ତାଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବ ।”
ଲଟୁ କହିଲା ।

“ଆଜ୍ଞା, ଆଜ୍ଞା, ତେବେ ତ.ବେ.ଗ୍ ହେଲା ।
ଦୁହେଁ ଶଲେ ତ ଦରବାରରେ ଚାଲିଗଲା
ପାଇବ । ଦେଖ, ଆମର ସମସ୍ତ ନାହିଁ ।
ତମେ ତୁମ ବାପାଙ୍କୁ ଧରି କାଲି ସକାଳେ
ନଦୀ ଘାଟକୁ ଆସିଯିବ । ସେଠାରେ ଆମେ
ନୌକା ରଖି ତୁମ ଦୁହେଁଙ୍କ ଅପେକ୍ଷାରେ
ଥିବୁ ।” ତନିଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କହିଲା ।

ତା'ପରେ ସେମାନେ ଚାଲିଗଲେ ।

ସେଦିନ ରାତିରେ ଲଟୁ ତା' ବାପା ସୁଦାମକୁ
ସବୁ କଥା କହିଲା । ଶେଷରେ କହିଲା,

“ବାପା, ଏହା ତ ଏକ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦରା ।
କାଠକଟା, ମାଟିହଣା ଅପେକ୍ଷା ଏକାଦେଇ
ଦରବାରରେ ଚାଲିବା ପାଇବା ! କାହା କି
ମଜା ।”

“ଆଜ୍ଞା ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ସେମାନେ ରଜାଙ୍କର କୌଣସି
ଚକ୍ର ସାଥରେ ଆସିଥିଲେ ?” ସୁଦାମ
ପଚାରିଲା ।

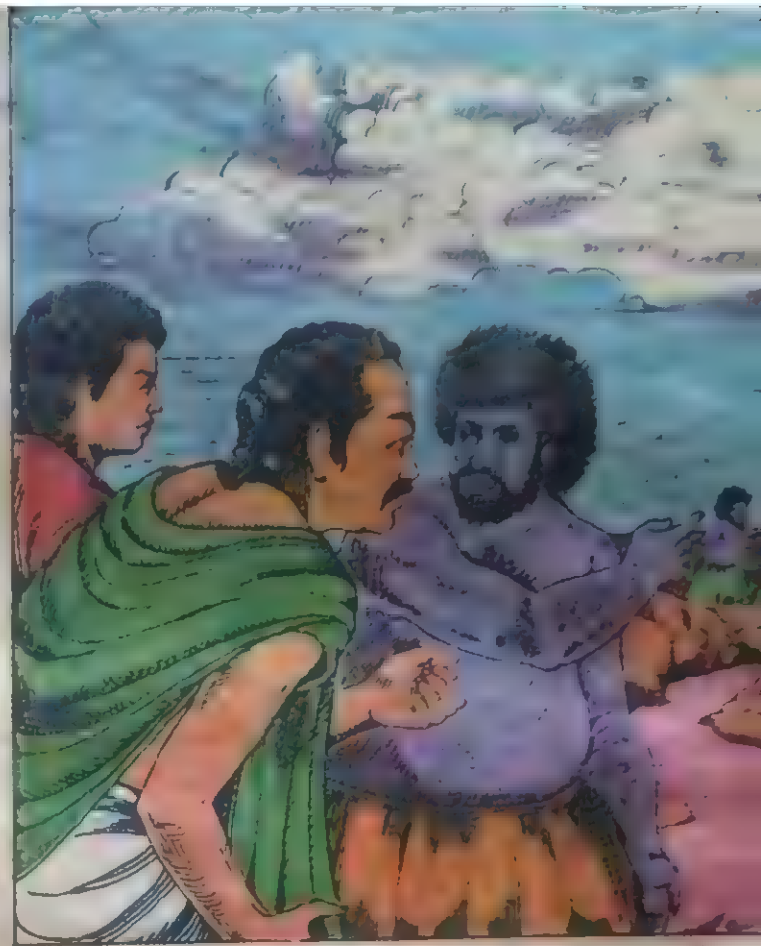
“ନା ତ ! ତେବେ ସେଥିରେ କ’ଣ ଅଛି ?
ସକାଳେ ତ ଆମେ ଘାଟ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଯିବା
ଓ ନୌକା ଡେଇଁ ରଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବା !
ଅସୁବିଧା କ’ଣ ?” ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା ।

“ମୁଁ ଏତେବାର ଚାଲିକରି ଯାଇପାରିବି
ନାହିଁ । ତୁ ଶ୍ରମ ଲାଭ କରିବାର କିଛି
ଉପାୟ କଲେ ମୁଁ ଯାଇ ପାରେ ।” ଏତିକି
କହି ସୁଦାମ ଗୋଡ଼ ଡାକ ଲମ୍ବାଇ ଶୋଇଗଲା ।

ତା’ପରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଶୀଳକୁ ସବୁକଥା ଗପିଲା;
ପୁଣି ପଚାରିଲା, “ବାପାଙ୍କୁ ଘାଟ ପାଖକୁ
ନେବାର ଉପାୟ କହିପାରିବ ?”

“ବହୁତ ସହଜ ଉପାୟ ଅଛି ! ତମେ
ଗଲ୍‌ବଳେ ଗଲ୍‌ ବା କାହାଣୀ କହି କହି
ସତ୍ରାରେ ଯିବ । ଚାଲିବାର ଶ୍ରମ ବାଧ୍ୟ
ନାହିଁ ।” ଶୀଳ କହିଲା ।

ସକାଳୁ ଉଠି ବାପ ପୁଅ ଦୁହେଁ ଅଳ୍ପ କିଛି
ଖାଇ ନେଇ ନଦୀ ଘାଟ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲେ ।
ବାଟରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କାହାଣୀ ଶୁଣାଇଲା । ବହୁତ
ଶୀଘ୍ର ସେମାନେ ସେଠାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ।

ସେଠାରେ ଦେଖିଲେ ନୌକାଟିଏ ବନ୍ଦୀ
ହୋଇଛି ଓ ସେହି ଜନିତଣି ଲୋକ ଅପେକ୍ଷା
କରିଛନ୍ତି ।

“ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ଏ ନୌକା ତ ରାଜସମାନଙ୍କର
ପରି ଲାଗୁଛି ।” ସୁଦାମ ପଚାରିଲା ।

“ଆମ ନୌକାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏକଟି
କ୍ଷୀପ୍ର ଗଡ଼ରେ ଚାଲି ବୋଲି ରଜା ଏକଟି
ଆମ ସହିତ ପଠାଇଛନ୍ତି ।” ସେମାନଙ୍କ
ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କହିଲା ।

ବାପ ପୁଅ ଦୁହେଁ ନୌକାରେ ବସିବା
ପରେ ନୌକା ଖୋଲରେ ଚାଲିଲା । କିଛି
ସମୟ ପରେ ଏହା ଏକ ଜଳମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା
ଦ୍ୱୀପରେ ଲାଗିଲା । ସେଠାରେ ଛେଲିତା

ନାହିଁ । ମରୁଭୂମି ପରି ପଡ଼ି ରହିଛି । ବାପ
ପୁଅ ଦୁହେଁ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଗଲେ ଯେ
ସେମାନେ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।
କିନ୍ତୁ କିଛି କରିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ସେ ରାକ୍ଷସ ଲୋକ ତନୋଟି ଏମାନଙ୍କୁ
ନେଇ ରାକ୍ଷସ ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ହାଜର
କରାଇଲେ । ରାଜା ଥିଲେ ଦେଖିବାକୁ ଆଦୁର
ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ।

“ଆମକୁ ଆପଣ କାହିଁକି ଡକେଇଥିଲେ?”
ସୁଦାମ ରାଜାଙ୍କୁ ପଚାରିଲା ।

“ସେମିତି କିଛି ବଡ଼ କଥା ନୁହେଁ ।
ତେବେ ଆମର ଏକ ବଡ଼ ହାଣ୍ଡି ଅଛି ।
ତା’ ତଳେ ତୁଳିରେ ଟିକେ ନିଆଁ ଧରେଇ

ଦେବ । ଆମେ କେହି ପାରୁନାହୁଁ । ହଁ,
କରିଦେବ ତ ଭଲ, ନ ହେଲେ ଏଠୁ ଜୀବନ
ନେଇ ଆଉ ଫେରିବ ନାହିଁ ।” ରାଜା
କହିଲେ ।

“ପ୍ରଥମେ ଆମକୁ ହାଣ୍ଡି ଓ ତୁଳି ଦେଖାଇ
ଦିଅନ୍ତୁ । ପରେ ଆମେ ଯାହା କରିବୁ ।”
ସୁଦାମ କହିଲା ।

ରାଜାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ କେତେକ ରାକ୍ଷସ
ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଘରକୁ ନେଇଗଲେ ।
ସେଠାରେ ଏକ ବିରାଟ ସୁସଜ୍ଜିତ ହାଣ୍ଡି ତୁଳି
ଉପରେ ବସିଛି । ତୁଳିରେ କେହି ନିଆଁ
ଧରାଇ ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ସୁଦାମ ଓ ଲଠୁ
ଭିତରେ ରହିଗଲେ ଓ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କୁ ବାହାର
ଯିବାକୁ କହି ଭିତରୁ ଦ୍ଵାର ବନ୍ଦ କଲେ ।

ତା’ପରେ ସୁଦାମ ଲଠୁକୁ କହିଲା, “ଚକ୍ଫି
ପାରୁଛୁ? ଏହା ହେଉଛି ଅକ୍ଷୟ ପାତ୍ର । ଆମ
ରାଜାଙ୍କର ଥିଲା । ଯେତେ ଖାଇଲେ ସରିବ
ନାହିଁ । ରାକ୍ଷସମାନେ ଚୋରା କରି ଆଣିଛନ୍ତି ।
ଏବେ ଆମେ ଏମାନଙ୍କ ହାବୁଡ଼ରୁ କିପରି
ରକ୍ଷା ପାଇବା?”

ଦୁହେଁ ବସି ଚିନ୍ତା କଲେ । ସୁଦାମ
କହିଲା, “ଉପାୟ କିଛି ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ କରିବି ।”
ତା’ପରେ ସେ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲା,
“ତମେମାନେ ଯାଇ ଆମ୍ଭ, ତନ୍ତୁଳି, ଜାମ୍ବୁ,
ଦେବଦାରୁ, ଶାଳ, ବର, ପୋଲଙ୍ଗ ଇତ୍ୟାଦି
ଗଛର କାଠ ନେଇ ଆସ । ଆମେ ତେଣୁ

କରିବା । ଆଉ କେମିତି ପଥର ଓ କିଛି
ଲୁହାର ଗୁଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ଆଣିବ ।”

ରାକ୍ଷସମାନେ ଯାଇ କାଠ ବନ୍ଧୁରେ
ରାଜାକୁ କହିବାରୁ ସେ କହିଲେ, “ତମେମାନେ
ଏତେ ବୋକା ? ଆମ ରାଜ୍ୟ ଏଇ ଦ୍ଵୀପଟରେ
ଗଛଲତା କିଛି ନାହିଁ । ମରୁଭୂମି ପରି ପଡ଼ିଛି ।
ଏତେ କାଠ ମୁଁ କାହୁଁ ଆଣିବି ?”

ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ସୁଦାମ ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ
କହିଲା, “ମହାରାଜ, ଆମ ଦେଶରେ ଏସବୁ
ସହଜରେ ମିଳିବ । ଆପଣ ସେଠାରୁ ଶୀଘ୍ର
ନେଇ ଆସନ୍ତୁ ।”

ରାଜା ତରୁଣଶାହୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ କି
କେତେକ ରାକ୍ଷସ ଯାଇ ସୁଦାମ କହିବା ମୁତାବକ
କାଠ ତା’ର ଘରୁହଁ ନେଇ ଆସିବେ ।

ସୁଦାମ କହିଲା, “କିନ୍ତୁ ମୋ ବୋହୂ ତ
ଏମାନଙ୍କୁ ବଶ୍ଵାସ କରିବ ନାହିଁ । ସେ
ଆମମାନଙ୍କ ଭଳି ବୁଦ୍ଧିମାନ ନୁହେଁ ! ତେବେ
ତା’ର ଗୋଟିଏ ଭଲ ଗୁଣ ଅଛି । ସେ
ଯାହାଠି ରାଜଲକ୍ଷଣ ଥିବ, ତାକୁ ଚିହ୍ନି
ଦେବ । ଆପଣ ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ପୁଅକୁ ପଠାଇ
ଦିଅନ୍ତୁ, ତେବେ ସେ ସବୁ କାଠ ଦେଇ
ଦିଅନ୍ତା ।” ବୋହୂକୁ କହିବେ ଆମେ ଦୁହେଁ
ଆପାତତଃ ଛୋଟା ହୋଇ ଯାଇଛୁ ବୋଲି
ସାଇ ପାରିଲୁ ନାହିଁ ।”

ରାଜା ତା’ କଥାରେ ରାଜି ହୋଇ ନିଜ
ପୁଅକୁ ତିନି ରାକ୍ଷସଙ୍କ ସହ ସୁଦାମ ଘରକୁ

ପଠାଇଲେ । ସେମାନେ ସେ ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚି
ସୁଦାମ ଘରକୁ ଗଲେ ଓ ଶୀଳକୁ ସବୁ କଥା
କହିଲେ । ଶୀଳ ସବୁ କିଛି ବୁଝିନେଲା ଓ
ବୁଦ୍ଧିର ସହଜ କାମ କଲା । ସେ ରାକ୍ଷସ-
ରାଜର ପୁଅକୁ କହିଲା, “ତମେ ଏପଟେ
ଆସ । ଆମର ଗୋଟିଏ ସପ୍ତର୍ଷି ଘର ନାନା
ରକମ କାଠରେ ଭରା । ତମର ଯାହା ଯାହା
ଦରକାର ସେଇଠାରୁ ବାଛି ନିଅ ।” ଘର
ଅନ୍ଧାର ଥିଲା । ରାକ୍ଷସ ରାଜାର ପୁଅ ସେ
ଘରେ କାଠ ଦେଖିବାକୁ ପଶିବା ମାତ୍ରେ ଶୀଳ
ଘରଟିକୁ ବନ୍ଦ କରି ବାହାରୁ ତାଲା ଦେଇଦେଲା ।

“ମୋ ସ୍ଵାମୀ ଓ ଶୁଶୁର ଯେମିତି ଛୋଟା
ହୋଇଛନ୍ତି, ତମେ ବି ବର୍ତ୍ତମାନ ସେମିତି

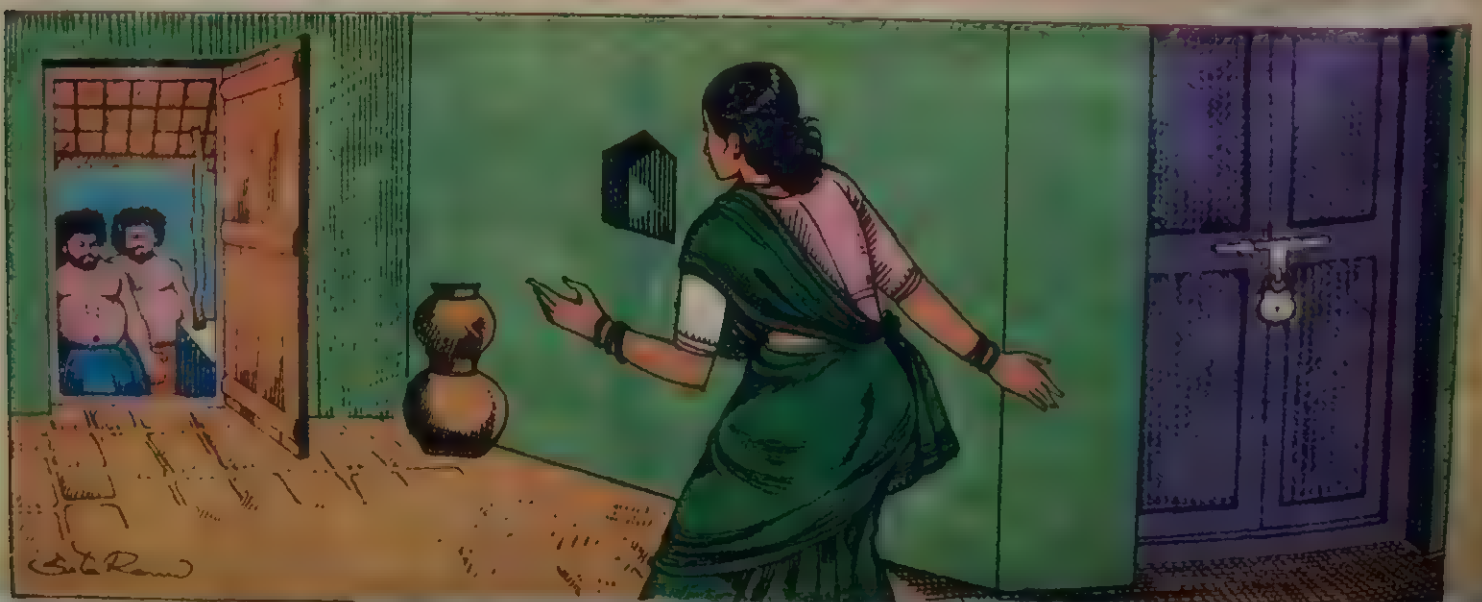
ଛୋଟ ବୋଲି ଜାଣ !” ଝରକା ଦେଇ ଶାଲ
ରାସସ-ରାଜପୁତ୍ର କହିଲ ।

ତା’ପରେ ବାହାରେକୁ ଆମ ରାମାମ ନାବିକ-
ମାନଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲ, “ଦେଶ, ତୁମ ରାଜପୁତ୍ର
ଘରେ ଥିବାବେଳେ ଘର ଡ଼ାକି ବନ୍ଦ
ହୋଇଗଲା ଓ ତାଲ ମଧ୍ୟ ପଡ଼ିଗଲା । ମୁଁ
କିଛି କରିନାହିଁ । ତେବେ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା
କଲେ ମଧ୍ୟ ଖୋଲୁନାହିଁ । ଗୁରୁ ତ ମୋର
ସ୍ବାମୀ ଓ ଶଶୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛୁ । ଏବେ
କ’ଣ କରାଯିବ ? ଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଣ ।
ନହେଲେ ଏଠାରୁ ରାଜପୁତ୍ର ଫେରି ପାରିବେ
ନାହିଁ ।” ପରିସ୍ଥତିର ଗୁରୁତ୍ବ ବୁଝି ସେମାନେ
ଶୀଘ୍ର ରାସସ ରାଜା ପାଖକୁ ଫେରିଯାଇ ସବୁ
କହିଲେ ।

ରାଜା ବିରକ୍ତ ହୋଇ ସୁଦାମ ଓ ଲଟକୁ
ସେଠାରୁ ମୁକ୍ତ କରି ଦେଲେ ଓ ଫେରିଯାଇ
ଶୀଘ୍ର ତାଙ୍କ ପୁଅକୁ ପଠାଇ ଦେବାକୁ
କହିଲେ ।

“ମହାଶୟକ. ଆମେ ତ ଆପଣଙ୍କ କାମ
କରିବା ପାଇଁ ଏଠାରେ ଥିଲ । ଗୋଟିଏ
ଫେରିବା ଏବେ ଶାଢ଼ୀ ଆମର କ’ଣ
ଦରକାର ? ଏବେ ଦୁଇକୁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ
ଆମ କ’ଣ ଶାଲି ଦାଖଲ କରି ଦେବୁ ?”
ସୁଦାମ କହିଲ ।

ରାଜା ବୁଝିଲେ ଏମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ନ କଲେ
ପୁଅ ପ୍ରାଣ ନେଇ ଫେରିବା ସମ୍ଭବ ଜନକ ।
ତେଣୁ ସେ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲେ, “ନା ନା,
ତା’ କି କେବେ ହୁଏ ? ମୁଁ ତୁମକୁ କିଛି
ଧନ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବି ।” ଏହା କହି ରାଜା
ସେମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ସୁନା ଓ ରତ୍ନ ଦେଲେ ।
ସେମାନେ ଖୁସିରେ ଫେରିଲେ ଓ ସେଇ
ନୌକାରେ ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଫେରାଇ ପଠାଇ
ଦେଲେ । ଆଉ ଯେଉଁ ଧନ ସେଠାରୁ ସେମାନେ
ଆଣିଥିଲେ ସେଥିରେ ଆରାମରେ ଖାଇ ପିଇ
ଚଲିଲେ । ଆଉ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯାଇ ବାପ
ପୁଅଙ୍କୁ ବହୁତ ପରିଶ୍ରମ ପଡ଼େ ନାହିଁ ।

ପଶୁପକ୍ଷୀ

ଦକ୍ଷିଣ ଆମେରିକାରେ ଏକ ପ୍ରକାର ଭଲ
ଥା'ନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଆଖି ଗୁରୁପାଖରେ ଚଷମା
ପରି ଗୋଲକାର ହୋଇ ଧଳା ବାଳ ସବୁ
ଉଠିଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଚଷମା-
ବାଳ ଭଳି ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

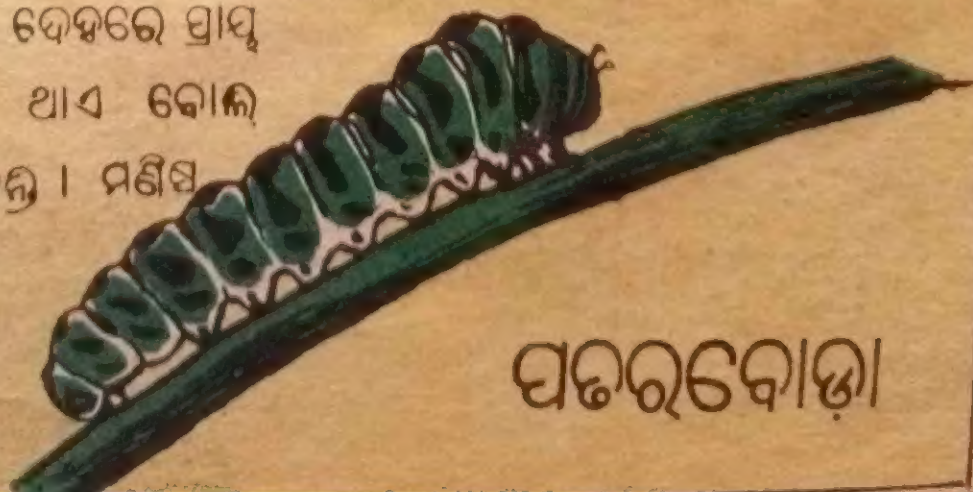
ଚଷମାବାଳା ଭଲ

ଜେଲି ମାଛ

ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା
ଏକ ପ୍ରକାର ଜେଲି ମାଛ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ମାଗୁଥିବା । ସେମାନଙ୍କ
ଶରୀରରୁ ଚାରିକୋଟି ସଂଖ୍ୟାର
ଅତ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ସବୁ ସୁନାପରି କିଛି
ଲଟକି ରହୁଥାଏ । ପକ୍ଷ ମନୁଷ୍ୟ
ତାହାର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସେତେବେ
ସେସବୁର ଚିପକାଳରେ ଗାଈ-
ମିନିଟରେ ପ୍ରାଣ ଡାଗ କରେ ।

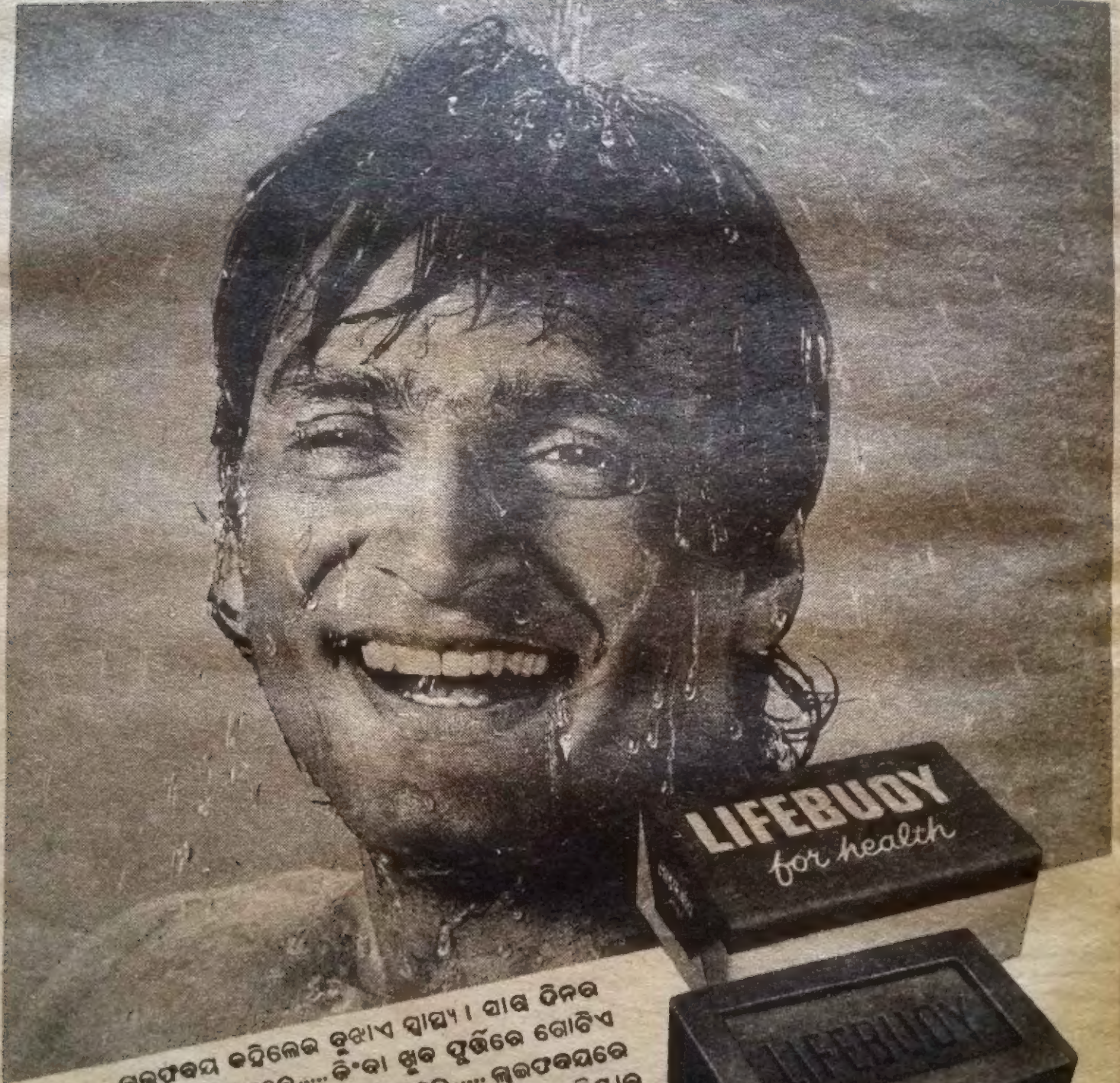
କଡ଼ କଡ଼ ପତର ବୋତାର ଦେହରେ ପ୍ରାୟ
ଦୁଇ ହଜାର ମାଂସପେଣି ଥାଏ ବୋଲି
ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି । ମଣିଷ
ଦେହରେ ମାଂସ ସାବଣି
ମାଂସପେଣି ଥାଏ ।

ପତରବୋତା

And the Winner is

ଲାଇଫବ୍ଯୁ ସେଭର୍, ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ସେଭର୍ ।

ଲାଇଫବ୍ଯୁ ବେଲେଇ ବୁଝାଏ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ । ସାରା ଦିନର
ବଢ଼ିନ ପରିଶ୍ରମ ପରେ..... କିଂବା ଖୁବ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ଗୋଟିଏ
ଟାଣୁଆ ଗେନ ଖେଳିଦେଲା ପରେ..... ଲାଇଫବ୍ଯୁରେ
ବାଧୋଇ ପଡ଼ିଲେ କି ଅରମ୍ଭ..... ସତରେ କେତେ ପରିଷ୍କାର
କରେ, ନିଜକୁ କେତେ ସୁସ୍ଥ ନେଇ ନୁଏ ।

ଲାଇଫବ୍ଯୁ

ଧୂଳିମଇଲାରେ ରହିଥିବା ଜୀବାଣୁଙ୍କୁ ଧୋଇଦିଏ ।

ଫଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ପୁରସ୍କାର ଟ. ୫୦

ପୁରସ୍କାର ପରିଚୟୋତ୍ତ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୮୭ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ

K. P. A. Swamy

A. L. Syed

- ★ ଭଲମ୍ବୁ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଉପସ୍ଥଳ ପରିଚୟୋତ୍ତ ଦୁଇ ଗୁରୁ ଧାତୁରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ
- ★ ଜୁଲାଇ ୧୦ ସୁଦ୍ଧା ପରିଚୟୋତ୍ତ ପତ୍ରସୂଚୀ ଦରକାର ।
- ★ ସବାଧୁନ ଉପସ୍ଥଳ ଚଳେଚଳ ପରିଚୟୋତ୍ତ ପାଇଁ ଟ. ୫୦-୦୦ ପୁରସ୍କାର ପଠାଯିବ ।
- ★ ପରିଚୟୋତ୍ତ ସହ ପ୍ରେରକର ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖା ହୋଇ ତଦାମାମା ଫଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦, ୨୨ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ମେ ୮୭ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

ପ୍ରଥମ ଚନ୍ଦ୍ର : ଆଶିବୁଜି ମୁନା କରୁଛି ପୂଜା, ଗଳରେ ତାହାର ବୁଦ୍ଧାସ ମାଳ !

ଦ୍ୱିତୀୟ ଚନ୍ଦ୍ର : ଜିଉ କାଡ଼ି ମୁନି ଖତେଇ ଦେଉଛି, “କହୁଛି ମୁଁ କରକତାର କାଳୀ !”

ପୁରସ୍କାର ଚକ୍ରମୁଖ : ବୁମ୍ବାସା ସୁନିତା ନାୟକ, କୋରାପୁଟ ।

ଚକ୍ରମୁଖଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ପ୍ରଶ୍ନମାଳାର ଉତ୍ତର

୧. ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ, ଅଭ୍ୟୁତାନନ୍ଦ, ଚଳସମ ଦାସ, ଶିଶୁ ଅନନ୍ତ, ପଣୋବନ୍ତ ।
୨. କୋଷିକାରେ । ୩. ଅନପୁର୍ଣ୍ଣା ସୁଏଟର୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସୁଏଟର୍ସ । ୪. ରାଧାନାଥ ସିଂହ । ୫. “ଅଜଗତାଦୀରେ ଓଡ଼ିଶା ଓ ତହିଁରେ ମୋର ସ୍ଥାନ ।”

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and Published by B. VISWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandamama Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

ଜହ୍ନ ମାୟା

ଆଲୋକ ଓ ଆନନ୍ଦର ମାସିକ ପତ୍ରିକା

- * ଭାରତର ପ୍ରାଚୀନ କାହାଣୀମାଳା ସହିତ ନୂତନ କାହାଣୀମାଳାର ଅପୂର୍ବ ସମନ୍ୱୟ ।
- * ସରଳ ଓ ସଯତ ଭାଷାର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଉଦାହରଣ—ଜହ୍ନମାୟା ।
- * ଦ୍ଵାସଂରସ ସହ ମାନବକତା ଓ ନୀତିଶିକ୍ଷାରେ ସମୃଦ୍ଧ ପତ୍ରିକା—ଜହ୍ନମାୟା ।
- * ଜହ୍ନମାୟା କେବଳ ଶିଶୁ ବା କିଶୋରମାନଙ୍କ ପତ୍ରିକା ନୁହେଁ, ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ଏହା ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି ।
- * ସାଧାରଣଜନର ଭଣ୍ଡାର—ଜହ୍ନମାୟା ।
- * ଇଂରାଜୀ ଓ ସଂସ୍କୃତ ସମେତ ତେରଗୋଟି ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏ ପତ୍ରିକା ଭାରତର ଏକତାର ପ୍ରତୀକ ।

‘ଜହ୍ନମାୟା’ ପଢନ୍ତୁ ଓ ପଢାନ୍ତୁ ।

ବାର୍ଷିକ ଦେୟ : ଟ ୩୦-୦୦

‘ଜହ୍ନମାୟା’ ର ଗ୍ରାହକ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଆପଣଙ୍କ ପୁରୁ ଠିକଣା ସହ ମନଅର୍ଥର ତଳ ଠିକଣାକୁ ପଠାନ୍ତୁ :

ଡକ୍ଟର ଏଜେନ୍ସିଜ୍